

Oikeusministeriön kirjanpitoyksikön (KPY 150) tilinpäätös vuodelta 2020

Oikeusministeriön kirjanpitoyksikön (KPY 150) tilinpäätös vuodelta 2020

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Julkaisumyynti

Beställningar av publikationer

**Valtioneuvoston
verkkokirjakauppa**

Statsrådets
nätbokhandel

vnjulkaisumyynti.fi

Oikeusministeriö

© 2021 oikeusministeriö

ISBN pdf: 978-952-259-872-1

ISSN pdf: 2490-208X

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2021

Oikeusministeriön kirjanpitoyksikön (KPY 150) tilinpäätös vuodelta 2020

Oikeusministeriön julkaisuja, Toiminta ja hallinto 2021:2		Teema	Toiminta ja hallinto
Julkaisija	Oikeusministeriö		
Toimittaja/t	Oikeusministeriö		
Yhteisötekijä	Oikeusministeriö		
Kieli	suomi	Sivumäärä	104
Tiivistelmä	<p>Oikeusministeriön kirjanpitoyksikön vuoden 2020 tilinpäätös koostuu toimintakertomuksesta, talousarvion toteutumista kuvaavista toteutumataskelmista, tuottoja ja kuluja kuvaavasta tuotto- ja kululaskelmasta, tilinpäätöspäivän taloudellista asemaa kuvaavasta taseesta ja liitteenä ilmoitettavista tiedoista.</p> <p>Tilinpäätökseen sisältyvä toimintakertomus sisältää johdon katsauksen toimintaan sekä raportoinnin kirjanpitoyksikön toiminnan yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta, kuvauksen toiminnallisesta tehokkuudesta, tuotoksista ja laadunhallinnasta sekä henkisten voimavarojen hallinnasta. Toimintakertomus sisältää myös sisäisen valvonnan arviointiläusuman, kokonaisarviointien tulokset ja yhteenvedot väärinkäytöksistä.</p> <p>Tämä tilinpäätös koskee oikeusministeriön kirjanpitoyksikköä, johon kuuluvat oikeusministeriö, oikeusministeriön yhteydessä toimivat viranomaiset sekä oikeusapu- ja edunvalvontapiirit ja kuluttajariitalautakunta.</p>		
Asiasanat	tilinpäätös, talous, toimintakertomus		
ISBN PDF	978-952-259-872-1	ISSN PDF	2490-208X
Asianumero	VN/2131/2021		
Julkaisun osoite	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-872-1		

Bokslut för Justitieministeriets bokföringsenhet (BFE 150) för år 2020

Justitieministeriets publikationer, Verksamhet och förvaltning 2021:2		Tema	Verksamhet och förvaltning
Utgivare	Justitieministeriet		
Redigerare	Justitieministeriet		
Utarbetad av	Justitieministeriet		
Språk	finska	Sidantal	104
Referat	<p>Bokslutet för 2020 för bokföringsenheten Justitieministeriet består av en verksamhetsberättelse, utfallskalkyler som redogör för utfallet av budgeten, en intäcks- och kostnadskalkyl som redogör för intäkterna och kostnaderna, en balansräkning som redogör för den ekonomiska ställningen på bokslutsdagen och uppgifter som lämnas i bilagor.</p> <p>Den verksamhetsberättelse som ingår i bokslutet innehåller ledningens verksamhetsrapport, en rapport över de samhälleliga verkningarna av bokföringsenhetens verksamhet, en beskrivning av den funktionella effektiviteten, avkastningen och kvalitetsledningen samt om hanteringen av mänskliga resurser. Verksamhetsberättelsen innehåller också ett utlåtande om bedömningen av den interna kontrollen, resultaten av helhetsbedömningarna och sammanfattningar av oegentligheter.</p> <p>Detta bokslut gäller justitieministeriets bokföringsenhet, som omfattar justitieministeriet, myndigheterna i anslutning till justitieministeriet samt rättshjälps- och intressebevakningsdistrikten och konsumenttvistenämnden.</p>		
Nyckelord	bokslut, ekonomi, verksamhetsberättelse		
ISBN PDF	978-952-259-872-1	ISSN PDF	2490-208X
Ärendenr.	VN/2131/2021		
URN-adress	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-872-1		

Sisältö

1	Toimintakertomus.....	7
1.1	Johdon katsaus	7
1.2	Lednings översikt	8
1.3	Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden ja toiminnallisen tuloksellisuuden kuvaukset tehtäväalueittain	10
1.3.1	Oikeusministeriö	10
1.3.1.1	Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet ja tärkeimmät toimenpiteet	10
1.3.1.2	Henkilöstötavoitteet ja tärkeimmät toimenpiteet	13
1.3.1.3	Talouteen liittyvät tavoitteet ja tärkeimmät toimenpiteet	14
1.3.2	Ministeriön yhteydessä toimivat lautakunnat ja muut toimielimet	16
1.3.3	Oikeusministeriön yhteydessä toimivat viranomaiset	17
1.3.3.1	Onnettomuustutkintakeskus	17
1.3.3.2	Tietosuojavaltuutetun toimisto	19
1.3.3.3	Tiedusteluvalvontavaltuutetun toiminto	21
1.3.3.4	Kriminaalipolitiikan instituutti	22
1.3.3.5	Lapsiasiavaltuutetun toimisto	23
1.3.3.6	Tasa-arvovaltuutetun toimisto	24
1.3.3.1	Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto	26
1.3.4	Oikeudelliset palvelut ja julkinen oikeusapu	27
1.3.4.1	Vaikuttavuus	27
1.3.4.2	Julkisen oikeusavun, talous- ja velkaneuvonnan yleisen edunvalvonnan ja kuluttajariitalautakunnan toiminnallinen tehokkuus	27
1.3.4.3	Yleinen edunvalvonta	32
1.3.4.4	Kuluttajariitalautakunta	34
1.4	Tilinpäätösanalyysi	36
1.4.1	Rahoituksen rakenne	36
1.4.2	Talousarvion toteutuminen	37
1.4.2.1	Tuloarviot	37
1.4.2.2	Määrärahat ja siirretyt määrärahat	38

1.4.3	Tuotto- ja kululaskelma.....	42
1.4.3.1	Toiminnan tuotot	42
1.4.3.2	Toiminnan kulut.....	43
1.4.4	Tase	49
1.5	Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuustiedot.....	50
1.6	Maksullisen toiminnan laskelmat.....	53
1.7	Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	60
1.8	Arviointien tulokset	63
1.9	Yhteenveto havaituista virheistä, väärinkäytöksistä ja takaisinperinnöistä.....	63
2	Oikeusministeriön talousarvion toteumalaskelma.....	64
3	Oikeusministeriön tuotto- ja kululaskelma	69
4	Oikeusministeriön tase	71
5	Liitetiedot.....	73
5.1	Tilinpäätöslaskelmien liitteet.....	73
5.2	Muut liitteet.....	92
6	Allekirjoitukset	104

1 Toimintakertomus

1.1 Johdon katsaus

Kertomusvuonna Covid-19-epidemia ja sen rajoittamistoimenpiteet ovat vaikuttaneet oikeuslaitoksen toimintoihin. Oikeusaputoimistojen ja edunvalvontatoimistojen asiakaspalveluissa siirryttiin kevään aikana etäpalveluun. Käyntiasiointi toimistoissa ei ole ollut pääsääntöisesti mahdollista. Toimipaikkojen toimintakyky pysyi kuitenkin hyvänä. Syyttäjälaitoksen ja tuomioistuinlaitoksen toimintaedellytyksiin vaikuttaa keskeisesti koronavirusepidemian aiheuttama juttujen ruuhkautuminen ja niiden purkaminen. Rikosseuraamuslaitoksessa rangaistusten täytäntöönpanojen aloitusta on jouduttu koronavirusepidemian vuoksi lykkäämään, mikä aiheuttaa vankiluvun nousun myöhemminä vuosina.

Osa epidemian ja sen rajoittamistoimien vaikutuksista arvioidaan kohdistuvan oikeusministeriön hallinnonalan toimintaan viiveellä. Yleinen heikentynyt taloustilanne on perinteisesti lisännyt talous- ja velkaneuvontapalveluiden tarvetta ja oikeusavussa maksettomaan oikeusapuun oikeutettujen asiakkaiden määriä. Yleisen edunvalvonnan tarve voi lisääntyä entisestään lähiomaisten sairastumisesta tai syrjäytymisestä johtuvien mielenterveysongelmien takia.

Rikollisuus- ja turvallisuustilanteeltaan vuosi 2020 oli hyvin poikkeuksellinen edellisiin vuosiin verrattuna koronavirusepidemiasta johtuen. Esitutkitaviranomaisten tietoon tuli 19 prosenttia enemmän rikoslakirikoksia kuin vuonna 2019. Erityisesti lisääntyivät omaisuusrikokset, huumausainerikokset ja rattijuopumukset. Poliisin hälytystehtävät ovat lisääntyneet noin neljänneksen edelliseen vuoteen verrattuna. Eniten kasvua on ollut häiritsevästä metelistä ja häiriökäyttäytymisestä tehdyissä hälytyksissä.

Haastavasta tilanteesta huolimatta Suomi sijoittuu erinomaisesti kansainvälisissä yhteiskuntarauhaa ja rikollisuutta mittaavissa vertailuissa. Sama koskee demokratiaa, perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista, lehdistönvapautta, korruptoimattomuutta, tuomioistuinten riippumattomuutta sekä luottamusta viranomaisiin ja oikeusjärjestelmään. Arki Suomessa on turvallisempaa kuin koskaan aiemmin. Vuotta 2020 lukuun ottamatta rikollisuuden määrä on laskenut jo 30 vuotta niin viranomaisten tietoon tulleessa rikollisuudessa kuin uhritutkimuksissa. Tämä seuraa yleistä länsimaiden pitkän ajan kehityssuuntaa. Henkirikoksen uhriksi joutumisen todennäköisyys on nyt noin puolet pienempi kuin 1980-luvulla. Sama kehityskulku pätee myös useilla muilla arjen turvallisuuden osa-alueilla.

Merkittävimmät turvallisuuden eriarvoisuustekijät Suomessa liittyvät väkivallan, onnettomuuksien, syrjinnän ja viharikosten sekä eri tavoin ilmenevän kaltoinkohtelun uhaan. Vihapuhe erityisesti verkkoympäristössä on lisääntynyt. Tämä on tuonut mukaan myös uusia ilmiöitä, kuten maalittamisen. Hyvien väestösuhteiden tukeminen on avaintekijä rasististen rikosten ja vihapuheen ehkäisyssä ja sovittelussa. Koronavirusepidemia on lisännyt riskiä väestöryhmien väliseen eriarvoistumiseen.

Kansalaiset ovat kiinnostuneita aiempaa monimuotoisemmasta vaikuttamisesta. Sähköisiä osallistumismahdollisuuksia on kehitetty ja kansalaisaloitteen suosio on säilynyt korkealla. Uusiksi haasteiksi ovat osallistumisen eriarvoistumisen lisäksi nousseet cyberuhat, disinformaatio sekä muun muassa epädemokraattisen, vaaleihin kohdistuvan häirinnän uhka. Kansainvälisesti demokratia ja siihen kohdistuvat uhat ovat nousseet vahvasti keskusteluun.

Koronavirusepidemia on entisestään lisännyt tarvetta turvata demokraattisen järjestelmän resilienssiä ja vaalien toimivuutta kriisitilanteissa. Varautumissuunnittelun tarve korostuu kriisitilanteessa. Epidemia on lisäksi kärjistänyt syrjäytymisvaarassa olevien henkilöiden yksinäisyyttä ja eristyneisyyttä, joka korostaa dialogin ja osallisuuden merkitystä, joilla voitaisiin vahvistaa luottamusta. Vähemmistöryhmien osallisuuden vahvistamisen näkökulmasta toimiva ja luotettava tiedonvälitys on noussut keskeiseen rooliin poikkeustilan aikana.

Oikeusministeriössä on pitkäjänteisesti toteutettu ministeriön ja hallinnonalan virastojen välistä hallinnollisten tehtävien uudelleen organisoitua. Tuomioistuinvirasto ja sen myötä tuomioistuinlaitos kirjanpitoyksikkönä aloitti toimintansa vuoden 2020 alusta. Oikeusministeriössä hoidetaan edelleen oikeusapu- ja edunvalvontapiirien sekä ministeriön yhteydessä toimivien viranomaisten tuki- ja hallintotehtäviä. Kertomusvuonna jatkettiin mahdollisen oikeusapu- ja edunvalvontaviraston perustamista koskevaa selvitystyötä. Oikeusministeriön asettaman selvityshenkilön selvityksessä ehdotetaan Oikeusapu- ja edunvalvontaviraston perustamista, joka muodostuisi keskushallinnosta sekä oikeusapu- ja edunvalvontatoimistoista. Lisäksi kertomusvuonna toteutettiin jatkoselvitys ministeriön yhteydessä toimivien itsenäisten ja riippumattomien viranomaisten tuki- ja hallintotehtävien uudelleen järjestämisestä.

1.2 Ledningens översikt

Under berättelseåret påverkades rättsväsendets verksamhet av Covid-19-epidemin och åtgärder för att begränsa den. Rättshjälps- och intressebevakningsbyråerna övergick under våren till distansservice. Det har i regel inte varit möjligt att besöka byråerna. Verksamhetsställena verksamhetsförutsättningar var dock bra under hela

året. Åklagarväsendets och domstolsväsendets verksamhetsförutsättningar påverkas i hög grad av den anhopning av ärenden som orsakats av coronavirusepidemin och arbetet för att avhjälpa denna anhopning. Vid Brottspåföljdsmyndigheten har man på grund av coronavirusepidemin varit tvungen att skjuta fram inledandet av verkställigheten av straff, vilket leder till att fångtalet kommer att stiga under de kommande åren.

Det uppskattas att en del av effekterna av epidemin och begränsningsåtgärderna syns i verksamheten inom justitieministeriets förvaltningsområde senare. Det allmänt försvagade ekonomiska läget har traditionellt ökat behovet av ekonomi- och skuldrådgivningstjänster och antalet klienter som har rätt till kostnadsfri rättshjälp inom rättshjälpen. Behovet av allmän intressebevakning kan öka ytterligare på grund av närståendes insjuknande eller psykiska problem som beror på marginalisering.

När det gäller brottsligheten och säkerheten var år 2020 mycket exceptionellt jämfört till följd av coronavirusepidemin. Antalet strafflagsbrott som förundersökningsmyndigheterna fick kännedom om ökade med 19 procent jämfört med 2019. I synnerhet ökade antalet egendomsbrott, narkotikabrott och rattfylleri. Polisens larmuppdrag har ökat med cirka en fjärdedel jämfört med året innan. Den största ökningen har skett i larmuppdrag som gäller störande oväsen och störande beteende.

Trots den utmanande situationen placerar sig Finland utmärkt i internationella jämförelser som mäter samhällsfreden och brottsligheten. Detsamma gäller demokrati, tillgodoseendet av de grundläggande och mänskliga rättigheterna, pressfrihet, korruptionsnivå, domstolarnas oberoende samt förtroende för myndigheterna och rättssystemet. Vardagen i Finland är tryggare än någonsin tidigare. Med undantag för år 2020 har brottsligheten minskat ständigt redan i 30 år både när det gäller brottslighet som kommit till myndigheternas kännedom och offerundersökningar. Detta överensstämmer med den allmänna utvecklingen i västvärlden. Sannolikheten för att bli offer för ett brott mot liv är nu ungefär hälften mindre än på 1980-talet. Samma utveckling syns också inom många andra delområden som hör till säkerheten i vardagen.

De viktigaste orsakerna till ojämlikhet i säkerheten i Finland har att göra med hot om våld, olyckor, diskriminering och hatbrott samt vanvård som förekommer på olika sätt. Hatretorik är vanligt särskilt i nätmiljöer. Som en följd av detta har det också uppstått nya fenomen såsom till exempel riktade trakasserier. Nyckeln till goda relationer mellan olika befolkningsgrupper ligger i förebyggandet av rasistiska brott och hatretorik samt förfarandet för medling. Coronavirusepidemin har ökat risken för större ojämlikhet mellan olika befolkningsgrupper.

Medborgarnas intresse av att påverka har tagit nya former. Man har utvecklat elektroniska delaktighetsmöjligheter och medborgarinitiativen är fortfarande lika populära som förut. Nya utmaningar utöver den ökade ojämlikheten i samhällsdeltagandet är

cyberhot, desinformation och bland annat risken för odemokratisk valpåverkan. Demokrati och hoten mot den har lyfts fram starkt i den internationella debatten.

Coronavirusepidemin har ytterligare ökat behovet av att trygga det demokratiska systemets resiliens och pålitliga val i krissituationer. Behovet av beredskapsplanering framhävs i krissituationer. Epidemin har dessutom ökat ensamheten och isoleringen bland personer som löper risk för utslagning, vilket framhäver behovet av en dialog och möjligheter till delaktighet för att stärka människors förtroende för samhället. Med tanke på stärkandet av minoritetsgruppernas delaktighet har en fungerande och tillförlitlig informationsförmedling fått en central roll under undantagstillståndet.

Justitieministeriet har satt upp ett mål på lång sikt för att omorganisera de administrativa uppgifterna vid ministeriet och ämbetsverken inom förvaltningsområdet. Verksamheten vid Domstolsverket och den nya bokföringsenheten domstolsväsendet inleddes i början av 2020. Vid justitieministeriet sköter man fortfarande de stöd- och förvaltningsuppgifter som gäller rättshjälps- och intressebevakningsdistrikten och myndigheterna i anslutning till ministeriet. Under berättelseåret fortsatte utredningsarbetet kring inrättandet av en rättshjälps- och intressebevakningsmyndighet. Utredaren som tillsatts av justitieministeriet föreslår i sin utredning att det inrättas en rättshjälps- och intressebevakningsmyndighet, som omfattar centralförvaltningen samt rättshjälps- och intressebevakningsbyråerna. Under berättelseåret gjordes det dessutom en fortsatt utredning om organiseringen av stöd- och förvaltningsuppgifterna inom de självständiga och oberoende myndigheterna i anslutning till ministeriet.

1.3 Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden ja toiminnallisen tuloksellisuuden kuvaukset tehtäväalueittain

1.3.1 Oikeusministeriö

1.3.1.1 Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet ja tärkeimmät toimenpiteet

Osallistumisoikeudet ja vaikutusmahdollisuudet toteutuvat yhdenvertaisesti.

1. Ihmisoikeuksien seurantamahdollisuuksia parannetaan päätöksenteon tueksi.

Toteuma: Toteutui osittain. Seuraintindikaattorien rakentamistyö on aloitettu.

2. Demokratia ja osallisuus vahvistuvat. Uusia osallistumismuotoja otetaan käyttöön, osallistumisoikeudet ja vaikutusmahdollisuudet tunnetaan.

Toteuma: Toteutui.

3. Julkisen hallinnon toiminta on aiempaa avoimempaa ja läpinäkyvämpää.

Toteuma: Toteutui osittain. Hallitusohjelmahankkeet ovat käynnissä.

4. Yhdenvertaisuuslainsäädännön täytäntöönpano ja sitä tukeva politiikka edistävät yhdenvertaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien toteutumista.

Toteuma: Toteutui.

5. Kielellisten oikeuksien toteutumista vahvistetaan.

Toteuma: Toteutui.

Ajanmukainen ja kannustava oikeusjärjestys edistää ja turvaa ihmisten, yritysten ja yhteisöjen toimintamahdollisuuksia.

6. Ylivelkaantumista vähennetään.

Toteuma: Ei toteutunut. Vuonna 2020 kotitalouksien velkaantumisaste kasvoi ja maksuhäiriöisten henkilöiden määrä lisääntyi.

7. EU-lainsäädännön täytäntöönpano tehdään määräajassa ja tulevaan EU-sääntelyyn vaikutetaan oikea-aikaisesti.

Toteuma: Toteutui.

Laadukas lainvalmistelu turvaa edellytykset hyvinvoinnille ja kilpailukyvyille

8. Lainvalmistelun ja vaikutusarviointien laatu paranee koko valtioneuvostossa.

Toteuma: Toteutui.

9. Henkilötietojen suojaa koskevan sääntelyn vastaavuus EU:n tietosuojasetuksen kanssa paranee.

Toteuma: Toteutui.

Korkealaatuinen oikeusturva on kaikkien saatavilla

10. Oikeudellisen prosessin käsittelyajat lyhenevät.

Toteuma: Ei toteutunut. Keskimääräinen syytteiden käsittelyaika on hieman noussut viimeisten vuosien aikana, mutta on edelleen tavoitetasossa. Yli vuoden ja 6–12 kk syyteharkinnassa olleiden asioiden määrä on kasvanut merkittävästi ja ylittää tältä osin tavoitetason. Kaikkien rikosasoiden

keskimääräinen kokonaiskäsitelyaika hovioikeusvaiheessa on noussut 27 kuukauteen (25 kuukautta v. 2019). Käräjäoikeuksien keskimääräinen käsitelyaika rikosasioissa on noussut 5,3 kuukauteen (4,8 kuukautta v. 2019).

11. Turvapaikanhakijoiden oikeusturvaa vahvistetaan (ml. avustajien pätevyyden varmistaminen).

Toteuma: Toteutui osittain. Turvapaikka-asioita koskevien valitusten määrä väheni hallintotuomioistuimissa. Turvapaikanhakijoiden oikeusturvan parantamiseksi annettiin hallitusohjelman mukainen hallituksen esitys ulkomaalaislain eräiden säännösten sekä oikeusapulain 17 a §:n kumoamisesta.

Rikosvastuu toteutuu oikeudenmukaisesti. Rikollisuus ja turvattomuuden tunne vähenevät

12. Järjestelmällinen häirintä, uhkailu ja maalittaminen tulevat paremmin viranomaisten tietoon.

Toteuma: Toteutui osittain. Ilmiö tunnistetaan paremmin. Annettiin hallituksen esitys laittoman uhkauksen säätämisestä virallisen syytteen alaiseksi rikokseksi tilanteissa, joissa uhkaus kohdistuu henkilöön hänen työtehtäviensä tai julkisen luottamustehtävänsä vuoksi.

Digitaalisia ratkaisuja hyödynnetään vastuullisesti osana monipuolista palveluntarjontaa.

13. Oikeushallinnon tietovarantojen käytettävyyttä ja saavutettavuutta parannetaan sekä edistetään tietoon perustuvaa päätöksentekoa.

Toteuma: Toteutui.

14. Toiminnan kehittämis- ja digitalisaatiohankkeiden eteneminen sekä digitaalisten toimintamallien käytettävyys ja osaamisen kehittyminen varmistetaan.

Toteuma: Toteutui.

15. Hallinnonalan tietohallintokokonaisuuden ohjausta ja hallinnonalan IT-palvelutuotantoa vahvistetaan.

Toteuma: Toteutui.

16. Hallinnonalan digitaalisen turvallisuuden vahvistaminen.

Toteuma: Toteutui.

Organisaatorakenne ja toimitilaverkosto mahdollistavat tehokkaan toiminnan.

17. Ministeriön toimitilat uudistetaan mahdollistaen tehokkaan toiminnan.

Toteuma: Toteutui.

18. Oikeusaputoimistojen yleisen edunvalvonnan ulkopuolisten palveluntuottajien sisäisen valvonnan vahvistaminen.

Toteuma: Toteutui.

Laaja-alaista verkostoyhteistyötä vahvistetaan valmistelussa ja päätöksenteossa.

19. Hallinnonalan tulosohjauksessa edistetään verkostomaista yhteistyötä sekä hallinnonalalla että poikkihallinnollisesti.

Toteuma: Toteutui.

1.3.1.2 Henkilöstötavoitteet ja tärkeimmät toimenpiteet

Osallistava ja innostava johtaminen tukee tavoitteiden saavuttamista.

20. Johtaminen ja esimiestyö on tavoitteellista ja kehittyy jatkuvasti.

Toteuma: Toteutui.

21. Valmentavaa johtamista edistetään ministeriössä ja hallinnonalalla.

Toteuma: Toteutui.

Osaamisen kehittäminen on strategista ja tulevaisuuslähtöistä.

22. Henkilöstön osaamisen kehittämistä (substanssiosaaminen ja yleiset taidot) tuetaan muun muassa edistämällä liikkuvuutta, työkokeiluja ja työkierroja.

Toteuma: Ei toteutunut. Selvitystyön toteuttaminen siirtyi vuodelle 2021.

23. Viestintäosaamista parannetaan oikeusministeriössä.

Toteuma: Toteutui osittain. Viestintä on osa perehdytystä ja viestintäkoulutukseen ohjataan valtioneuvoston hallintoyksikön (VNHY) koulutustarjonnan mukaisesti.

Työyhteisö on oikeudenmukainen ja tukee työhyvinvointia.

24. Oikeusministeriön ja oikeusministeriön hallinnonalan työnantajakuva parannetaan.

Toteuma: Toteutui osittain. Työtyytyväisyyskyselyssä työnantajakuva koskevat arviot paranivat. Toimenpidesuunnitelma valmistuu vuonna 2021.

25. Työaikajohtaminen kiinnittää huomiota työkuormiin ja rakenteelliseen ylityöhön.

Toteuma: Toteutui.

1.3.1.3 Talouteen liittyvät tavoitteet ja tärkeimmät toimenpiteet

Taloudellinen liikkumavara mahdollistaa suunnitelmallisen kehittämisen.

26. Siirtyvien määrärahojen taso on vähintään 8% hallinnonalan kaikilla toimintamenomomenteilla vuoden 2023 lopussa perustellut väliaikaiset alitukset huomioon ottaen.
Toteuma: Toteutui osittain. Oikeusrekisterikeskuksen ja Rikosseuraamuslaitoksen määrärahataso jäi hieman tavoitetta alemmaksi.
27. Henkilöstösuunnittelu on jatkuva prosessi koko ministeriössä.
Toteuma: Toteutui osittain. Suunnitteluprosessia on kehitetty. Henkilöstösuunnitelma valmistuu vuonna 2021.
28. Tietoisuus EU-rahoitusmahdollisuuksista lisääntyy ja EU-rahoitusta hyödynnetään laajemmin.
Toteuma: Toteutui.

Tuottavuus paranee toimintaa uudistamalla.

29. Handi-toimintamallia hyödynnetään täysimääräisesti.
Toteuma: Toteutui.
30. Hyödynnetään tiedolla johtamista ja henkilöstön työpanoksen kohdentamistietoja hallinnonalan ohjauksen kehittämisessä.
Toteuma: Toteutui osittain. Hallinnonalalle on saatu data-analyytikoita ja tietöalustahanke etenee. Hyödyntämistä tulee kehittää.
31. Hiilijalanjäljen pienentäminen valtioneuvoston yhteisen laskentatavan mukaisesti 15 % vuoden 2023 loppuun mennessä.
Toteuma: Toteutui.

Taulukko 1. Oikeusministeriön toimintamenot, kustannukset ja henkilötyövuodet

	Toteutunut 2018	Toteutunut 2019	Tavoite 2020	Toteutunut 2020	Vertailu edelliseen vuoteen	Vertailu tavoitteeseen
Toimintamenot, 1000 euroa	22 685	22 883	23 857	20 733	-9 %	-13 %
Kustannusten jakauma						
Yhteiskuntapolitiikan strategiat ja seuranta	1 465	1 062		1 218	-15 %	
Ministeriön toimialan ohjaus ja toiminta- ja taloussuunnittelu sekä seuranta	2 478	2 758		1 768	-36 %	
Lainsäädännön valmistelu ja seuranta	4 192	3 838		4 070	6 %	
EU- ja kansainväliset asiat	1 779	2 313		1 232	-47 %	
Ministeriön muut erityistehtävät	4 440	8 638		1 558	-82 %	
Ministeriön sisäinen hallinto	18 925	20 894		15 407	-26 %	
Palkallinen poissaolo	5 105	4 478		3 849	-14 %	
Kustannukset, 1000 euroa ¹	38 383	43 980		29 102		
Henkilötyövuodet	270,5	276,5		233,3	-16 %	
Toimintamenoista maksettujen henkilötyövuosien jakauma						
Yhteiskuntapolitiikan strategiat ja seuranta	5 %	4 %	6 %	5 %		
Ministeriön toimialan ohjaus ja toiminta- ja taloussuunnittelu sekä seuranta	10 %	11 %	11 %	9 %		
Lainsäädännön valmistelu ja seuranta	17 %	16 %	18 %	20 %		
EU- ja kansainväliset asiat	6 %	7 %	5 %	6 %		
Ministeriön muut erityistehtävät	8 %	8 %	11 %	4 %		
Ministeriön sisäinen hallinto	33 %	35 %	28 %	35 %		
Palkallinen poissaolo	22 %	20 %	21 %	20 %		

Tiedot henkisten voimavarojen hallinnasta ja kehitymisestä ovat liitteessä B.

¹ Momentin 25.01.01 Oikeusministeriön toimintamenot määrärahaa käytetään varainhoitovuodesta 2020 lukien myös oikeudenkäyntiavustajalautakunnasta ja yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnasta aiheutuvien menojen maksamiseen.

1.3.2 Ministeriön yhteydessä toimivat lautakunnat ja muut toimielimet

Oikeusministeriön yhteydessä toimivien lautakuntien ja muiden toimielimien tiedot henkisten voivavarojen hallinnasta ja kehittämisestä sisältyvät oikeusministeriön tietoihin liitteessä B. Henkilötyövuodet jakautuivat vuonna 2020 seuraavasti: yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta 3,7 htv, oikeudenkäyntiavustajalautakunta 2,0 htv.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta on yhdenvertaisuuslain (1325/2014) sekä naisten ja miesten tasa-arvosta annetun lain (609/1986) noudattamista valvova, valtioneuvoston asettama itsenäinen ja riippumaton oikeusturvaelin, jonka päätökset ovat oikeudellisesti sitovia. Sen pääasiallisena tehtävänä on antaa oikeussuojaa niille, jotka kokevat tulleen syrjityksi. Hakemuksia ratkaistiin vuonna 2020 kaikkiaan 73. Vuonna 2020 lautakunta antoi syrjintää koskevia kieltopäätöksiä 12, joista uhkasakolla tehostettuja kolme. Selkeästi suurin asiaryhmä on edelleen vammaisten henkilöiden syrjintää koskevat hakemukset, joita koskien on myös annettu eniten kieltopäätöksiä.

Riippumattoman oikeudenkäyntiavustajalautakunnan tehtävänä on oikeudenkäyntiavustajista annetun lain (715/2011) mukaan myöntää luvat oikeudenkäyntiasiamiehenä ja -avustajana toimimiseen sekä päättää luvan peruuttamisesta ja seuraamusmaksun määräämisestä. Luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja on oikeudenkäyntiasiamiehen ja -avustajan tehtävissään oikeuskanslerin, asianajajista annetun lain 6 a §:n 1 momentissa tarkoitetun valvontalautakunnan ja oikeudenkäyntiavustajalautakunnan valvonnan alainen. Vuonna 2020 oikeudenkäyntiavustajalautakunta myönsi 192 uutta oikeudenkäyntiavustajan lupaa. Oikeudenkäyntiavustajan omasta pyynnöstä lupa peruutettiin 101 avustajalta. Viran puolesta lupa peruutettiin valvontamaksujen maksamatta jättämisen johdosta kahdelta avustajalta ja ilmeisen sopimattomuuden johdosta yhdeltä avustajalta. Valvontalautakunnan esityksestä lupa olisi peruutettu kurinpidollisena seuraamuksena yhdeltä avustajalta, mikäli hänen lupansa olisi ollut edelleen voimassa.

1.3.3 Oikeusministeriön yhteydessä toimivat viranomaiset

1.3.3.1 Onnettomuustutkintakeskus

Onnettomuustutkintakeskuksen tulossopimus on tehty nelivuotisena kaudelle 2020–2023. Tulossopimuksessa on kiinnitetty huomiota Onnettomuustutkintakeskuksen yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen, toiminnalliseen tuloksellisuuteen, henkilöstötavoitteisiin sekä talouteen.

Onnettomuustutkintakeskuksessa tuotosten ja laadun hallinnassa on edetty suunnitelmallisesti. Onnettomuustutkintakeskus kehittää jatkuvasti toimintajärjestelmäänsä, jossa kuvataan viraston toimintatavat ja laadunhallinnan menettelyt. Vuoden 2020 aikana on kohdennettu turvallisuustutkintaa yhteiskunnallisesti vaikuttavimmalla tavalla ja selvitetty sujuvan tutkinnan etenemisen metodiset ja sisällölliset kehittämismahdollisuudet. Lisäksi on selvitetty yhteistyössä sosiaali- ja terveyshallinnon kanssa mahdollisuus hyödyntää turvallisuustutkintaa sosiaali- ja terveydentoimen turvallisuuden parantamiseksi. Suositusseurantaa ja suositusviestintää on kehitetty turvallisuustutkinnan vaikuttavuuden tehostamiseksi.

Tutkintaprosessin tulee olla tehokas ja mukautuva. Vuoden 2020 aikana on selvitetty toimintajärjestelmän soveltamisen vaikeudet ja kehittämistarpeet. Kansainvälinen yhteistyö parantaa tutkinnan tuloksellisuutta. Vuonna 2020 on selvitetty, miten kansainvälisen yhteistyön keinoin pystytään parhaiten tukemaan turvallisuustutkinnan sujuvuutta ja vaikuttavuutta.

Sivutoimiset asiantuntijat ovat Onnettomuustutkintakeskukselle tärkeä resurssi. Ammattitaitoisen asiantuntijajoukon riittävyyden, monipuolisuuden ja käytettävyyden varmistamista selvitettiin vuonna 2020.

Kaikki tutkinnat ovat valmistuneet tavoiteajassa (alle 300 päivää). Alustavia tutkintoja oli vuonna 2020 yhteensä 6 ja niiden keston keskiarvo oli 20 päivää. Vuonna 2020 virastossa on toteutettu yksi toimintajärjestelmän sisäinen auditointi.

Taulukko 2. Onnettomuustutkintakeskuksen taloudelliset voimavarat (1000 €)

	Toteutunut 2018	Toteutunut 2019	Tavoite 2020	Toteutunut 2020
Toimintamenomäärärahan (25.01.03) käyttö	1 485	1 541	1 621	1 485
Arviomäärärahan (25.01.20) käyttö	818	585	740	571
Määrärahan käyttö yhteensä	2 303	2 126	2 361	2 056
Kokonaiskustannukset	2 410	2 280		2 232

Taulukko 3. Onnettomuustutkintakeskuksen henkilötyövuodet

	Toteutunut 2018	Toteutunut 2019	Toteutunut 2020
Virka- ja työsuhteiset	16,1	16,1	16,2
Ulkopuoliset asiantuntijat	7,2	4,3	4,2
Yhteensä	23,2	20,4	20,4
Kansainvälisen toiminnan työpanos	0,6	0,5	0,3

Taulukko 4. Tutkintamäärä (kpl)

	Toteutunut 2018	Toteutunut 2019	Toteutunut 2020
Aloitettut tutkinnot	15	12	13
Valmistuneet tutkinnot	17	15	18

Tiedot henkisten voimavarojen hallinnasta ja kehitymisestä ovat liitteessä B.

Toimintakäsikirjassa määriteltyä sisäistä koulutusjärjestelmää on vuonna 2020 toteutettu määrätietoisesti ja kehitetty sitä saatujen kokemusten perusteella. Koulutussuunnitelman mukaiset koulutukset on kevästä 2020 alkaen järjestetty Covid-19-epidemian vuoksi etäkoulutuksina.

Tarkempia tietoja 2020 aloitetuista ja valmistuneista tutkinnoista löytyy osoitteesta www.turvallisuustutkinta.fi.

1.3.3.2 Tietosuojavaltuutetun toimisto

Tietosuojavaltuutetun toimisto on itsenäinen ja riippumaton viranomainen, joka valvoo tietosuojalainsäädännön ja muiden henkilötietojen käsittelyä koskevien lakien noudattamista. Toimiston tavoitteena on edistää oikeutta yksityisyydensuojaan sekä tietoisuutta henkilötietojen käsittelyyn liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista. Viime vuosien keskeisenä tavoitteena on ollut tietosuojauudistuksen tavoitteiden ja vaikutusten jalkauttaminen kansalliseen lainsäädäntöön ja viranomaistoimintaan.

Tietosuojavaltuutetun toimistoon vireille tulleiden asioiden määrä kasvoi edelleen vuoden 2020 aikana. Vireille tuli jo noin 10 950 asiaa, mikä oli 925 enemmän kuin edellisenä vuonna. Tietosuojavaltuutetun toimistossa on ryhdytty suunnitelmalliseen ruuhkan purkuun, joka edistyi hyvin vuoden 2020 aikana. Ensimmäistä kertaa yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisen alettua tietosuojavaltuutetun toimistossa ratkaistuja asioita oli vireille tulleita enemmän, vaikka vireille tulleiden asioiden määrä kasvoi edelliseen vuoteen nähden. Tietosuojavaltuutetun toimisto antoi myös oikeuskanslerin virastolle laajan selvityksen asioiden käsittelystä.

Tietosuojavaltuutetun toimistossa tapahtui paljon uudistuksia toimintavuoden aikana. Elokuussa valtioneuvosto nimitti oikeustieteen tohtori, filosofian maisteri Anu Taluksen tietosuojavaltuutetuksi. Talus aloitti tehtävässään 1. marraskuuta, kun pitkäaikainen tietosuojavaltuutettu Reijo Aarnio siirtyi eläkkeelle. Keväällä tietosuojavaltuutetun toimisto muutti uusiin toimitiloihin Lintulahteen, ja Covid-19-epidemiatilanne vaikutti sekä toimiston työtapoihin että käsiteltäviin asioihin. Vuoden aikana tietosuojavaltuutettu antoi ohjeita eri tahoille henkilötietojen käsittelystä koronavirusepidemian aikana. Tietosuojavaltuutetun toimisto osallistui myös koronavilkun testaamiseen.

Vuonna 2020 tietosuojavaltuutetun toimiston seuraamuskollegio määräsi ensimmäistä kertaa hallinnollisia seuraamusmaksuja EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen rikkomisesta. Kollegio määräsi seuraamusmaksuja viidelle rekisterinpitäjälle muun muassa rekisteröidyn oikeuksien puutteellisesta toteuttamisesta, tietosuojan vaikutustenarvioinnin tekemättä jättämisestä sekä tarpeettomien henkilötietojen keräämisestä. Tietosuojavaltuutettu ja apulaistietosuojavaltuutetut antoivat päätöksiä myös muun muassa suostumuksen pyytämisestä evästeisiin, rekisteröityjen informoimisesta ja tietojen poistamisesta.

Apulaistietosuojavaltuutettu antoi myös tärkeän Unionin tuomioistuimen ratkaisukäytännön (Planet 49) mukaisen päätöksen evästeistä koskevasta suostumuksesta.

Jo 39 prosenttia vireille tulevista asioista oli ilmoituksia henkilötietojen tietoturvaloukkauksista. Erityisesti Psykoterapiakeskus Vastaamon tapaus aiheutti paljon työtä tietosuojavaltuutetun toimistolle. Toimisto aloitti asian tutkinnan, teki yhteistyötä muiden

asiaa tutkivien viranomaisten kanssa ja antoi neuvontaa tietovuodon kohteeksi joutuneille. Apulaistietosuojavaltuutettu myös määräsi Vastaamon ilmoittamaan tietomurrosta sen kohteeksi joutuneille asiakkaille henkilökohtaisesti.

Tietosuojavaltuutetun toimisto osallistui aktiivisesti työhön Euroopan tietosuojaneuvostossa ja sen alatyöryhmissä. Toimintavuoden aikana Euroopan tietosuojaneuvosto teki muun muassa ensimmäisen sitovan kiistanratkaisupäätöksen, joka koski Twitteriä. Päätöksessä arvioitiin muun muassa hallinnollisen seuraamusmaksun suuruutta. Tietosuojavaltuutetun toimisto on myös järjestänyt sidosryhmäkeskusteluja kartoittaakseen kansallisesti merkittäviä kysymyksiä Euroopan tietosuojaneuvostossa valmisteltavien ohjeiden ja suuntaviivojen työstämisen yhteydessä.

Euroopan tietosuojaneuvostoa työllistivät myös tiedonsiirrot kolmansiin maihin, kun EU-tuomioistuin kumosi päätöksen Privacy Shieldin tarjoaman tietosuojan riittävydestä ja brexitin siirtymäaika läheni loppuaan. Joulukuussa EU ja Iso-Britannia sopivat vielä neljän kuukauden lisääjasta henkilötietojen siirroille Britanniaan.

Syksyn aikana valtioneuvosto asetti tietosuojalain mukaisen asiantuntijalautakunnan. Puheenjohtajaksi nimitettiin Helsingin yliopiston apulaisprofessori ja Legal Tech Labin johtaja Riikka Koulu. Asiantuntijalautakunnan tehtävänä on antaa lausuntoja henkilötietojen käsittelyä koskevan lainsäädännön soveltamiseen liittyvistä kysymyksistä tietosuojavaltuutetun pyynnöstä.

Vuoden aikana toteutettiin ja aloitettiin myös uusia yhteistyöhankkeita. Tietosuojapäivän seminaari järjestettiin ensimmäistä kertaa Helsingin Messukeskuksessa yhteistyössä Alma Talentin kanssa tammikuussa. Loppuvuodesta tietosuojavaltuutetun toimistolle ja Tietoyhteiskunnan Kehittämiskeskus TIEKE:lle myönnettiin EU-hankerahoitus helpokäyttöisen tietosuojatyökalun tuottamiseksi pk-yrityksille.

Tietosuojavaltuutetun toimistossa aloitettiin myös strategian uudistamistyö sidosryhmäkyselyn suunnitelulla. Uusi strategia valmistuu vuonna 2021.

Tietosuojavaltuutetun toimisto saavutti pääosin hyvin sille sovitut tulostavoitteet.

Taulukko 5. Tietosuojavaltuutetun toimiston toiminnallinen tehokkuus (1000 €)

	Toteutunut 2018	Toteutunut 2019	Tavoite 2020	Toteutunut 2020
Toimintamenomäärä- rahan (25.01.03) käyttö	2 062	3 124 ²	4 341	3 534
Kokonaiskustannukset	2 372	3 862		3 700

Tiedot henkisten voimavarojen hallinnasta ja kehittämisestä ovat liitteessä B.

1.3.3.3 Tiedusteluvalvontavaltuutetun toiminto

Uusi tiedusteluvalvontavaltuutettu aloitti toimintansa 1.5.2019. Ensimmäinen vajaa toimintavuosi 2019 ja vuoden 2020 ensimmäinen puolisko olivat valvontatoiminnan käynnistämisvaihetta. Vuoden 2020 jälkimmäisellä puoliskolla siirryttiin valvontatoiminnan vakiinnuttamisvaiheeseen muun muassa lisähenkilöstön tiedusteluvalvontavaltuutetun toimintoon rekrytoimisen myötä.

Tiedusteluvalvontavaltuutettu on toiminnassaan itsenäinen ja riippumaton, mutta sijoitettu hallinnollisesti tietosuojavaltuutetun toimiston yhteyteen. Tiedusteluvalvontavaltuutetun toiminto saa tietosuojavaltuutetun toimistolta hallinnollisia ja viestinnällisiä tukipalveluja. Tiedusteluvalvontavaltuutetun ja tietosuojavaltuutetun tehtävien osittaisen rinnakkaisuuden vuoksi myös toiminnallinen yhteistyö niiden välillä on tärkeää.

Tiedusteluvalvontavaltuutetun toimintoon rekrytoitu lisähenkilöstö (erityisasiantuntija ja hallinnollinen avustaja) mahdollisti valvontatoiminnan laaja-alaisiamisen kattamaan ennakkollisen ja reaaliaikaisen valvonnan lisäksi myös jälkikäteisen valvonnan sekä vähensi valvontatoiminnan haavoittuvuutta.

Tiedusteluvalvontavaltuutettu tai tiedusteluvalvontavaltuutetun toiminnon erityisasiantuntija tarkastivat kaikki tiedusteluviranomaisten tekemät tiedustelumenetelmien käyttöä koskevat ja tiedustelun suojaamiseen liittyvät päätökset sekä osallistuivat kaikkiin Helsingin käräjäoikeuden tiedustelumenetelmiä koskeneisiin istuntoihin.

Tiedusteluvalvontavaltuutettu antaa toiminnastaan vuosikertomuksen eduskunnalle, eduskunnan oikeusasiamiehelle ja valtioneuvostolle. Vuotta 2019 koskenut kertomus annettiin 9.6.2020.

² Vuoden 2019 toteuma korjattu. Vuoden 2019 tilinpäätöksessä ilmoitettu summa 1 849 000 euroa ei sisältänyt siirtyneiden määrärahojen käyttöä.

Taulukko 6. Tiedusteluvalvontavaltuutetun toiminnon toiminnallinen tehokkuus (1000 €)

	Toteutunut 2018	Toteutunut 2019	Tavoite 2020	Toteutunut 2020
Toimintamenomäärä- rahan (25.01.03) käyttö	-	88	582	203
Kokonaiskustannukset	-	136		248

Tiedot henkisten voimavarojen hallinnasta ja kehittämisestä ovat liitteessä B.

1.3.3.4 Kriminaalipoliitiikan instituutti

Yhdistyneiden kansakuntien yhteydessä toimiva Euroopan kriminaalipoliitiikan instituutti HEUNI:n tavoitteena on tuottaa riippumatonta tutkimustietoa tukemaan kotimaista ja kansainvälistä kriminaalipoliittista päätöksentekoa ja edistää julkista keskustelua. Instituutin toimintaa ohjaavat YK:n kriminaalipoliittinen ohjelma ja siihen liittyvät linjapäätökset sekä vuonna 2019 laadittu instituutin strategia vuosille 2020–2023. HEUNI:n toiminta perustuu sille perustamisasiakirjassa asetettuihin päämääriin sekä toimintaympäristössä mukaan lukien YK:n kriminaalipoliittisessa ohjelmassa tunnistettuihin muutoksiin, tarpeisiin, riskeihin ja mahdollisuuksiin.

Strategiansa mukaisesti HEUNI pyrkii parantamaan erityisen haavoittuvassa asemassa olevien rikosten uhrien oikeusturvaa ja palveluihin pääsyä; edistämään rikosioikeusjärjestelmän ja muiden keskeisten toimijoiden osaamista ihmiskaupan ja sen kaltaisten rikosten tunnistamisessa; parantaa ymmärrystä talous- ja yhteisörikoksista; vahvistaa yritysten ja julkisten hankkijoiden roolia työperäisen hyväksikäytön ehkäisyssä; sekä vahvistamaan rooliaan YK:n kriminaalipoliittisen ohjelman toimeenpanossa. Tavoitteiden mukaisesti HEUNI on tuottanut käytännönläheistä tietoa viranomaisille ja muille keskeisille toimijoille, jota on levitetty laajasti koulutusten ja tilaisuuksien kautta. Tätä kautta tietoisuus strategiassa tunnistetuista ilmiöistä kasvaa, joka omalta osaltaan johtaa käytäntöjen muutokseen.

Vuonna 2020 HEUNI toteutti strategian tavoitteita etenkin kolmen kansainvälisen ja kahden kansallisen hankkeen kautta, joiden tuotoksina instituutti julkaisi muun muassa kaksi laajaa tutkimusraporttia sekä kolme käsikirjaa käytännön toimijoille, ja viesti tuloksista laajasti. HEUNI osallistui kolmeen kansalliseen työryhmään (ihmis-kauppa ja korruptio) ja antoi useita lausuntoja. Vuoden 2020 aikana HEUNI järjesti itse tai esiintyi lähes 70:ssä eri tapahtumassa ja työpajassa, jotka tavoittivat yli 5000 asiantuntijaa ja sidosryhmän edustajaa niin Suomessa kuin ulkomailla. HEUNI:n asiantuntijoilla oli vuoden aikana yli 20 media-/uutisesiintymistä.

HEUNI siirtyi maaliskuussa Covid-19-epidemian seurauksena pääosin etätyöskente-
lyyn. Instituutti on ollut täysin operatiivinen poikkeustilanteesta huolimatta.

Taulukko 7. Kriminaalipolitiikan instituutin toiminnallinen tehokkuus (1000 €)

	Toteutunut 2018	Toteutunut 2019	Tavoite 2020	Toteutunut 2020
Toimintamäärä- rahan (25.01.03) käyttö	411	516	695	438
Kokonaiskustannukset	686	763		669

Tiedot henkisten voimavarojen hallinnasta ja kehitymisestä ovat liitteessä B.

1.3.3.5 Lapsiasiavaltuutetun toimisto

Lapsiasiavaltuutetun työn tavoitteena on lapsen oikeuksien edistäminen ja vahvista-
minen suomalaisessa yhteiskunnassa. Tehtävä perustuu vuonna 1989 hyväksytyyn
Yhdistyneiden kansakuntien lapsen oikeuksien sopimukseen, jonka Suomi ratifioi
vuonna 1991 (SopS 59 ja 60/1991). Yleissopimukseen sisältyvät lasten asemaa ja oi-
keuksia määrittävät säännökset on otettava huomioon kaikessa lapsia koskevassa
lainsäädännössä ja päätöksenteossa. Lapsiasiavaltuutetun tehtävänä on osaltaan
varmistaa, että näin tapahtuu. Lapsiasiavaltuutetun toimistossa on kuusi työntekijää.
Lapsiasiavaltuutettu tekee yhteistyötä muiden viranomaisten sekä toimialansa järjes-
töjen ja muiden toimijoiden kanssa ja valtuutetun tukena toimii lapsiasianeuvottelu-
kunta.

Lapsiasiavaltuutetun vuoden 2020 toiminnan painopisteenä oli maapallon tulevaisuus
ja lapsen oikeudet. Lapsiasiavaltuutettu tapasi eri lapsiryhmiä aiheen tiimoilta, piti ai-
hetta koskevia esitelmää ja julkaisi eri kanavilla kannanottoja ja kirjoituksia sekä jul-
kaisi teoksen Maapallon tulevaisuus ja lapsen oikeudet, johon kirjoitti 42 eri alojen asi-
antuntijaa. Vuonna 2020 lapsiasiavaltuutettu julkaisi lisäksi lapsibarometrin, jossa yli
400 esikouluikäistä lasta kertoi näkemyksiään hyvästä elämästä. Yhteensä lapsiasia-
valtuutetulta tuli toimintavuonna 13 eriaiheista julkaisua eri kanavilla.

Lapsiasiavaltuutettu antaa lausuntoja lainsäädäntöhankkeista, selvityksistä ja rapor-
teista. Vuonna 2020 niitä annettiin yli 40. Covid-19-epidemia vaikutti lapsiasiavaltuute-
tun työhön merkittävästi, kun vaikuttamistyössä tavalliset esiintymiset ja sidosryhmä-
tapaamiset siirtyivät verkkoon. Tästä huolimatta lapsiasiavaltuutettu piti vuoden ai-
kana 60 esitelmää, osallistui 60 sidosryhmätapaamiseen, kahdeksaan kansainväli-

seen tilaisuuteen, oli järjestäjänä viidessä tilaisuudessa ja tapasi neljä Nuoret neuvonantajat -ryhmää. Lapsiasianeuvottelukunta kokoontui neljä kertaa. Lisäksi lapsiasiavaltuutettu antoi kymmeniä haastatteluja eri medioissa.

Lapsiasiavaltuutettu ei voi tehtävässään ottaa kantaa yksittäisiä lapsia ja perheitä koskeviin asioihin, eikä puuttua muiden viranomaisten päätöksiin. Lapsiasiavaltuutettuun otetaan kuitenkin usein yhteyttä erilaisissa neuvonnan ja ohjauksen tarpeissa, mutta myös yleisissä lapsen oikeuksia koskevissa kysymyksissä. Vuonna 2020 kotisivuille lisättiin eri auttajatahojen yhteystietoja ja ohjeita avun hakemiseen. Kansalaisyhteydenotot vähenivät edellisestä vuodesta ja kansalaiset ottivat lapsiasiavaltuutetun toimistoon yhteyttä puhelimitse ja sähköpostitse 463 kertaa (615 kertaa v. 2019). Yhteydenotot koskivat yleisimmin lastensuojelua, elatus-, huolto- ja tapaamisasioita sekä koulua. Yhteydenotoista 17 prosenttia (78) liittyi koronavirusepidemiaan. Toimintavuoden aikana lapsiasiavaltuutetun visuaalinen ilme uudistettiin ja verkkosivuilla huomioitiin saavutettavuusvaatimukset.

Taulukko 8. Lapsiasiavaltuutetun toimiston toiminnallinen tehokkuus (1000 €)

	Toteutunut 2018	Toteutunut 2019	Tavoite 2020	Toteutunut 2020
Toimintamäärä- rahan (25.01.03) käyttö	646	547	821	622
Kokonaiskustannukset	692	573		642

Tiedot henkisten voimavarojen hallinnasta ja kehittämisestä ovat liitteessä B.

1.3.3.6 Tasa-arvovaltuutetun toimisto

Tasa-arvovaltuutettu on itsenäinen ja riippumaton lainvalvontaviranomainen, jonka päätehtävä on naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (tasa-arvolaki, 609/1986) ja erityisesti sen syrjinnän kieltojen noudattamisen valvonta. Lisäksi tasa-arvovaltuutetun tehtävänä on muun muassa edistää tasa-arvolain tarkoituksen toteutumista ja seurata tasa-arvon toteutumista yhteiskunnan eri aloilla. Tasa-arvovaltuutettu antaa vuosittain kertomuksen toiminnastaan valtioneuvostolle ja kerran neljässä vuodessa kertomuksen tasa-arvon toteutumisesta eduskunnalle.

Tasa-arvovaltuutetun tehtävä on valtakunnallinen. Tasa-arvovaltuutetun valvontatyötä toteutetaan erityisesti syrjintätilanteita koskevien asiakasyhteydenottojen perusteella. Tasa-arvovaltuutettu valvoo myös tasa-arvolain suunnitteluvälvoitteiden toteuttamista oppilaitoksissa ja työpaikoilla. Tasa-arvosuunnitelman laatimisvelvoite on yli 8 000 työpaikalla ja yli 3 000 oppilaitoksella.

Vuotta 2020 väritti monella tavalla Covid-19-epidemia. Tasa-arvovaltuutetun toimisto siirtyi maaliskuun puolivälissä kokonaisuudessaan etätööhön, ja etätö jatkui vuoden loppuun asti. Maaliskuusta elokuuhun toimiston puhelinneuvonta toimi soittopyyntöjen perusteella, mikä vähensi puhelinyhteydenottojen määrää huomattavasti. Elokuun lopussa siirryttiin jälleen normaaliin puhelinpäivystykseen.

Kirjallisten asiakasyhteydenottojen määrä lisääntyi huomattavasti verrattuna vuoteen 2019. Kirjallisia yhteydenottoja kirjattiin diaariin 577 kappaletta, kun edellisen vuoden lukumäärä oli 413. Yhteydenottojen määrä lisääntyi vuodesta 2019 lähes 40 prosenttia. Asiakasasioiden käsittelyyn etätö ei ole sinänsä vaikuttanut merkittävästi, koska asiat käsitellään sähköisessä asianhallintajärjestelmässä; asiantuntijoiden keskinäinen tiedonvaihto ja linjauksia koskevat keskustelut ovat kuitenkin olleet jossain määrin hankalampia etätössä.

Vaikka etätöön siirtyminen sujuikin pääosin hyvin, se on kuormittanut toimiston henkilöstöä ja ollut johtamisenkin kannalta haasteellista. Loka-marraskuussa 2020 toteutetussa VMBaro-työtyytyväisyyskyselyssä tiedusteltiin, miten koronavirusepidemia on vaikuttanut henkilöstön työhyvinvointiin. Valtaosa koki, että työhyvinvointi on huonontunut vähän; toisaalta noin kolmasosa vastaajista ilmoitti, että työhyvinvointi on parantunut vähän tai huomattavasti.

Vuoden 2020 aikana uudistettiin tasa-arvovaltuutetun internet-sivut yhteisen julkaisualustan (YJA) pohjalle. Projekti toteutettiin yhdessä lapsiasiavaltuutetun ja yhdenvertaisuusvaltuutetun kanssa. Uudistustyöhön suunnattiin merkittävästi tasa-arvovaltuutetun toimiston resursseja erityisesti viestinnästä. Toimistoon palkattiin uudistuksen toteuttamiseksi myös ylimääräistä henkilöstöä.

Vuoden 2019 lopussa aloitettu tasa-arvovaltuutetun strategian uudistaminen saatettiin päätökseen vuoden 2020 aikana. Strategiatyötä tehtiin koko toimiston henkilöstön kanssa.

Taulukko 9. Tasa-arvovaltuutetun toimiston toiminnallinen tehokkuus (1000 €)

	Toteutunut 2018	Toteutunut 2019	Tavoite 2020	Toteutunut 2020
Toimintamenomäärä- rahan (25.01.03) käyttö	943	1 013	1 206	1 045
Kokonaiskustannukset	1 026	1 152		1 103

Tiedot henkisten voimavarojen hallinnasta ja kehittämisestä ovat liitteessä B.

1.3.3.1 Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto

Yhdenvertaisuusvaltuutetun tehtävänä on valvoa yhdenvertaisuuslaissa säädetyn syrjinnän kiellon noudattamista ja edistää yhdenvertaisuuden toteutumista. Muun lain-säädännön perusteella valtuutettu toimii myös kansallisena ihmiskaupparaportoijana, valvoo ulkomaalaisten oikeuksien toteutumista muun muassa antamalla lausuntoja turvapaikka-asioissa sekä valvomalla poliisin toimintaa maasta poistamisen täytäntöönpanossa.

Yhdenvertaisuuslain valvonnassa yhdenvertaisuusvaltuutetun toimistolle tulevien asiakasyhteydenottojen määrän kasvu jatkui aikaisempien vuosien tapaan, kun määrä kasvoi noin 20 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Kasvu ei kuitenkaan johtanut käsittelyaikojen pidentymiseen vaan kasvaneeseen oikeussuojan tarpeeseen vastattiin kehittämällä edelleen asiakaspalvelun arviointiprosessin tehokkuutta. Covid-19-epidemia aikana käsittelyyn tulleissa asioissa korostui erityisesti ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden oikeuksien toteutuminen poikkeusolosuhteissa. Yhdenvertaisuuden edistämiseksi valtuutettu nosti keskusteluun afrikkalaistaustaisiin Suomessa kohdistuvan syrjinnän ja rasismin selvityksellä, joka julkaistiin kesäkuussa.

Koronavirusepidemia vaikutti myös maasta poistamisen valvonnan toteutumiseen, kun maasta poistettavien henkilöiden ja tehtyjen valvontojen määrä laski vuonna 2020. Tämä mahdollisti sen, että toimintaresursseja suunnattiin erityisen haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden oikeuksien kehittämiseen palauttamistoiminnassa. Ihmiskaupparaportoinnissa yhdenvertaisuusvaltuutettu keskittyi vaikuttamaan valtioneuvoston ihmiskaupan vastaisen työn kehittymiseen osallistumalla asiantuntijana ihmiskaupan vastaisen toimintaohjelman valmisteluun.

Taulukko 10. Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimiston toiminnallinen tehokkuus (1000 €)

	Toteutunut 2018	Toteutunut 2019	Tavoite 2020	Toteutunut 2020
Toimintamenomäärä- rahan (25.01.03) käyttö	1 741	1 920	1 900	1 636
Kokonaiskustannukset	1 997	2 372		1 858

Tiedot henkisten voimavarojen hallinnasta ja kehitymisestä ovat liitteessä B.

1.3.4 Oikeudelliset palvelut ja julkinen oikeusapu

1.3.4.1 Vaikuttavuus

Oikeusavun, talous- ja velkaneuvonnan ja yleisen edunvalvonnan tavoitteena on, että jokainen saa tarpeellisen avun oikeudelliseen ja velkaantumiseen liittyvän ongelmansa ratkaisuun, vaikka hänen taloudellinen asemansa olisi heikko. Väestön ikäntyminen, heikentyneestä taloustilanteesta aiheutuva syrjäytyminen ja asiakaskunnan kansainvälistyminen lisäävät palvelun tarvetta.

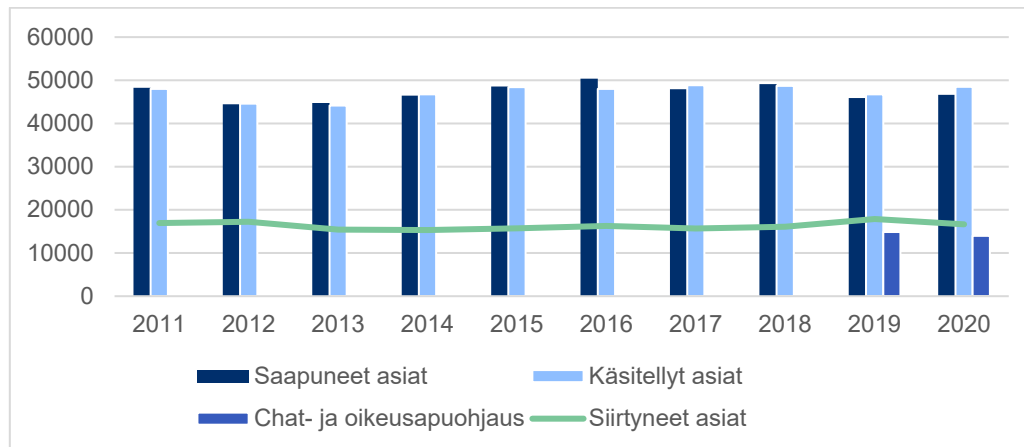
Kuluttajariitalautakunta linjaa kuluttajaoikeutta vakiintuneella ratkaisukäytännöllään sekä vähentää tuomioistuimiin saapuvien asioiden määrää. Talouden kasvu, hyödykkeiden monipuolistuminen, uusien hyödykkeiden tulo markkinoille sekä kuluttajien erilaisten hankintojen voimakas kasvu lisäävät palvelun tarvetta.

1.3.4.2 Julkisen oikeusavun, talous- ja velkaneuvonnan yleisen edunvalvonnan ja kuluttajariitalautakunnan toiminnallinen tehokkuus

Covid-19-epidemian aikana yhteydenotot sekä talous- ja velkaneuvontaan että oikeusapuun vähenivät. Oikeusapu- ja edunvalvontatoimistoissa onnistuttiin hyvin etätöihin siirtymisessä koronavirusepidemian aikana. Asiakaspalvelu muutettiin kaikilta mahdollisilta osin etäpalveluksi, mikä heijastui palvelujen laajuuteen ja kysyntään. Puhelinneuvojen osuus asiamäärissä kasvoi. Istuntokäsittelyjen siirtäminen vaikutti tuomioistuinasioiden määriin.

Talous- ja velkaneuvonnan tehtävät siirtyivät kunnilta ja aluehallintovirastoilta oikeusaputoimistoihin 1.1.2019. Talous- ja velkaneuvonnan tehtävien vakiinnuttaminen ja työtapojen kehittäminen oikeusaputoimistoissa olivat edelleen työmäärältään merkittäviä. Lisäksi oikeusaputoimistoissa oli edelleen henkilöstön vaihtuvuutta ja rekrytointihaasteita henkilöiden palkkaamisessa.

Oikeusaputoimistojen tuloksessa erityisesti koronavirusepidemian vaikutukset ja lisäksi muut mainitut tekijät ilmenevät oikeusapuasioiden arvioitua heikompina tunnuslukuina. Vuonna 2020 oikeusaputoimistoihin saapui noin 700 asiaa (2 prosenttia) edellistä vuotta enemmän. Oikeusaputoimistoissa käsiteltiin noin 48 500 asiaa, mikä on noin 1 700 asiaa (4 prosenttia) edellistä vuotta enemmän. Oikeusapuhjaus- ja chat-palvelua annettiin noin 14 000 kertaa. Kansainvälistä suojelua hakeneille turvapaikanhakijoille annettiin noin 2 300 oikeusapupäätöstä (2 700 v. 2019). Oikeusaputoimistoihin saapuneista asioista 87 prosenttia oli siviili- ja hallinto-oikeudellisia asioita (87 prosenttia v. 2019) ja 13 prosenttia oli rikosasioita (13 prosenttia v. 2019). Oikeusaputoimistojen työtilanteen kehitys vuosina 2011–2020 on kuvattu kuviossa yksi.

Kuvio 1. Oikeusaputoimistojen työtilanteen kehitys vuosina 2011–2020

Oikeusaputoimistojen käsittelemistä asioista puhelinneuvonnan osuus oli 36 prosenttia (29 prosenttia v. 2019), muun oikeudellisen neuvonnan osuus oli 14 prosenttia (15 prosenttia v. 2019), asiakirjan laatimiseen päättäneiden asioiden osuus oli 16 prosenttia (19 prosenttia v. 2019), tuomioistuimissa käsiteltiin 18 prosenttia asioista (19 prosenttia v. 2019) ja loput 16 prosenttia asioista (18 prosenttia v. 2019) päättyivät joko hallintoviranomaisen käsittelyyn tai muuhun toimenpiteeseen. Tyypillisiä tuomioistuin-käsittelyyn päätyviä riita-asioita olivat lasten huoltoon ja elatukseen liittyvät asiat. Oikeusaputoimiston käsittelemistä riitaisista asioista 10 prosentissa (4 688 kappaletta) päädyttiin sovintoon (12 prosentissa v. 2019). Yli puolet (67 prosenttia) sovintoista tehtiin avioliitto- ja perheoikeudellisissa sekä perintöoikeudellisissa asioissa. Oikeusaputoimistojen oikeusapuohjaus- ja chat-palveluun tulleista yhteydenotoista 42 prosenttia päättyi neuvon eikä vaatinut jatkotoimenpiteitä (45 prosenttia v. 2019).

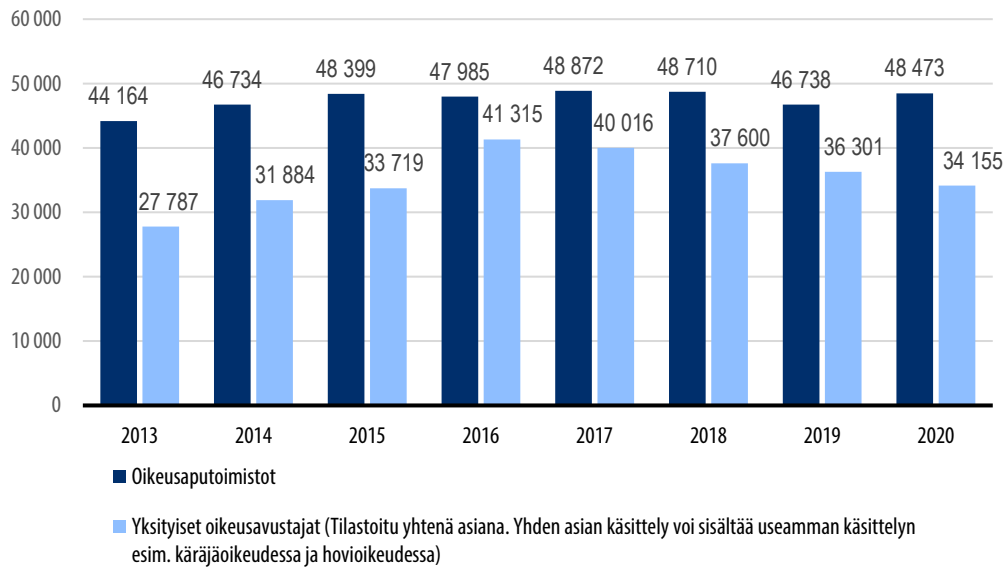
Asiakkaan taloudellisen aseman perusteella oikeusapua annetaan korvauksetta tai osakorvausta vastaan. Tietyissä erityistilanteissa asiakasta voidaan palvella myös täyttä korvausta vastaan. Vuonna 2020 oikeusaputoimistojen hoitamista asioista 77 prosenttia (74 prosenttia v. 2019) hoidettiin korvauksetta, 18 prosenttia (20 prosenttia v. 2019) osakorvausta ja 5 prosenttia (6 prosenttia v. 2019) täyttä korvausta vastaan.

Oikeusapupalvelun saatavuutta seurataan jonotusajan kautta. Jonotusajasta ilmenee, kuinka monessa päivässä asiakas ajan varattuaan saa tapaamisajan oikeusavustajalle. Oikeusaputoimistojen keskimääräinen jonotusaika oli 13 päivää (13 päivää v. 2019).

Julksen oikeusavun asianhallintajärjestelmästä saadun tiedon mukaan yksityiset oikeusavustajat hoitivat 34 155 asiaa vuonna 2020 (36 301 asiaa v. 2019). Asioiden määrä vuosina 2013–2020 on kuvattu kuviossa kaksi. Näistä asioista momentilla

25.10.50 ulkoprosessuaalisten asioiden menot vuonna 2020 olivat 1,2 miljoonaa euroa.

Kuvio 2. Julkisessa oikeusavussa hoidettujen asioiden määrä vuosina 2013–2020

Talous- ja velkaneuvonnassa käsiteltiin noin 23 000 asiaa ja talousneuvontaa annettiin noin 18 000 kertaa. Talous- ja velkaneuvontapalveluiden tarvetta lisäävät kotitalouksien talousongelmat ja kansalaisten velkaantuminen. Talous- ja velkaneuvonnan toiminnallisen tuloksellisuuden tunnuslukuja kehitetään vuoden 2021 aikana.

Taulukko 11. Oikeusaputoimistojen toiminnallisen tuloksellisuuden tunnusluvut

Oikeusaputoimistot (pl. talous- ja velkaneuvonta)	Toteutunut 2018	Toteutunut 2019	TA 2020 Arvio/tavoite	Tulossopimus-tavoite 2020	Toteutunut 2020	Vertailu edelliseen vuoteen	Vertailu tulos-sopimus-tavoitteeseen
Saapuneet asiat, kpl	49 114	45 907	51 000	50 308	46 648	2 %	- 7 %
Käsitellyt asiat, kpl	48 710	46 738	51 000	50 214	48 473	4 %	- 3 %
Oikeusapupäätökset, kpl	26 302	22 674	25 000	26 952	24 668	9 %	- 8 %
Oikeusapuohjaus, kpl ³	6 352	14 862	7 000	15 359	13 987	- 5 %	- 9 %
Jonotusaika, pv	12,3	13,4	11,0	11,0	12,9	- 0,5	1,9
Toimintamenot, brutto (1000 euroa)	27 801	27 862		29 127	26 864	- 4 %	- 8 %
Tulot, 1000 euroa	4 665	4 409	5 000	4 434	3 870	- 12 %	- 13 %
Toimintamenot ⁴ , netto (1000 euroa)	23 136	23 453		24 693	22 994	- 2 %	- 7 %
Kustannukset, (1000 euroa)	31 372	32 664			29 395	-10 %	
Henkilöstömäärä, htv	418	406		427	404	- 2 %	- 23
Tuottavuus, työmäärä/htv	416	408	431	420	384	- 6 %	- 9 %
Taloudellisuus, euroa/työmäärä	133	142	130	138	148	5 %	7 %
Taloudellisuus, kustannukset/työmäärä	150	191			189	-1 %	

³ Sisältää oikeusapuohjauksen lisäksi chat-palvelun pl. vuoden 2018 toteuma ja vuoden 2020 tavoite.

⁴ Oikeusavun ja talous- ja velkaneuvonnan luvuissa ei ole mukana keskitetysti maksettujen talous- ja henkilöstöhallintopalveluja eikä ICT-menoja. Oikeusapu- ja edunvalvontapiirien ja kuluttajariitalautakunnan toimintamenomäärärahamomentin kokonaiskäyttö on esitetty tilinpäätöksen liitteessä 2 (Nettoutuettut tulot ja menot).

Taulukko 12. Talous- ja velkaneuvonnan toiminnallisen tuloksellisuuden tunnusluvut

Talous- ja velkaneuvonta ⁵	Toteutunut 2018	Toteutunut 2019	TA 2020 Arvio/tavoite	Tulossopimus- tavoite 2020	Toteutunut 2020	Vertailu edelliseen vuoteen	Vertailu tulos- sopimus- tavoitteeseen
Käsitellyt asiat, kpl		16 318	15 000	21 494	23 006	41 %	7 %
Talousneuvonta, kpl	16 100	24 002	25 000	29 156	17 926	- 25 %	-39 %
Toimintamenot (1000 euroa)	8 717	9 417		11 229	10 048	7 %	-11 %
Kustannukset, (1000 euroa)		13 242			15 162	14 %	
Henkilömäärä, htv	152	164		197	190	26	- 7
Tuottavuus, käsitelty asia ja talousneuvonta /htv		245	210	257	215	-12 %	-16 %
Taloudellisuus, euroa/ käsitelty asia ja talousneuvonta		234	293	222	245	5 %	11 %
Taloudellisuus, kustannukset/ käsitelty asia ja talousneuvonta		328			370	13 %	

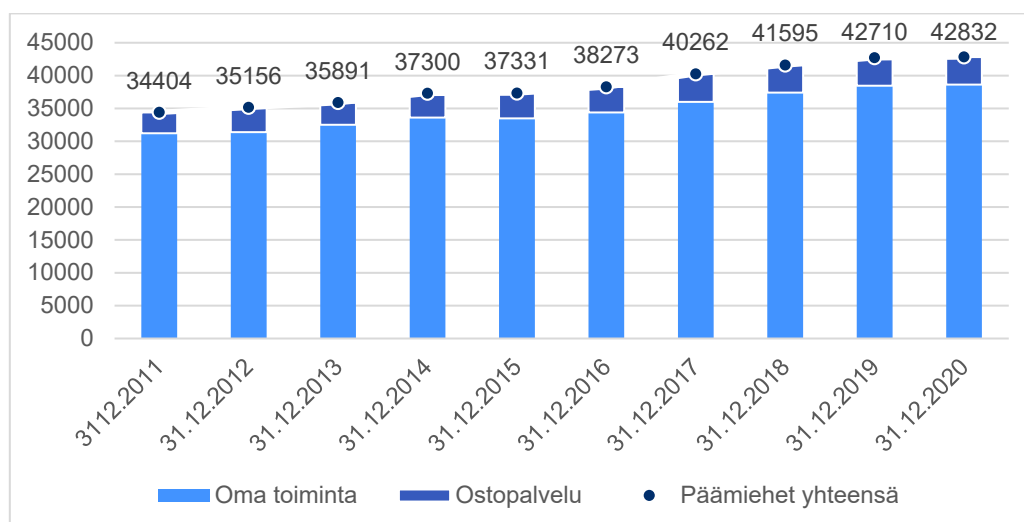
Oikeusaputoimistojen tulostavoitteiden toteutuminen on esitetty liitteessä A. Maksullisen toiminnan laskelmat on esitetty kohdassa 1.6.

⁵ Vertailutietoa edellisiltä vuosilta puuttuu osittain, koska tilastointitapa muuttui vuoden 2019 alussa. Talousneuvonta sisältää myös ennakoivan talousneuvonnan. Toteutumatiedot vuodelta 2018 ovat kuntien aikaiselta toiminnalta.

1.3.4.3 Yleinen edunvalvonta

Vuonna 2020 yleisen edunvalvonnan päämiesmäärä oli noin 42 800 päämiestä, mikä on noin 100 päämiestä edellistä vuotta enemmän (kuvio 3). Tämä sisältää sekä omana toimintana että ostopalveluina hoidettavien päämiesten määrän. Väestön ikääntyminen lisää edunvalvontapalveluiden tarvetta. Edunvalvontatoimistossa hoidettiin noin 38 600 päämiehen edunvalvonta. Edunvalvontatoimistojen hoitamista päämiehistä täysi-ikäisiä oli noin 34 900 (90 prosenttia). Yli 65-vuotiaiden osuus on 47 prosenttia päämiehistä.

Kuvio 3. Päämiesten määrän kehitys vuosina 2011–2020

Taulukko 13. Edunvalvontatoimistojen toiminnallisen tuloksellisuuden tunnusluvut

	Toteutunut 2018	Toteutunut 2019	TA 2020 Arvio/tavoite	Tulossopimus- tavoite 2020	Toteutunut 2020	Vertailu edelliseen vuoteen	Vertailu tulos- sopimus- tavoitteeseen
Päämiehet	41 595	42 710	44 600	44 748	42 832	0 %	- 4 %
• edunvalvontatoimistot	37 409	38 468	40 200	40 414	38 624	0 %	- 4 %
• ostopalvelu (arvio)	4 186	4 242	4 400	4 334	4 208	- 1 %	- 3 %
Uudet päämiehet	7 277	7 191			5 513	-23 %	
• edunvalvontatoimistot	6 578	6 578			5 014	-24 %	
• ostopalvelu (arvio)	699	613			499	-19 %	
Toimintamenot ⁶ , 1000 euroa	30 884	32 482		33 782	32 757	1 %	- 3 %
Tulot (mom. 25.10.15), 1000 euroa	25 517	26 894	27 400	26 986	27 768	3 %	3 %
Kustannukset, 1000 euroa	34 070	38 511			37 120	-4 %	
Henkilömäärä, htv	560	579		589	589	10	0
Tuottavuus, päämies/htv	67	66	69	69	66	- 1 %	- 5 %
Taloudellisuus, euroa/päämies	743	761	747	755	765	1 %	1 %
Taloudellisuus, kustannukset/päämies	754	902			867	-4 %	

Edunvalvontatoimistojen tulostavoitteiden toteutuminen on esitetty liitteessä A. Maksullisen toiminnan laskelmat on esitetty kohdassa 1.6.

⁶ Luvuissa ei ole mukana keskitetysti maksettujen talous- ja henkilöstöhallintopalveluja eikä ICT-menoja. Oikeusapu- ja edunvalvontapiirien ja kuluttajariitalautakunnan toimintamenomäärärahamomentin kokonaiskäyttö on esitetty tilinpäätöksen liitteessä 2 (Nettoutetut tulot ja menot).

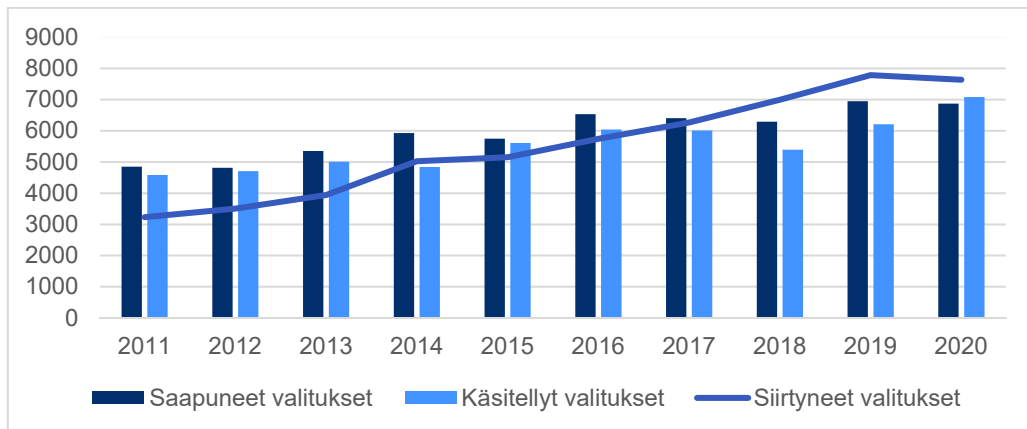
1.3.4.4 Kuluttajariitalautakunta

Vuonna 2020 kuluttajariitalautakuntaan saapui noin 6 900 asiaa (kuvio 4). Asioita saapui noin 70 asiaa edellistä vuotta vähemmän (-1 prosenttia). Lautakunnassa käsiteltiin noin 7 100 asiaa, mikä on noin 900 asiaa edellistä vuotta enemmän (14 prosenttia). Lautakunnan keskimääräinen käsittelyaika kaikissa päättämistavoissa oli noin 13 kuukautta, mikä on edellisen vuoden tasoa.

Yksinkertaisessa käsittelyssä ratkaistiin 31 prosenttia (29 prosenttia v. 2019) päättäneistä valituksista. Sovintojen, joihin lasketaan myös valituksesta luopuminen, osuus päättäneistä valituksista oli 26 prosenttia (28 prosenttia v. 2019).

Ratkaisupyyntöjen noudattamisaste niistä suosituksista, joista oli saatu tieto, oli 72 prosenttia (73 prosenttia v. 2019).

Kuvio 4. Kuluttajariitalautakunnan valitusmäärien kehitys vuosina 2011–2020

Taulukko 14. Kuluttajariitalautakunnan toiminnallisen tuloksellisuuden tunnusluvut

	Toteutunut 2018	Toteutunut 2019	TA 2020 Arvio/tavoite	Tulossopimus- tavoite 2020	Toteutunut 2020	Vertailu edelliseen vuoteen	Vertailu tulos- sopimus- tavoitteeseen
Saapuneet asiat, kpl	6 289	6 946	6 500	7 000	6 872	- 1 %	- 2 %
Käsittelyt valitukset, kpl	5 391	6 208	6 400	7 300	7 079	14 %	- 3 %
Käsittelyaika, kk	13,2	12,8	9,0	11,8	13,1	0,3	1,3
Toimintamenot ⁷ , 1000 euroa	2 530	2 627		2 767	2 747	5 %	- 1 %
Kustannukset, 1000 euroa	2 653	3060			3 237	6 %	
Henkilömäärä, htv	37	38		37	38	0	1
Tuottavuus, käsittely asia/htv	144	162	172	197	186	15 %	- 6 %
Taloudellisuus, euroa/käsittely asia	469	423	401	379	388	- 8 %	2 %
Taloudellisuus, kustannukset/käsittely asia	492	493			457	-7 %	

⁷ Luvuissa ei ole mukana keskitetysti maksettujen talous- ja henkilöstöhallintopalveluja eikä ICT-menoja. Oikeusapu- ja edunvalvontapiirien ja kuluttajariitalautakunnan toimintamenomäärärahamomentin kokonaiskäyttö on esitetty tilinpäätöksen liitteessä 2 (Nettoutetut tulot ja menot).

1.4 Tilinpäätösanalyysi

Oikeusministeriön kirjanpitoyksiköstä irtautui 1.1.2020 tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikkö 155. Edellisten varainhoitovuosien tilinpäätösten tiedot eivät siten ole suoraan vertailukelpoisia. Kirjanpitoyksikkömuutoksessa momentille 25.10.03 on siirretty oikeusministeriöstä momentilta 25.01.01 Tuomioistuinvirastoon siirtyviä resursseja vastaavasti 670 000 euroa.

1.4.1 Rahoituksen rakenne

Oikeusministeriön kirjanpitoyksikön menoihin oli käytettävissä kertomusvuonna oikeusministeriön pääluokan 25 määrärahoja yhteensä 141,0 miljoonaa euroa (618,7 miljoonaa euroa v. 2019). Määrärahoista 121,1 miljoonaa euroa on vuoden 2020 talousarviossa myönnettyjä määrärahoja ja 19,9 miljoonaa euroa edelliseltä vuodelta siirrettyjä määrärahoja. Oikeusministeriön kirjanpitoyksikön talousarviorahoituksen rakenne ja käyttö on esitetty taulukossa 15.

Käytettävissä olleista määrärahoista virastojen toimintamenomäärärahoja oli yhteensä 119,7 miljoonaa euroa (469,3 miljoonaa euroa v. 2019). Tarkasteltaessa ilman tuomioistuimia käytettävissä olevat virastojen toimintamenomäärärahat vähenivät 8,6 prosenttia (130,9 miljoonaa euroa v. 2019). Muutos selittyy pääosin vuodelta 2019 vuodelle 2020 siirrettyjen määrärahojen määrällä. Virastojen toimintamenojen lisäksi käytettävissä olivat seuraavat määrärahat suurimmasta pienimpään: avustukset, erityismenot, oikeusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot, yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset, oikeusministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha, vaalimenot sekä toimisto- ja viestintäjärjestelmien ylläpitäminen.

Muiden pääluokkien määrärahoja oli käytettävissä yhteensä 1,1 miljoonaa euroa (2,0 miljoonaa euroa v. 2019). Tähän sisältyy valtioneuvoston kanslian Suomen EU-puheenjohtajuuden vuodelta 2019 siirtynyttä määrärahaa 8 000 euroa. Valtiovarainministeriön hallinnonalan määrärahaa oli käytettävissä osaamisen kehittämiseen tarkoitettuja koulutuskorvauksia 44 000 euroa. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan määrärahaa oli käytettävissä Nuortenideat.fi-palvelun ylläpitoon ja kehittämiseen 32 000 euroa. Työ- ja elinkeinoministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonaloilta oli käytettävissä palkkaperusteisia työllistämistukimäärärahoja yhteensä 677 000 euroa. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalta oli käytettävissä kansallisen ikäohjelman toimenpanosta aiheutuviin menoihin 300 000 euroa.

Taulukko 15. Oikeusministeriön kirjanpitoyksikön talousarviorahoituksen rakenne ja käyttö vuonna 2020

	Edellisiltä vuosilta siirt. määrärahat	V. 2020 talousarvio (TA+LTA)	Käytettävissä vuonna 2020	Käytetty vuonna 2020	Siirretty vuodelle 2021
Virastojen toimintamenot	19 461 713	100 237 865	119 699 578	100 100 500	19 599 078
Arvonlisäveromenot		2 886 687	2 886 687	2 886 687	
Eriyisimenot		3 142 540	3 142 540	3 108 731	
Hallinnonalan tuottavuusm.	43 678	448 000	491 678	327 193	164 484
Toimisto- ja viestintäjärjest.	413 639		413 639	413 639	0
Vaalimenot		438 946	438 946	100 849	
Avustukset		12 781 000	12 781 000	12 640 261	
Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset		1 155 000	1 155 000	1 151 310	
Oikeusministeriön hallinnonala yhteensä	19 919 029	121 090 038	141 009 067	120 729 170	19 763 562
Valtioneuvoston kanslia	7 787		7 787	7 787	0
Valtiovarainministeriö	0	43 952	43 952	43 952	0
Opetus- ja kulttuuriministeriö	0	32 366	32 366	15 974	0
Työ- ja elinkeinoministeriö	0	500 814	500 814	500 814	0
Sosiaali- ja terveysministeriö	0	475 920	475 920	175 920	300 000
Muut hallinnonalat yht.	7 787	1 053 052	1 060 839	744 447	300 000
Määrärahat yhteensä	19 926 816	122 143 090	142 069 906	121 473 617	20 063 562

1.4.2 Talousarvion toteutuminen

1.4.2.1 Tuloarviot

Oikeusministeriön kirjanpitoyksikön luvun 12.25 tuloja kertyi kertomusvuonna yhteensä 27,9 miljoonaa euroa (69,9 miljoonaa euroa v. 2019). Merkittävä muutos johtuu tuomioistuineläytöksen kirjanpitoyksikkömuutoksesta. Vuonna 2019 luvun 12.25 tuloista 42,8 miljoonaa euroa ja 61,1 prosenttia olivat tuomioistuintuloja. Talousarvion yleisen edunvalvonnan tulojen alkuperäinen tuloarvio oli 27,4 miljoonaa euroa (26,0 miljoonaa euroa v. 2019). Momentille lisättiin neljännessä lisätalousarviossa 800 000 euroa päämiesten kasvusta johtuen. Tuloarvio 28,2 miljoonaa euroa alittui 432 000 eurolla.

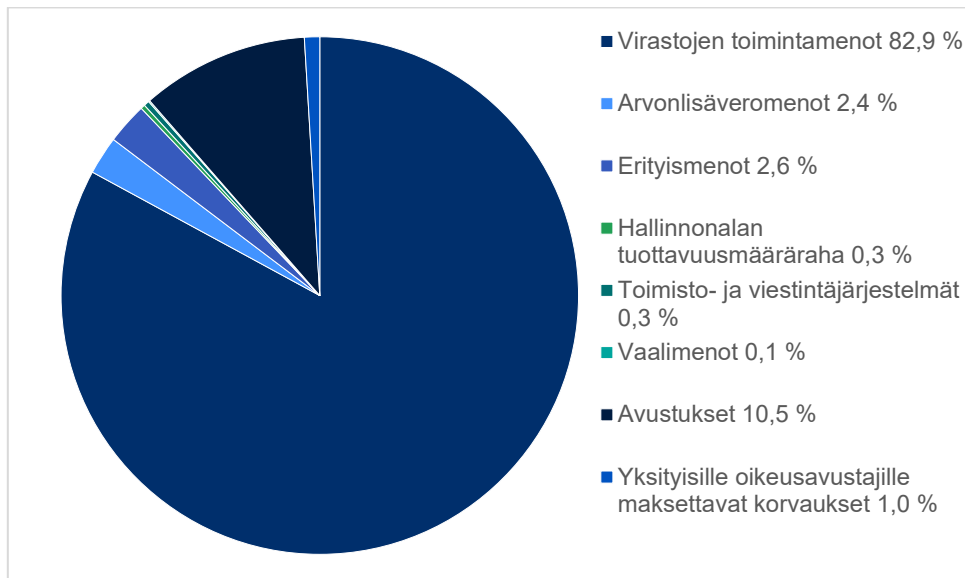
Muiden lukujen ja osastojen osalta kirjanpitoyksikön tulot olivat yhteensä 283 000 euroa (443 000 euroa v. 2019). Muutos selittyy osaltaan tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikkömuutoksella. Lisäksi vuonna 2019 momentille 12.23.99 Valtioneuvoston kanslian muut tulot kirjattiin Suomen EU-puheenjohtajuuskaudesta johtuvia matkakustannusten korvauksia 77 000 euroa.

1.4.2.2 Määrärahat ja siirretyt määrärahat

Pääluokan 25 määrärahoja käytettiin oikeusministeriön kirjanpitoyksikössä 120,7 miljoonaa euroa (546,3 miljoonaa euroa v. 2019). Tästä virastojen toimintamenojen osuus oli 82,9 prosenttia (kuvio 5). Virastojen toimintamenomäärärahoja käytettiin 100,1 miljoonaa euroa (395,7 miljoonaa euroa v. 2019). Tarkasteltaessa muutosta ilman tuomioistuimia virastojen toimintamäärärahojen käyttö väheni 2,8 miljoonaa euroa, josta 2,0 miljoonaa aiheutui momentin 25.10.04 Oikeusapu- ja edunvalvontapiirien ja kuluttajariitalautakunnan toimintamenot käytön vähenemisestä.

Oikeusministeriön pääluokan muita määrärahoja käytettiin yhteensä 20,6 miljoonaa euroa (150,5 miljoonaa euroa v. 2019). Euromääräisesti merkittävin muutos johtui momentin 25.10.50 Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset määrärahan käytön vähenemisestä 75,2 miljoonalla eurolla. Muutos johtuu tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikkömuutoksesta. Lisäksi vaalimenot vähenivät 34,8 miljoonalla eurolla. Muutos selittyy pääosin eduskuntavaalien ja europarlamenttivaalien vuoden 2019 menoilla. Oikeusministeriön kirjanpitoyksikön määrärahojen käyttö on esitetty taulukossa 15.

Kuvio 5. Oikeusministeriön kirjanpitoyksikön oman hallinnonalan talousarviorahoituksen käyttö vuonna 2020

Nettobudjetoiduille toimintamenomomenteille kirjattiin varainhoitovuoden aikana tuloja yhteensä 5,3 miljoonaa euroa eli 304 000 euroa talousarviota vähemmän. Koronavi-ruspandemiasta johtuvan maksutulokertymän vähenemisen vuoksi seitsemännessä lisätalousarvioesityksessä huomioitiin lisäyksenä oikeusapu- ja edunvalvontapiirien ja kuluttajariitalautakunnan toimintamenomomentille 700 000 euroa. Arvioidut bruttotulot alitettiin oikeusministeriön toimintamenomomentilla (168 000 euroa) ja oikeusapu- ja edunvalvontapiirien ja kuluttajariitalautakunnan toimintamenomomentilla (393 000 eu-roa). Arvioidut bruttotulot ylitettiin oikeusministeriön yhteydessä toimivien viranomais-ten toimintamenomomentilla (257 000 euroa).

Momentilta 25.01.50 myönnettiin avustuksia saamelaisten kulttuuri-itsehallinnon yllä-pitämiseen 4,2 miljoonaa euroa (4,0 miljoonaa euroa v. 2019), rikosten uhrien tukipal-veluja tuottaville yhteisöille 4,1 miljoonaa euroa (4,1 miljoonaa euroa v. 2019) ja eräitä muita avustuksia 4,3 miljoonaa euroa (220 000 euroa v. 2019). Lisäksi momentin määrärahaa käytettiin 69 000 euroa henkilöstökuluihin avustustoiminnan vaikutuksen arvioinnin edistämiseksi. Merkittävin kasvu johtuu eräiden muiden avustusten määrän kasvusta 4,1 miljoonalla eurolla. Talousarviossa määrärahan mitoituksessa on muun muassa huomioitu rikollisuuden ehkäisyä koskeva hallitusohjelman kirjaus 2,5 miljoonalla eurolla. Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuustiedot on esitetty kohdassa 1.5.

Momentin 25.01.20 määrärahaa käytettiin turvallisuustutkintalaista (525/2011), Euroopan unionin lainsäädännön ja Suomea velvoittavien kansainvälisten sopimusten mukaan turvallisuustutkintaa varten asetetuista tutkintaryhmistä sekä kansainvälisenä yhteistyönä toimitettavasta tutkinnasta aiheutuvien palkkioiden ja muiden kulutusmenojen maksamiseen 571 000 euroa (858 000 euroa v. 2019) sekä muihin erityismenoihin 2,5 miljoonaa euroa (10,3 miljoonaa euroa v. 2019). Muutos muiden erityismenojen käytössä johtuu pääosin tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikkömuutoksesta.

Tarkasteltaessa muutosta ilman tuomioistuimia muiden erityismenojen käyttö kasvoi 1,3 miljoonaa euroa vuodesta 2019. Muita erityismenoja käytettiin oikeusapu- ja edunvalvontapiireissä 1,3 miljoonaa euroa (1,0 miljoonaa euroa v. 2019), oikeusministeriössä 1,1 miljoonaa euroa (234 000 euroa v. 2019) ja oikeusministeriön yhteydessä toimivissa viranomaisissa 105 000 euroa (90 euroa v. 2019). Oikeusapu- ja edunvalvontapiireissä muita erityismenoja on käytetty käännös- ja tulkkauspalveluihin 523 000 euroa (559 000 euroa v. 2019) sekä siirtomenojen maksamiseen yleisen edunvalvonnan ostopalvelujen päämiehille arvonlisäveron määrää vastaavana hyvityksenä 736 000 euroa (310 000 euroa v. 2019). Oikeusministeriön muiden erityismenojen käyttö koostuu pääosin oikeusgeneettisten isyystutkimusten näytteenotto- ja tutkimuskorvauksista, yhteensä 989 000 euroa (942 000 euroa v. 2019). Vuonna 2019 oikeusgeneettisten isyystutkimusten näytteenotto- ja tutkimuskorvaukset kirjattiin samalla momentille, mutta tuomioistuinlaitoksen toimintayksikölle. Oikeusministeriön yhteydessä toimivissa viranomaisissa muiden erityismenojen käyttö koostuu oikeudenkäyntikulujen korvauksista.

Talousarvion momentin 25.01.20 mukainen määräraha ylitettiin 147 000 eurolla. Ylitys johtuu poikkeavan suurista oikeudenkäyntikulujen korvauksista oikeusministeriön yhteydessä toimivissa viranomaisissa. Lisäksi vuonna 2020 on kirjattu aiempaa enemmän siirtomenoja yleisen edunvalvonnan ostopalvelujen arvonlisäveron määrää vastaavana hyvityksenä. Tästä merkittävä osa aiheutuu kirjausten jaksottumisesta. Määrärahatarvetta pienensivät kuitenkin muun muassa onnettomuustutkinnan menojen alkuperäistä arviota pienempi toteuma sekä oikeusaputoimistojen maksamien tulkkauksen ja kääntämisen menojen vähentyminen.

Oikeusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenoihin myönnettyä jakamatonta määrärahaa oli 49,8 miljoonaa euroa. Oikeusministeriön kirjanpitoyksikön arvonlisäveromenot olivat 2,9 miljoonaa euroa (17,7 miljoonaa euroa v. 2019). Merkittävä muutos johtuu tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikkömuutoksesta sekä eduskunta- ja europarlamenttivaalien vuoden 2019 arvonlisäveromenoista.

Yksityisille oikeusavustajille maksettiin korvauksia momentilta 25.10.50 oikeusministeriön kirjanpitoyksikön osalta 1,2 miljoonaa euroa (76,4 miljoonaa euroa v. 2019). Merkittävä muutos johtuu tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikkömuutoksesta. Oikeusapu-

ja edunvalvontapiireissä momentin määrärahan käyttö oli vuoden 2019 tasolla 1,2 miljoonaa euroa (1,2 miljoonaa euroa v. 2019).

Vaalimenoihin momentille 25.50.20 oikeusministeriön kirjanpitoyksikölle myönnettyjä määrärahoja oli 439 000 euroa (35,3 miljoonaa euroa v. 2019). Merkittävä muutos selittyy pääosin eduskunta- ja europarlamenttivaalien vuoden 2019 menoilla. Vuoden 2020 toteuma oli 101 000 euroa.

Vuodelle 2021 siirrettiin edellisiltä vuosilta määrärahoja 19,8 miljoonaa euroa (vuodelle 2020 ilman tuomioistuimia yhteensä 19,9 miljoonaa euroa). Vuodelle 2021 siirrettyihin määrärahoihin sisältyy virastojen toimintamenomäärärahoja 19,6 miljoonaa euroa (vuodelle 2020 ilman tuomioistuimia 19,5 miljoonaa euroa). Toimintamenomäärärahoista vuodelle 2021 siirretyt määrärahat ovat 20 prosenttia (19 prosenttia vuodelle 2020 momenttien 25.01.01, 25.01.03 ja 25.10.04 osalta) varainhoitovuonna käytettävissä olleista toimintamenomäärärahoista. Pääluokan 25 siirretyt määrärahat on esitetty taulukossa 16.

Taulukko 16. Pääluokan 25 siirretyt määrärahat vuosina 2018–2020

	Vuodelta 2018 siirretty v. 2019	Vuodelta 2019 siirretty v. 2020	Vuodelta 2020 siirretty v. 2021	Siirtyvien muutos 2020/2021	Vertailu v. 2020 talousarvioon (TA+LTA:t)
25.01.01. Oikeusministeriön toimintamenot	3 549 099	1 408 087	2 933 378	108 %	13 %
25.01.03. Eräiden virastojen toimintamenot	1 275 745	1 448 201	1 917 645	32 %	20 %
25.01.21. Oikeusministeriön hallinnonalan tuottavuusmäär.	91 113	43 678	164 484	277 %	37 %
25.01.22. Toimisto- ja viestintäjärj. valtavirtaistaminen		413 639	0	-100 %	
25.10.01. Korkeimman oikeuden toimintamenot	1 520 858	1 547 083			
25.10.02. Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenot	5 786 182	5 659 214			
25.10.03. Muiden tuomioistuinten toimintamenot	58 905 507	46 874 448			
25.10.04. Oikeusapu- ja edunvalvontapiirien ja kuluttajariitalk:n toimintamenot	23 257 464	16 605 424	14 748 055	-11 %	22 %
Yhteensä	94 385 968	73 999 774	19 763 562	-73 %	20 %

1.4.3 Tuotto- ja kululaskelma

Oikeusministeriön kirjanpitoyksikön kulut olivat kertomusvuonna 90,7 miljoonaa euroa tuottoja suuremmat. Kulujäämä pienentyi edellisestä vuodesta 387,5 miljoonaa euroa (kasvu 50,5 miljoonaa euroa v. 2019). Toiminnan tuotoilla katettiin 31,2 prosenttia (18,2 prosenttia v. 2019) toiminnan kuluista.

Varainhoitovuoden kululaskelma ei sisällä Valmistus omaan käyttöön -kululajin tapahtumia. Vuonna 2019 tällaisia tapahtumia olivat AIPA syyttäjälaitoksen ja yleisten tuomioistuinten asian- ja dokumentinhallinnan tietojärjestelmä, HAIPA hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköisen asian- ja dokumentinhallintajärjestelmä sekä VENLA talous- ja velkaneuvonnan asianhallintajärjestelmä.

1.4.3.1 Toiminnan tuotot

Toiminnan tuotot vähenivät edellisestä vuodesta 45,7 miljoonaa euroa ollen 33,1 miljoonaa euroa. Merkittävä muutos johtuu tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikkömuutoksesta. Tarkasteltaessa muutosta ilman tuomioistuinten organisaatioita oikeusministeriön kirjanpitoyksikön toiminnan tuotot vähenivät 120 000 euroa. Tuotoista valtaosa koostuu maksullisen toiminnan tuotoista, jotka kasvoivat 292 000 euroa. Näistä tuotot erillislakien mukaisista suoritteista olivat yhteensä 32,4 miljoonaa euroa (32,0 miljoonaa euroa v. 2019) ja tuotot maksuperustelain mukaan hinnoitelluista suoritteista yhteensä 84 000 euroa (107 000 euroa v. 2019).

Maksullisen toiminnan tuotoista yleisen edunvalvonnan tulot olivat 27,8 miljoonaa euroa (26,9 miljoonaa euroa v. 2019) ja momentin 25.10.04 Oikeusapu- ja edunvalvontapiirien ja kuluttajariitalautakunnan toimintamenot tulot 3,8 miljoonaa euroa (4,3 miljoonaa euroa v. 2019). Oikeudenkäyntiavustajalautakunnan maksullisen toiminnan tuotot olivat 706 000 euroa (737 000 euroa v. 2019). Maksullisen toiminnan tileistä poistoja kirjattiin yhteensä 205 000 euroa, kun edellisenä vuonna poistojen määrä oli ilman tuomioistuimia 127 000 euroa (v. 2019 tuomioistuimet mukaan lukien 245 000 euroa).

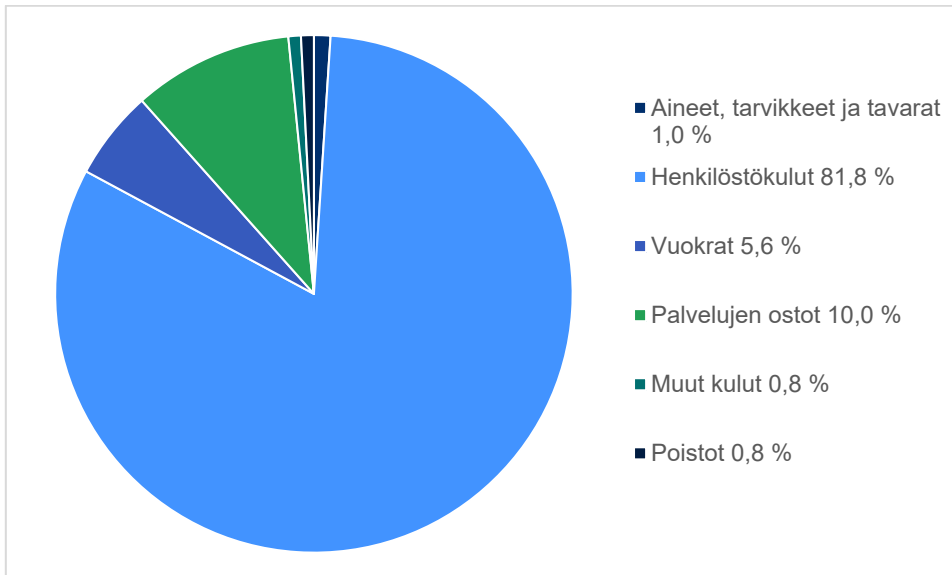
Muut toiminnan tuotot vähenivät 3,1 miljoonaa euroa. Muutos selittyy pääosin tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikkömuutoksella. Tarkasteltaessa muutosta ilman tuomioistuimia muut toiminnan tuotot vähenivät 413 000 euroa. Muut toiminnan tuotot sisälsivät yhteisrahoitteisen toiminnan tuottoja 571 000 euroa (613 000 euroa v. 2019) ja yhteistoiminnan kustannusten korvauksia 206 000 euroa (572 000 euroa v. 2019). Näistä merkittävimmin vähenivät sisäiset, valtion virastoilta ja laitoksilta saadut, yhteistoiminnan kustannusten korvaukset sekä yhteistoiminnan kustannusten korvaukset EU:lta. Muutos selittyy pääosin matkakustannusten korvausten vähenemisellä.

Vuonna 2019 matkakustannusten korvauksien määrään vaikutti Suomen EU-puheenjohtajakausi, kun taas vuonna 2020 virkamatkustus väheni Covid-19-pandemian johdosta.

1.4.3.2 Toiminnan kulut

Toiminnan kulut vähenivät edellisestä vuodesta 328,3 miljoonaa euroa ollen 105,9 miljoonaa euroa (434,2 miljoonaa euroa v. 2019). Merkittävä muutos johtuu tuomioistuinelaitoksen kirjanpitoyksikkömuutoksesta. Tarkasteltaessa muutosta ilman tuomioistuimia toiminnan kulut vähenivät 24,7 miljoonaa euroa. Oikeusrekisterikeskuksen raportoimat varainhoitovuoden tietohallintomenot olivat yhteensä 16,1 miljoonaa euroa. Varainhoitovuoden kulujakauma on esitetty kuviossa 6. Henkilöstökulut olivat toiminnan kuluista 81,8 prosenttia (69,1 prosenttia v. 2019), palvelujen ostot 10,0 prosenttia (palvelujen ostot vähennettynä valmistuksella omaan käyttöön 17,5 prosenttia v. 2019), vuokrat 5,6 prosenttia (9,6 prosenttia v. 2019), aineiden ja tarvikkeiden ostot 1,0 prosenttia (1,1 prosenttia v. 2019), muut kulut 0,8 prosenttia (1,3 prosenttia v. 2019) ja poistot 0,8 prosenttia (1,3 prosenttia v. 2019).

Taulukon 17 vuoden 2020 tiedoissa on huomioitu, että momentin 25.01.01 Oikeusministeriön toimintamenot määrärahaa käytetään varainhoitovuoden alusta lukien myös yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnasta ja oikeudenkäyntiavustajalautakunnasta aiheutuvien menojen maksamiseen. Vuonna 2019 yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnasta aiheutuvien menojen maksamiseen käytettiin momenttia 25.01.03 Oikeusministeriön yhteydessä toimivien viranomaisten toimintamenot. Vuonna 2019 oikeudenkäyntiavustajalautakunnasta aiheutuvien menojen maksamiseen käytettiin momenttia 25.10.03 Muiden tuomioistuinten toimintamenot.

Kuvio 6. Toiminnan kulut vuonna 2020

Henkilöstökulut

Henkilöstökuluihin sisältyvät palkat, palkkiot ja lomapalkkavelan muutos henkilösivukuluihin. Henkilöstökulut vähenivät edellisestä vuodesta 213,3 miljoonaa euroa ja 71,1 prosenttia ollen yhteensä 86,7 miljoonaa euroa. Oikaisuerinä henkilöstökuluihin sisältyy sairausvakuutuslain, tapaturmavakuutuslain ja muiden vastaavien lakien mukaisia palautuksia yhteensä 999 000 euroa. Merkittävä muutos johtuu tuomioistuineläytöksen kirjanpitoyksikkömuutoksesta.

Tarkasteltaessa muutosta ilman tuomioistuimia henkilöstökulut vähenivät 11,7 miljoonaa euroa ja 11,9 prosenttia. Merkittävin muutos olivat lomapalkkavelan ja sen henkilöstösivukulujen muutoksen väheneminen 10,6 miljoonalla eurolla. Ulkopuolisten palkkiot ilman sivukuluja vähenivät 3,0 miljoonaa euroa. Muutos selittyy vuoden 2019 eduskuntavaalien ja europarlamenttivaalien palkkioilla. Virkasuhteisten lomarahat kasvoivat 1,0 miljoonaa euroa, koska niiden määräaikainen alentaminen päättyi vuonna 2019. Virkasuhteisten varsinaiset palkat kasvoivat 893 000 euroa.

Henkilöstökulut vähenivät oikeusapu- ja edunvalvontapiireissä 6,7 prosenttia, mutta virkasuhteisten varsinaiset palkat kasvoivat 1,5 miljoonaa euroa ja 3,1 prosenttia. Euronääräinen kasvu selittyy pääosin talous- ja velkaneuvonnan ja edunvalvonnan palkkamenojen kasvusta. Merkittävin muutos olivat lomapalkkavelan ja sen henkilöstösivukulujen muutoksen väheneminen. Oikeusministeriössä henkilöstökulut vähenivät 15,8 prosenttia ja 3,4 miljoonaa euroa. Muutos selittyy pääosin lomapalkkavelan ja

sen henkilöstösivukulujen muutoksen vähenemisellä sekä tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikkömuutoksen yhteydessä Tuomioistuinvirastoon siirtyneillä tehtävillä. Oikeusministeriön yhteydessä toimivien viranomaisten henkilöstökulut vähenivät 4,9 prosenttia ja 429 000 euroa. Merkittävin muutos olivat lomapalkkavelan ja sen henkilöstösivukulujen muutoksen väheneminen. Vaalipiirilautakuntien henkilöstökulut vähenivät 3,6 miljoonaa euroa ja 99,9 prosenttia. Muutos selittyy edellä kuvatulla tavalla vuoden 2019 eduskuntavaalien ja europarlamenttivaalien palkkioilla.

Palvelujen ostot

Palvelujen ostot vähenivät edellisestä vuodesta 78,9 miljoonaa euroa ja 88,2 prosenttia. Merkittävä muutos johtuu tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikkömuutoksesta.

Tarkasteltaessa muutosta ilman tuomioistuimia palvelujen ostot vähenivät 24,6 miljoonaa euroa ja 69,7 prosenttia. Valtion virastoille ja laitoksille maksetut ICT-palvelujen kustannusten korvaukset vähenivät 18,1 miljoonaa euroa. Muutos selittyy Oikeusrekisterikeskukselle vuodelle 2020 kirjanpitoyksikön ICT-menoihin myönnettyllä käyttö- ja kirjausoikeudella. Oikeusrekisterikeskuksen raportoimat varainhoitovuoden tietohallintomenot olivat oikeusministeriön (momentin 25.01.01) osalta 1,2 miljoonaa euroa, oikeusministeriön yhteydessä toimivien viranomaisten (momentin 25.01.03) osalta 598 000 euroa, oikeusavun (momentin 25.10.04) osalta 6,9 miljoonaa euroa, edunvalvonnan (momentin 25.10.04) osalta 3,8 miljoonaa euroa, vaalien (momentin 25.50.20) osalta 3,1 miljoonaa euroa, tuottavuusmäärärahan (momentin 25.01.21) osalta 422 000 euroa ja onnettomuustutkinnan (momentin 25.01.20) osalta 35 000 euroa eli yhteensä 16,1 miljoonaa euroa. Postipalvelut vähenivät 5,0 miljoonaa euroa ja painatuspalvelut 1,3 miljoonaa euroa. Muutos selittyy vuoden 2019 eduskuntavaalien ja europarlamenttivaalien posti- ja painatuspalveluilla.

Palvelujen ostoihin sisältyy muita palveluja 5,0 miljoonaa euroa (4,9 miljoonaa euroa v. 2019), toimistopalveluja 3,6 miljoonaa euroa (27,4 miljoonaa euroa v. 2019), henkilöstöpalveluja 1,3 miljoonaa euroa (2,0 miljoonaa euroa v. 2019), puhtaanapito- ja pesulapalveluja 554 000 euroa (516 000 euroa v. 2019) ja korjaus- ja kunnossapitopalveluja 106 000 euroa (311 000 euroa v. 2019). Vuoden 2019 vertailuluvut ovat ilmoitettu ilman tuomioistuimia.

Muihin palveluihin sisältyvät etenkin asiantuntija- ja tutkimuspalvelut 2,5 miljoonaa euroa (2,5 miljoonaa euroa v. 2019), asiantuntija- ja tutkimuspalveluiden ostot valtion virastoilta ja laitoksilta 1,0 miljoonaa euroa sekä käännös- ja tulkkauspalvelut 723 000 euroa (784 000 euroa v. 2019). Asiantuntija- ja tutkimuspalvelut sisältävät muun muassa edunvalvonnan ostopalvelumenoja 1,6 miljoonaa euroa (1,5 miljoonaa euroa v.

2019). Asiantuntija- ja tutkimuspalveluiden ostot valtion virastoilta ja laitoksilta sisältävät muun muassa oikeusgeneettisten isyystutkimusten näytteenotto- ja tutkimuskorvauksia 989 000 euroa (942 000 euroa v. 2019). Vuoden 2019 vertailuluvut ovat ilmoitettu ilman tuomioistuimia.

Toimistopalveluihin sisältyvät etenkin talous- ja henkilöstöhallinnon palvelut valtion virastoilta ja laitoksilta 2,1 miljoonaa euroa (1,4 miljoonaa euroa v. 2019), postipalvelut 592 000 euroa (5,6 miljoonaa euroa v. 2019) ja ICT-palvelujen ostot valtion virastoilta ja laitoksilta 434 000 euroa (18,4 miljoonaa euroa v. 2019). Vuoden 2019 vertailuluvut ovat ilmoitettu ilman tuomioistuimia.

Henkilöstöpalveluihin sisältyvät työterveyspalvelut 697 000 euroa (938 000 euroa v. 2019) mukaan lukien työterveyshuollon kustannusten palaukset, virkistyspalvelut 258 000 euroa (313 000 euroa v. 2019), koulutuspalvelut 196 000 euroa (517 000 euroa v. 2019) ja muut henkilöstöpalvelut 170 000 euroa (281 000 euroa v. 2019). Koulutuspalveluiden muutos selittyy pääosin tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikkömuutoksen yhteydessä Tuomioistuinvirastoon siirtyneillä tehtävillä. Vuoden 2019 vertailuluvut ovat ilmoitettu ilman tuomioistuimia.

Vuokrat

Vuokrakulut vähenivät 35,6 miljoonaa euroa ja 85,8 prosenttia. Merkittävä muutos johtuu tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikkömuutoksesta. Tarkasteltaessa muutosta ilman tuomioistuimia vuokrakulut vähenivät 1,4 miljoonaa euroa ja 18,7 prosenttia. 5,9 miljoonan vuokrakuluista 5,8 miljoonaa euroa olivat toimitilavuokria. Oikeusapu- ja edunvalvontapiirien vuokrakulut vähenivät 1,0 miljoonaa euroa. Oikeusapu- ja edunvalvontapiirien vuokrakulujen väheneminen selittyy suurelta osin vuonna 2019 maksetuista kertakorvauksista. Vaalipiirilautakuntien vuokrakulut vähenivät 176 000 euroa. Senaatin omistamien kohteiden vuokria alennettiin 6 prosentilla vuoden 2020 alussa. Käytettävissä olevaa määrärahaa vähennettiin vuokrien alennuksia vastaavalla summalla muutoksen johdosta.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat

Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot vähenivät edellisestä vuodesta 3,8 miljoonaa euroa ja 77,8 prosenttia ollen yhteensä 1,1 miljoonaa euroa. Merkittävä muutos johtuu tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikkömuutoksesta.

Tarkasteltaessa muutosta ilman tuomioistuimia aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot vähenivät edellisestä vuodesta 180 000 euroa ja 14,1 prosenttia. Erään sisältyy arvoltaan vähäisten ja lyhytikäisten koneiden, kalusteiden ja kuljetusvälineiden ostoja

323 000 euroa (297 000 euroa v. 2019), lämmityksen-, sähkön ja veden hankintaa 294 000 euroa (182 000 euroa v. 2019), toimistotarvikkeiden ostoja 212 000 euroa (479 000 euroa v. 2019) sekä muiden aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostoja 94 000 euroa (123 000 euroa v. 2019).

Muut kulut

Muut kulut vähenivät edellistä varainhoitovuodesta 4,9 miljoonaa euroa ja 85,5 prosenttia ollen yhteensä 827 000 euroa. Merkittävä muutos selittyy suurelta osin tuomioistuineläinlaitoksen kirjanpitoyksikkömuutoksella. Tarkasteltaessa muutosta ilman tuomioistuimia muut kulut vähenivät edellisestä varainhoitovuodesta 2,2 miljoonaa euroa ja 72,2 prosenttia. Muihin kuluihin sisältyvät matkakulut vähenivät edellisestä vuodesta 2,2 miljoonaa euroa. Vuonna 2019 matkakuluihin vaikutti Suomen EU-puheenjohtajakausi, kun taas vuonna 2020 virkamatkustus väheni Covid-19-pandemian johdosta.

Poistot

Poistojen määrä väheni 4,9 miljoonaa euroa ja 85,2 prosenttia ollen varainhoitovuonna yhteensä 848 000 euroa. Pääosa poistoista muodostui muiden pitkävaikutteisten menojen poistoista. Muutos selittyy pääosin tuomioistuineläinlaitoksen kirjanpitoyksikkömuutoksella. Tarkasteltaessa muutosta ilman tuomioistuimia poistojen määrä kasvoi 83 000 euroa. Poistot vähenivät oikeusministeriössä 467 000 euroa ja kuluttajariitalautakunnassa 172 000 euroa. Oikeusministeriön osalta muutos selittyy vanhojen tietojärjestelmien poistojen päättymisestä vuonna 2019. Poistojen määrä kasvoi oikeusapu- ja edunvalvontapiireissä 722 000 euroa. Pääosa näistä poistoista muodostui muiden pitkävaikutteisten menojen poistoista ja VENLA talous- ja velkaneuvonnan asianhallintajärjestelmän poistoista.

Taulukko 17. Toiminnan kulut vuosina 2018–2020

	2018	2019	2020	
Oikeusministeriö	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	210 656	262 866	54 156
	Henkilöstökulut	20 166 146	25 074 600	18 486 025
	Vuokrat	204 318	359 037	80 989
	Palvelujen ostot	13 490 208	17 206 997	3 134 974
	Muut kulut	1 096 723	1 450 731	252 544
	Valmistus omaan käyttöön	190 032	0	0
	Poistot	607 940	466 592	0
	Sisäiset kulut	381 207	392 551	0
		36 347 203	45 213 373	22 008 688
Oikeusministeriön yhteydessä toimivat viranomaiset	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	125 586	149 122	125 015
	Henkilöstökulut	6 964 824	8 826 571	8 174 792
	Vuokrat	533 038	605 587	550 936
	Palvelujen ostot	1 452 722	1 483 581	750 141
	Muut kulut	400 161	414 315	105 300
	Valmistus omaan käyttöön	0	0	0
	Poistot	172	172	14
	Sisäiset kulut	9 749	7 197	0
		9 486 252	11 486 546	9 706 197
Oikeusapu- ja edunvalvontapiirit sekä kuluttajajärjestöt	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1 100 505	857 180	912 020
	Henkilöstökulut	49 773 435	64 330 307	60 011 302
	Vuokrat	4 959 587	6 287 633	5 266 871
	Palvelujen ostot	12 653 688	16 458 903	6 598 575
	Muut kulut	950 648	1 111 734	468 659
	Valmistus omaan käyttöön	-1 607 574	-2 003 590	0
	Poistot	155 021	298 155	847 696
	Sisäiset kulut	0	10 229	0
		67 985 310	87 350 551	74 105 123
Tuomioistuimet	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	3 810 363	3 637 375	
	Henkilöstökulut	193 060 598	201 716 970	
	Vuokrat	35 188 147	34 252 764	
	Palvelujen ostot	46 412 532	53 914 492	
	Muut kulut	2 668 550	2 719 088	
	Valmistus omaan käyttöön	-6 051 821	-11 060 249	
	Poistot	5 622 029	4 972 617	
	Sisäiset kulut	122 758	8 486	
		280 833 156	290 161 543	

1.4.4 Tase

Taseen loppusumma oli 7,5 miljoonaa euroa tilikauden päättyessä 31.12.2020. Taseen loppusumma pieneni 42,5 miljoonaa euroa ja 85,0 prosenttia. Taseen arvon merkittävä muutos johtuu tuomioistuineläytöksen kirjanpitoyksikkömuutoksesta. Kirjanpitoyksikkömuutoksessa tehdyn taseen jaon periaatteet ovat kuvattu liitteellä 17.

Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset

Käyttöomaisuuden ja muiden pitkäaikaisten sijoitusten tasearvo pieneni 33,6 miljoonaa euroa. Tasearvon muutokseen vaikutti etenkin aineettomien hyödykkeiden tasearvon pieneneminen 32,0 miljoonalla eurolla. Aineellisten hyödykkeiden tasearvo pieneni 1,6 miljoonalla eurolla.

Muiden pitkävaikutteisten menojen tasearvo on 3,2 miljoonaa euroa ja kalusteiden tasearvo 72 000 euroa. Muut pitkävaikutteiset menot koostuvat pääosin itse valmistetuista ja teetetyistä tietojärjestelmistä, joiden tasearvo on 3,1 miljoonaa euroa sekä muista pitkävaikutteisista menoista, joiden tasearvo on 140 000 euroa. Itse valmistetut ja teetetyt tietojärjestelmät ovat VENLA talous- ja velkaneuvonnan asiantuntijajärjestelmä (poistamaton arvo taseessa 2,9 miljoonaa euroa) ja KRIL kuluttajariitalautakunnan sähköisen asioinnin järjestelmä (poistamaton arvo taseessa 196 000 euroa). Muut pitkävaikutteiset menot koostuvat Kaakkois-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiirin toimitiloihin liittyvistä parannus-, lisä- ja muutostöistä. Varainhoitovuoden aikana tehdyt aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot olivat yhteensä 848 000 euroa (5,7 miljoonaa euroa v. 2019).

Vaihto- ja rahoitusomaisuus

Vaihto- ja rahoitusomaisuuden tasearvo pieneni 8,9 miljoonaa euroa. Tasearvon muutokseen vaikutti pääosin lyhytaikaisten saamisten tasearvon pieneneminen 8,9 miljoonalla eurolla. Lyhytaikaisten saamisten tasearvo on 4,2 miljoonaa euroa, joista myyntisaamisten tasearvo on 4,0 miljoonaa euroa (12,2 miljoonaa euroa v. 2019).

1.5 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuustiedot

Momentti 25.10.50 Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset

Määrärahaa sai käyttää oikeusapulaissa (257/2002), yksityishenkilön velkajärjestelystä annetussa laissa (57/1993) ja oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetussa laissa (689/1997) säädettyjen korvausten maksamiseen ja konkurssilain (120/2004) mukaisen julkisselvittäjien ja pesänhoitajien palkkioihin sekä muihin julkisselvityksestä aiheutuviin konkurssimenettelyn menoihin. Määrärahaa käytettiin varainhoitovuonna 1,2 miljoonaa euroa (76,4 miljoonaa euroa v. 2019). Merkittävä muutos johtuu tuomioistuineläytöksen kirjanpitoyksikkömuutoksesta. Tarkasteltaessa muutosta ilman tuomioistuimia, momentin käyttö väheni 97 000 euroa. Varainhoitovuonna momenttia käytettiin oikeusministeriön kirjanpitoyksikössä vain oikeusapulain mukaisiin korvauksiin. Oikeudellisten palveluiden ja julkisen oikeusavun tiedot on esitetty kohdassa 1.3.4.

Momentilta 25.50.20 Vaalimenot

Maksettiin valtionavustuksena saamelaiskäräjille 11 000 euroa saamelaiskäräjävaaleihin liittyvästä muutoksenhakumenettelystä syntyneisiin kuluihin.

Momentti 25.01.50: Avustukset saamelaisten kulttuuri-itsehallinnon ylläpitämiseen (25.01.50.1)

Momentilta 25.01.50 maksettiin avustuksia saamelaisten kulttuuri-itsehallinnon ylläpitämiseen yhteensä 4,2 miljoonaa euroa (4,0 miljoonaa euroa v. 2019) pääosin valtionavustuksena saamelaiskäräjille saamelaiskäräjistä annetussa laissa (974/1995) tarkoitettuja tehtäviä ja saamen kielen huoltoa koskevaa pohjoismaista yhteistyötä varten. Valtionavustuksella rahoitetaan saamelaisten omaa kieltään ja kulttuuriaan koskevan itsehallinnon ydintehtäviä, kuten saamelaiskäräjien keskeisten toimielinten ylläpitämistä, ja luodaan perusta saamelaisten edustamiselle, saamelaisten yhteiseen käyttöön tarkoitettavien varojen jakamiselle ja erillisrahoituksella toteuttaville toiminoille. Avustusta voidaan pitää merkittävänä saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksien toteutumisen kannalta. Lain 7 §:ssä tarkoitettu saamelaiskäräjien kertomus vuodelta 2020 on eduskunnalle annettavan hallituksen vuosikertomuksen 2020 liitteenä.

Momentti 25.01.50: Avustukset rikosten uhrien tukipalveluja tuottaville yhteisöille (25.01.50.2)

Momentilta 25.01.50 maksettiin valtionavustuksia rikoksen uhrien tukipalveluita tuottaville yhteisöille. Merkittävin momentilta rahoitettu rikoksen uhrien tukipalvelu on Rikosuhripäivystys (RIKU), jonka toimintaan on kohdennettu julkinen palveluvelvoite uhridirektiivin (2012/29/EU) mukaisten uhrien yleisten tukipalveluiden turvaamiseksi. Velvoitteen mukaisesta toiminnasta maksettiin korvausta noin 4,1 miljoonaa euroa (4,1 miljoonaa euroa v. 2019). Rikosuhripäivystyksen asiakasmäärä on kasvanut edelleen. Etenkin 116 006 -puhelinpalvelussa oli kasvua, taustalla keväästä lukien käyttöön otetut laajennetut puhelinajat. Palveluiden painopisteen pieni siirtyminen etäauttamisen muotoihin johtunee osittain koronapandemiasta. Lokakuussa ilmi tullut Psykoterapiakeskus Vastaamo Oy:n tietomurto aiheutti RIKU:n asiakasmäärän voimakkaan yhtäkuisen kasvun. Asiakasruuhkasta aiheutui jonoja, joiden purkaminen vie aikaa ja vaatii lisäresursseja. Kokemus osoitti valmiusjärjestelmän kehittämistarpeen.

Momentilta rahoitetaan lisäksi Nollalinja, 24/7 tukipuhelin lähisuhdeväkivallan ja naisiin kohdistuvan väkivallan uhreille. Avustusta kohdennettiin 725 000 euroa (710 000 euroa v. 2019). Koronakevään poikkeusolosuhteissa Nollalinjan puhelumäärä laski, mutta nousi syksyllä ennätyslukemiin. Vastausprosentti puheluihin oli 67 prosenttia (73 prosenttia v. 2019). Palvelun saatavuuden laajentamiseksi myönnettiin 26 000 euron lisämääräraha chat-palvelun käynnistämiseen. Chatin käyttö voi olla helpompaa kaikkien osapuolten ollessa kotona ja madaltaa nuorten aikuisten yhteydenottokynnystä Nollalinjaan.

Momentti 25.01.50: Muut avustukset (25.01.50.3)

Momentilta 25.01.50 maksettiin muita valtionavustuksia varainhoitovuonna 4,4 miljoonaa euroa (220 000 euroa v. 2019).

Rikollisuutta ehkäisevää työtä tekeville yhteisöille jaettiin valtionavustuksia erityisavustuksina useasta valtionavustushausta. Naisiin kohdistuvan väkivallan torjuntaohjelman toimeenpanoon myönnettiin yhteensä 400 000 euroa viranomaisten koulutukseen, kunniaan liittyvän väkivallan ehkäisemiseen, pelien sukupuoliroolien ja maailmankuvan moninaistamiseen sekä opettajien ja opettajaksi pätevöityvien osaamisen lisäämiseen väkivallan tunnistamisesta ja puheeksi ottamisesta. Avustettujen hankkeiden tavoitteena on parantaa viranomaisten ja muiden ammattilaisten osaamista naisiin kohdistuvasta väkivallasta, ehkäistä väkivaltaa sekä lisätä tietoisuutta naisiin kohdistuvasta väkivallasta.

Neljälle hankkeelle myönnettiin erityisavustuksina yhteensä 70 000 euroa paikallisten rikosentorjuntahankkeiden tukemiseen. Settlementti Tampere ry:n hankkeessa kehitetään ja pilotoidaan ryhmätoiminnan mallia, jonka avulla ennaltaehkäistään nuoriin kehitysvammaisiin naisiin kohdistuvaa rikollisuutta ja pienennetään heidän riskiä joutua seksuaalisen hyväksikäytön uhriksi. Suomen Settlementtiliitto ry:n hankkeessa lisätään viranomaisten, järjestöjen ja kansalaisten yhteistyötä koronaviruksen aiheuttamien rikollisuushaittojen havaitsemiseksi ja vähentämiseksi sekä turvallisuuden tunteen lisäämiseksi. Talous ja nuoret TAT ry:n hankkeessa toteutetaan nelosluokkalaistalle valtakunnallinen koulukiertue myymälävarkauksien ehkäisystä. Valo-Valmennusyhdistys ry:n hankkeessa kehitetään Turun kauppakeskus Hansassa nuorten, vartijoiden ja kauppiaiden yhteistyötä ja yhteisöllisiä toimintatapoja myymälävarkauksien vähentämiseksi.

Väkivalta- ja seksuaalirikollisten kuntouttamiseen ja nuorten toimintamallin pilotoimiseen myönnettiin erityisavustuksina kahdella erillisellä hakukierroksella keväällä ja syksyllä kaksi-kolmivuotisille hankkeille. Hankkeiden tavoitteena on kehittää hallitusohjelmakirjauksen mukaisesti rikoksia ennaltaehkäiseviä palveluja ja palveluihin ohjautumista. Tavoitteena on erityisesti ehkäistä uusintarikollisuutta sekä nuorten toimintamallin osalta lisäksi tukea toistuvasti tai vakavampia rikoksia tekeviä nuoria kohti rikoksetonta ja päihteetöntä elämää. Väkivalta- ja seksuaalirikollisten kuntouttamiseen tarkoitettuja valtionavustuksia jaettiin kaikkiaan 13 eri hankkeelle. Avustukset on tarkoitettu rikollisuutta ehkäisevää työtä tekeville yhteisöille. Kertomusvuonna hankeorganisaatiot ovat järjestäytyneet ja osin henkilökuntaa on päästy kouluttamaan erilaisen rikollisuutta ennaltaehkäisevien menetelmien käyttöön. Nuorten toimintamallin pilotointiin liittyviä avustuksia jaettiin puolestaan neljälle kunnalle. Hankkeet käynnistyivät viranomaisten välisten yhteistyöverkostojen kokoamisella nuorten tunnistamiseksi ja ohjaamiseksi toimintamalliin sekä tarvittavan koulutuksen ja ohjelmaosaamisen hankkimisella. Kaikista rahoitetuista hankkeista kolme on valittu erilliseen tutkimukseen, jossa arvioidaan toiminnan vaikuttavuutta uusintarikollisuuden vähentämiseen. Jaettujen avustusten yhteissumma vuonna 2020 oli 2,3 miljoonaa euroa.

Lisäksi neljälle hankkeelle myönnettiin yhteensä 200 000 euroa erityisavustuksina väkivaltaisen radikalisaation ehkäisyä tukevaan toimintaan vuosille 2020–2021. Vuoden 2020 valtionavustushaussa määrärahat kohdennettiin erityisesti hankkeisiin, joissa kehitetään ja luodaan toimintatapoja ja -malleja, jotka ennalta ehkäisevät väkivaltaista ekstremismia ja radikalisoitumista paikallisesti tai vahvistavat lasten ja nuorten osallistumista väkivaltaisen ekstremismin ja radikalisoitumisen ennalta ehkäisyä. Vuonna 2020 avustus jaettiin neljälle hankkeelle.

Momentilta maksettiin yhteensä 500 000 euroa yleisavustuksia valtakunnallisille rauhanjärjestöille (siirtynyt opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalta). Myönnettyillä avustuksilla tuetaan rauhantyyden avulla ihmisoikeuksien toteutumista yhteiskunnassa,

edistetään demokratiaa ja sosiaalisesti kestävää yhteiskuntaa sekä kestävää kehitystä, erityisesti YK:n Agenda 2030 tavoitetta 16 (Rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto).

Momentilta myönnettiin myös avustusta Ihmisoikeusliitto ry:lle 230 000 euroa (siirtynyt opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalta), Pakolaisneuvonta ry:lle 300 000 euroa (uusi), sekä Julkisen sanan neuvoston kannatusyhdistys ry:lle 135 000 euroa (kuten v. 2019) Julkisen sanan neuvoston työn tukemiseen. Muita avustuksia maksettiin momentilta 160 000 euroa, joista 120 000 euroa myönnettiin rasismien vastaiseen ja hyvien väestösuhteiden edistämistä koskevaan työhön (uusi, hallitusohjelman mukainen määräraha ihmisoikeusongelmien tunnistamisen ja raportoinnin ongelmiin). Avustukset ovat olleet merkityksellisiä perus- ja ihmisoikeuksien turvaamisen kannalta.

1.6 Maksullisen toiminnan laskelmat

Oikeusministeriön kirjanpitoyksikön maksullisen toiminnan tuotot olivat kertomusvuonna yhteensä 32,5 miljoonaa euroa (32,1 miljoonaa euroa v. 2019). Maksullisen toiminnan tuotoista 32,4 miljoonaa euroa (32,0 miljoonaa euroa v. 2019) kertyi erityislakien nojalla hinnoiteltavista suoritteista, 68 000 euroa (88 000 euroa v. 2019) kertyi maksuperustelain mukaisista julkisoikeudellisista suoritteista ja 16 000 euroa (19 000 euroa v. 2019) maksuperustelain mukaisista liiketaloudellisista suoritteista. Maksullisen toiminnan tileistäpoistoja kirjattiin 205 000 euroa (245 000 euroa v. 2019). Edellä esitetyissä vuoden 2019 vertailutiedoissa ei ole mukana tuomioistuinten maksullisen toiminnan tuottoja.

Kertomusvuonna kirjanpitoyksikön erityislakien mukaiset maksullisen toiminnan tuotot kertyivät yleisen edunvalvonnan palveluista perittävien maksujen tuotoista 27,8 miljoonaa euroa (26,9 miljoonaa euroa v. 2019), oikeusaputoimistojen tuotoista 4,0 miljoonaa euroa (4,5 miljoonaa euroa v. 2019) sekä oikeudenkäyntiavustajalautakunnan valvontamaksutuloista 646 000 euroa (652 000 euroa v. 2019).

Maksuperustelain mukaiset maksullisen toiminnan tuotot kertyivät oikeudenkäyntiavustajalautakunnan 67 000 euron hakemusmaksutuloista (88 000 euroa v. 2019) ja ministeriön yhteydessä toimivien viranomaisten 15 000 euron tuloista (19 000 euroa v. 2019).

Yhteisrahoitteinen toiminta on vähäistä. Tuottoja kertyi 571 000 euroa (613 000 euroa v. 2019).

Oikeusapu- ja edunvalvontapiirien maksullisen toiminnan laskelmat

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat esitetään oikeusapupalvelujen maksullisesta julkisoikeudellisesta toiminnasta taulukossa 18, oikeusapupalvelujen maksullisesta liiketaloudellisesta toiminnasta taulukossa 19 ja yleisen edunvalvonnan maksullisesta toiminnasta taulukossa 20. Oikeusapupalvelujen liiketaloudellisen toiminnan katsotaan olevan kilpailulain 30 d §:ssä tarkoitettua kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvaa taloudellista toimintaa ja taulukko 19 vastaa myös tällaisesta toiminnasta laadittavaa tuloslaskelmaa. Käytetyt kustannuslaskennan periaatteet kuvataan jäljempänä tässä kappaleessa. Maksullisen toiminnan suoritteiden tuottamiseen ei ole ollut käytettävissä maksuperustelain 7 §:n 1 momentin mukaista hintatukea.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmissa kustannusten kohdentamisessa on käytetty valtion yhteistä kustannuslaskentamallia. Laskelmat on esitetty kertomusvuoden lisäksi sitä edeltäneiltä kahdelta edelliseltä varainhoitovuodelta. Vuosien 2018 ja 2019 laskelmat on laadittu kustannuslaskentamallin muuttumisen johdosta uudelleen. Kustannukset on raportoitu Kieku-järjestelmästä sisäisen laskennan analyysiraportilla, joka on rajattu edunvalvonnan, oikeusavun, talous- ja velkaneuvonnan ja kuluttajariitalautakunnan segmentteihin. Lisäksi raportti on rajattu seuraaviin liikekirjanpidon tileihin: maksullisen toiminnan tuotot tileistäpoistojen osalta, muut toiminnan tuotot (pois lukien mahdolliset yhteisrahoitteisen toiminnan tulot), toiminnan kulut, rahoitustuotot ja -kulut sekä satunnaiset tuotot ja -kulut. Talousarviotilejä ei ole rajattu. Näiden lisäksi kustannuksissa on kertomusvuonna huomioitu Oikeusrekisterikeskuksen kirjaamat ICT-kustannukset. Valtion yhteisen kustannuslaskentamallin mukaisten vyörytysten jälkeen oikeusavun ja edunvalvonnan ydintoimintojen kustannuksista maksullisen toiminnan osuus on määritetty asianhallintajärjestelmien tietojen mukaisesti.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmissa kohdassa maksullisen toiminnan tuotot on esitetty liikekirjanpidossa maksullisen toiminnan tuottojen tileille kertyneet tuotot. Yleisen edunvalvonnan tulot ovat kertyneet momentille 12.25.15 (Yleisen edunvalvonnan tulot) ja oikeusapupalvelujen tulot momentille 25.10.04 (Oikeusapu- ja edunvalvontapiirien ja kuluttajariitalautakunnan toimintamenot). Oikeusaputoimistojen erityislakien mukaisista julkisoikeudellisista tuloista ei kuitenkaan huomioida kaupanvahvistajista annetun lain (573/2009) mukaisia tuloja 11 000 euroa (14 000 euroa v. 2019).

Oikeusapupalvelujen laskelmissa esitetyt toiminnan muut tuotot sisältävät oikeusministeriön kirjanpitoyksikön viivästyskorkotulot jaettuna julkisoikeudellisten ja liiketaloudellisten asiamäärien mukaisesti.

Maksullisen toiminnan kokonaiskustannuksissa erilliskustannukset ovat suoraan ydintoiminnoille kohdennettuja kustannuksia. Tukitoimintojen kustannukset on vyörytetty ydintoiminnoille Kiekussa kohdennetun työpanoksen mukaisesti. Vyörytysten ajuritietona on käytetty Kiekun raporttia HTV seurantakohteittain. Kunkin oikeusapu- ja edunvalvontapiirin edunvalvontatoimistot, oikeusaputoimistojen oikeusapu ja oikeusaputoimistojen talous- ja velkaneuvonta sekä kuluttajariitalautakunta ovat vastaanottaneet vyörytyksissä omat kustannuksensa. Oikeusaputoimistojen yhteisiä kiinteistöhallinnon, tietohallinnon ja muiden tukitoimintojen kustannuksia on ennen vyörytystä jaettu piirikohtaisesti oikeusapuun ja talous- ja velkaneuvontaan henkilötövuosien suhteessa. Oikeusavun, talous- ja velkaneuvonnan, yleisen edunvalvonnan ja kuluttajariitalautakunnan yhteiset tietohallinnon ja tukitoimintojen kustannukset ovat ennen vyörytystä jaettu edellä mainituille henkilötövuosien suhteessa. Myös oikeusapu- ja edunvalvontapiirien kustannukset on vyörytetty ydintoiminnoille. Piirien kustannukset on ennen vyörytystä jaettu piirikohtaisesti oikeusapuun, talous- ja velkaneuvontaan ja yleiseen edunvalvontaan henkilötövuosien mukaisesti. Maksullisen toiminnan tileistäpoistot on huomioitu tukitoimintojen kustannuksissa. Myös vähäiset tukitoiminnoille kirjatut muut toiminnan tuotot ja satunnaiset tuotot on huomioitu tukitoimintojen kustannusten vyörytyksen yhteydessä.

Korkokustannukset on laskettu Kiekun käyttöomaisuuden hallintasovelluksessa. Käyttöomaisuuden korko on laskettu käyttöomaisuuteen varainhoitovuoden aikana sidotulle pääomalle. Korko on laskettu käyttöomaisuuden alkuperäisestä hankintahinnasta ja nimelliskorkona on käytetty Valtiokonttorin ilmoituksen mukaista 0,0 prosenttia (0,3 prosenttia v.2019).

Oikeusapu- ja edunvalvontapiireihin kuuluvien oikeusaputoimistojen tuottamista oikeusapupalveluista peritään maksuja, jotka perustuvat kunkin asiakkaan taloudellisen aseman perusteella laskettavan omavastuuosuuden suuruuteen. Oikeusaputoimistojen tuotot oikeuspalvelujen julkisoikeudellisista suoritteista olivat 3,0 miljoonaa euroa (3,3 miljoonaa euroa v. 2019). Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset vähenivät 20 prosenttia. Kustannusvastaavuuslaskelmassa on huomioitu oikeusavun ydintoimintojen kustannuksista julkisoikeudellisen maksullisen toiminnan osuus 18,0 prosenttia (20,0 prosenttia v. 2019), joka on asianhallintajärjestelmän mukaisesti julkisoikeudellisen maksullisen toiminnan asiamäärä kaikista oikeusaputoimistojen ratkaistuista asioista.

Valtion talousarviossa vuodelle 2020 julkisoikeudellisen toiminnan tuloarvio oli 3,6 miljoonaa euroa ja kustannusvastaavuustavoite 52 prosenttia. Taulukon 18 mukaisesti oikeusaputoimistojen julkisoikeudellisen toiminnan tuloarvio alitettiin ja kustannusvastaavuustavoite ylitettiin kustannusvastaavuuden ollessa 59 prosenttia (53 prosenttia v. 2019). Tästä vertailutiedosta poiketen vuoden 2019 tilinpäätöksessä esitettiin oikeusapupalvelujen julkisoikeudellisen toiminnan vuoden 2019 kustannusvastaavuus 50

prosenttia ja 54 prosenttia vuonna 2018. Kustannuslaskennan aiempaa tarkemman määrittelyn ja uudelleen laskennan myötä vertailuvuosien luvut ovat hieman aiemmin esitettyä suuremmat.

Taulukko 18. Oikeusapupalvelujen maksullisen julkisoikeudellisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

	2018	2019	2020	Muutos 2019/2020
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	3 324 002	3 232 884	2 865 172	-11 %
Maksullisen toiminnan muut tuotot	117 238	104 261	139 604	-34 %
Tuotot yhteensä	3 441 240	3 337 145	3 004 776	-10 %
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	524	302	159	-47 %
Henkilöstökustannukset	2 105 429	1 715 912	1 481 336	-14 %
Vuokrat	-	13	1	-95 %
Palvelujen ostot	23 555	23 755	4 784	-80 %
Muut erilliskustannukset	43 507	46 197	28 661	-38 %
Erilliskustannukset yhteensä	2 173 014	1 786 179	1 514 940	-15 %
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	3 674 461	4 495 191	3 535 016	-21 %
Poistot	2 692	5 103	5 432	6 %
Korot	-	94	-	-
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	3 677 153	4 500 388	3 540 447	-21 %
Kokonaiskustannukset yhteensä	5 850 168	6 286 567	5 055 387	-20 %
KUSTANNUSVASTAAVUUS	-2 408 928	-2 949 422	-2 050 611	
Kustannusvastaavuus-%	59 %	53 %	59 %	

Oikeusaputoimisto voi tietyin edellytyksin antaa oikeudellista apua muullekin kuin oikeusapulaissa tarkoitettuun oikeusapuun oikeutetulle henkilölle. Tällöin palvelusta peritään lain valtion oikeusapu- ja edunvalvontapiireistä (477/2016) 10 §:n mukaisesti korvaus, joka vastaa paikkakunnalla perittävää keskimääräistä asianajopalkkiota. Tällaiset oikeusaputoimistojen liiketaloudellisen maksullisen toiminnan tuotot olivat 1,1 miljoonaa euroa (1,2 miljoonaa euroa v. 2019). Maksullisen liiketaloudellisen toiminnan kokonaiskustannukset vähenivät 28 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Kustannusvastaavuuslaskelmassa on huomioitu liiketaloudellisen maksullisen toiminnan osuus oikeusavun ydintoimintojen kustannuksista pois lukien oikeusapupäätösten ydintoiminto. Maksullisen toiminnan osuus eli asianhallintajärjestelmän liiketaloudellisen maksullisen toiminnan asiamäärä kaikista oikeusaputoimistojen ratkaistuista asioista oli 5,0 prosenttia (6,0 prosenttia v. 2019).

Valtion talousarviossa vuodelle 2020 liiketaloudellisen toiminnan tuloarvio oli 1,4 miljoonaa euroa ja kustannusvastaavuustavoite 84 prosenttia. Oikeusaputoimistojen liiketaloudellisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma ja samalla kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma on esitetty taulukossa 19. Tämän mukaisesti oikeusaputoimistojen liiketaloudellisen toiminnan tuloarvio alitettiin ja kustannusvastaavuustavoite ylitettiin kustannusvastaavuuden ollessa 95 prosenttia (75 prosenttia v. 2019).

Vuoden 2019 tilinpäätöksessä esitettiin oikeusapupalvelujen liiketaloudellisen toiminnan vuoden 2019 kustannusvastaavuus 63 prosenttia ja vuoden 2018 kustannusvastaavuus 76 prosenttia. Uudelleenlaskennan lopputulos on vuoden 2019 osalta 75 prosenttia ja vuoden 2018 osalta 90 prosenttia. Ero selittyy aiempaa tarkemmalla kustannuslaskennan määrittelyllä, jossa on muun muassa huomioitu oikeusapupäätösten kohdentuminen täysimääräisesti muuhun kuin liiketaloudelliseen toimintaan. Aiemmin oikeusapupäätösten kustannukset rajattiin pois liiketaloudellisesta toiminnasta vain henkilöstökustannusten osalta.

Taulukko 19. Oikeusapupalvelujen maksullisen liiketaloudellisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma/ kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma

	2018	2019	2020	Muutos 2019/2020
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan myyntituotot/ Kilpailullisen toiminnan myyntitulot	1 271 673	1 212 076	1 107 216	-9 %
Maksullisen toiminnan muut tuotot/ Kilpailullisen toiminnan muut tuotot	31 310	29 891	31 743	6 %
Tuotot yhteensä	1 302 983	1 241 967	1 138 959	-8 %
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	140	85	41	-51 %
Henkilöstökustannukset	532 936	462 282	360 624	-22 %
Vuokrat	-	4	-	-
Palvelujen ostot	4 982	5 904	1 249	-79 %
Muut erilliskustannukset	11 547	13 228	7 475	-43 %
Erilliskustannukset yhteensä	549 605	481 503	369 389	-23 %
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	897 176	1 169 260	824 703	-29 %
Poistot	670	1 327	1 286	-3 %
Korot	-	27	-	-
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	897 846	1 170 614	825 989	-29 %
Kokonaiskustannukset yhteensä	1 447 451	1 652 116	1 195 378	-28 %
KUSTANNUSVASTAAVUUS/ TULOS	-144 468	-410 149	-56 419	
Kustannusvastaavuus-%	90 %	75 %	95 %	

Oikeusapu- ja edunvalvontapiireihin kuuluvien edunvalvontatoimistojen tuottamista yleisen edunvalvonnan palveluista peritään päämieheltä korvauksia ja palkkioita holhoustoimilain (422/1999) 44 §:n 2 momentin perusteella. Edunvalvojan palkkiosta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella (696/2012). Yleisen edunvalvonnan tuotot olivat kertomusvuonna 27,8 miljoonaa euroa (26,9 miljoonaa euroa v. 2019). Kustannusvastaavuuslaskelmassa on huomioitu maksullisen toiminnan osuus edunvalvonnan ydintoimintojen kustannuksista pois lukien edunvalvonnan ostopalvelujen ydintoiminto. Maksullisen toiminnan osuus oli 95 prosenttia (94 prosenttia v. 2019), joka on asianhallintajärjestelmän mukaisesti perittyjen palkkioiden osuus edunvalvontatoimistojen päämiesmäärästä. Edunvalvonnan ostopalvelun asiakkaita ei ole huomioitu tässä päämiesmäärässä.

Valtion talousarviossa vuodelle 2020 yleisen edunvalvonnan maksullisen toiminnan tuloarvio oli 27,4 miljoonaa euroa ja kustannusvastaavuustavoite 85 prosenttia. Taulukon 20 mukaisesti tuloarvio ylitettiin ja kustannusvastaavuustavoite alitettiin kustannusvastaavuuden ollessa oli 83 prosenttia (77 prosenttia v. 2019). Vuoden 2019 tilinpäätöksessä esitetyt yleisen edunvalvonnan kustannusvastaavuusprosentit eivät muuttuneet uudelleen laskennan myötä.

Taulukko 20. Yleisen edunvalvonnan maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

	2018	2019	2020	Muutos 2019/2020
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	25 517 430	26 894 204	27 767 677	3 %
Maksullisen toiminnan muut tuotot				
Tuotot yhteensä	25 517 430	26 894 204	27 767 677	3 %
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2 253	2 163	1 537	-29 %
Henkilöstökustannukset	12 367 774	12 317 677	13 416 699	9 %
Vuokrat	171	252	45	-82 %
Palvelujen ostot	5 586	6 578	3 126	-52 %
Muut erilliskustannukset	121 246	123 334	74 787	-39 %
Erilliskustannukset yhteensä	12 497 030	12 450 003	13 496 195	8 %
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	18 364 854	22 419 397	20 152 807	-10 %
Poistot	11	1 183	3 504	196 %
Korot	-	34	-	-
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	18 364 865	22 420 615	20 156 311	-10 %
Kokonaiskustannukset yhteensä	30 861 895	34 870 618	33 652 505	-3 %
KUSTANNUSVASTAAVUUS	-5 344 465	-7 976 414	-5 884 828	
Kustannusvastaavuus-%	83 %	77 %	83 %	

1.7 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Sisäisen valvonnan yleiset järjestelyt

Kirjanpitoyksikön sisäinen valvonta on järjestetty valtion talousarviosta annetun lain 24 b §:n edellyttämällä tavalla. Yleisistä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelyistä on määrätty valtion talousarviosta annetun asetuksen 69–69 b §:n mukaisesti kirjanpitoyksikön taloussäännössä. Ministeriön sisäistä valvontaa koskevat yleiset määräykset ovat ministeriön työjärjestyksen 42 §:ssä.

Sisäisellä valvonnalla ja riskienhallinnalla varmistetaan, että kirjanpitoyksikössä toteutetaan sen talouden ja toiminnan laajuuteen ja sisältöön sekä niihin liittyviin riskeihin nähden asianmukaiset menettelyt. Sisäinen valvonta toteutetaan osana toiminnan johtamis-, ohjaus-, seuranta- ja raportointimenettelyjä sekä toimintaprosesseihin ja -järjestelmiin sisältyvinä tehtävien eriyttämisen ja kontrollitoimenpiteinä.

Oikeusministeriön esikunnassa on yksikköjaon ulkopuolella suoraan ministeriön johdon alaisuudessa toimiva sisäinen tarkastus, jonka tehtävänä on arvioida ja raportoida ministeriön johdolle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisuudesta ja riittävydestä sekä toteuttaa kansliapäällikön määräämät tarkastustehtävät. Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on myös ministeriön osastojen ja esikunnan sekä hallinnonalan virastojen tukeminen ja koordinointi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiseksi. Sisäiseen tarkastukseen on riippumattomuuden varmistamiseksi käytetty pääosin ulkopuolisia tarkastuspalveluja.

Hallinnonalan sisäisen tarkastuksen yhteistyötä ja muuta tarkastustoiminnan kokonaisuushallintaa on käsitelty yhteistyöverkostossa. Ministeriö on tukenut kertomusvuoden vuoden alussa aloittanutta uutta Tuomioistuinvirastoa sen kirjanpitoyksikkötehtävien käynnistämisessä ja sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelyiden kehittämistä. Kertomusvuonna ministeriön valtionapujen hakemista, myöntämistä ja valvontaa koskevia menettelyitä on pyritty yhdenmukaistamaan ja kehittämään sekä lisäämään ministeriön osastojen välistä koordinaatiota ja yhteistyötä valtionavustustoiminnassa. Hallinnonalan laillisuusvalvonnan kehittäminen on käynnistetty.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arvioinnin toteutus ja lausuman laadintatapa

Lausuma perustuu ministeriön, oikeusavun ja yleisen edunvalvonnan sekä ministeriön yhteydessä toimivien erityisviranomaisten tekemiin arviointeihin ja muuhun sisäisen

valvonnan tilaa kuvaavaan aineistoon. Sisäisen valvonnan arvioinnit on toteutettu verkkokyselyinä VM:n antaman suositusmallin pohjalta.

Ministeriön osastoilla ja esikunnassa suoritetussa arvioinnissa tarkasteltiin ministeriön raportointijärjestelmien ja tiedotuskanavien toimivuutta sekä viestintään liittyviä kysymyksiä. Ministeriön eri tiedotuskanavien ja viestinnän menettelyiden katsottiin olevan pääosin toimivia, mutta menettelytapoja voitaisiin yhdenmukaistaa. Raportointijärjestelmistä erityisesti toiminnan tavoitteiden saavuttamista koskevan raportoinnin arvioitiin kehittyneen myönteisesti. Merkittävimpien kehittämistarpeiden katsottiin liittyvän ministeriön toimintamenojen käytöstä tuotettavan raportoinnin kehittämiseen.

Oikeusapu- ja edunvalvontapiireissä merkittävimpinä riskeinä pidetään henkilöstön vaihtuvuutta, tietojärjestelmien toimivuutta ja käytettävyyttä, riittämättömiä henkilöstö- ja muita resursseja sekä uusien toimintatapojen omaksumattomuutta. Sisäisen valvonnan koettiin olevan haasteellista etätyötilanteessa erityisesti siksi, että viranhaltijoiden välillä on merkittäviä eroja mm. sähköisten järjestelmien osaamisessa. Kehittämiskohteiksi koettiin tietojärjestelmiä ja tietoturvaa koskevan osaamisen lisääminen, työ- ja toimintatapojen sekä esimiesosaamisen kehittäminen muuttuvassa toimintaympäristössä.

Ministeriön yhteydessä toimivien erityisviranomaisten riskeinä ovat muun muassa resurssien riittävyys ja henkilöstön ylikuormittumiseen ja työhyvinvointiin, tietoturvaan ja tietosuojaan sekä viestinnällisiin asioihin liittyvät kysymykset. Riskeihin ja virastojen toiminnan haavoittuvuuteen on pyritty varautumaan erityisesti tehtävienkuvien ja varajärjestelyiden ajantasaisuudesta huolehtimalla.

Edellisen lausuman pohjalta käynnistetyt kehittämistoimenpiteet

Ministeriön tärkeimpien prosessien kehittämistyötä on jatkettu ja panostettu prosessikuvausten ajantasaisuuteen. Johtamista ja esimiestyötä on edellisen vuoden tapaan käsitelty hallinnonalan johdon tapaamisessa ja ministeriön esimiesfoorumeissa. Hallinnonalan tärkeimpien ICT-hankkeiden toimeenpanon ohjausta ja tukemista jatkettiin ministeriöstä käsin sekä ulkopuolisten riippumattomien arviointien avulla. Koronakriisi on korostanut entisestään valmiussuunnittelun riskienhallinnan kehittämistyön ja siihen liittyvän palvelualustan pilotoinnin merkitystä.

Arviointi- ja vahvistuslausuma

Oikeusministeriö katsoo, että kokonaisuutena kirjanpitoyksikön sisäisen valvonnan menettelyt täyttävät kohtuullisesti talousarvioasetuksessa säädetyt toiminnan tulokselisuuden varmistamista, laillisuutta, varojen turvaamista sekä tietojen oikeellisuutta ja riittävyyttä koskevat tavoitteet.

Hallinnonalan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuuden varmistamisessa ja kehittämisessä ovat lähivuosina tarpeen toimenpiteet, joilla ohjataan ja tuetaan hallinnonalan toimialoja ja virastoja sekä pyritään hallitsemaan oikeusvaltion toiminnalle asetettujen vaatimusten ja valtionhallinnon säästötavoitteiden välistä tasapainoa. Toimenpiteet ovat jatkoa edellisvuosien kehittämistyölle, ja niillä voidaan vaikuttaa laajasti koko hallinnonalaan. Tehdyn arvioinnin mukaan merkittävimmät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämistoimet ovat:

- 1) Jatketaan tuomioistuinten, syyttäjälaitoksen ja rikosseuraamuslaitoksen merkittävien ICT-hankkeiden läpiviennin tukemista. Panostetaan virastojen muutosjohtamiseen ja ICT-hankkeiden ohjaukseen ja seurantaan sekä riskien havaitsemiseen ja oikea-aikaiseen hallintaan.
- 2) Jatketaan oikeusapu- ja edunvalvontapiirien sekä oikeushallinnon erityisviranomaisten tuki- ja hallintotehtävien uudistamiseen liittyvää valmistelua tavoitteena pienten viranomaisten hallinnollisten palvelujen järjestäminen siten, että ne tukevat entistä paremmin toimintaa. Tällä pyritään myös vähentämään pienten toimijoiden toiminnan haavoittuvuutta.
- 3) Varmistetaan riskienhallinnan ja turvallisuuden pitkäjänteisellä kehittämisellä ministeriön ja hallinnonalan toiminnan jatkuvuus ja häiriöttömyys. Osana ministeriön johdon ajantasaisen tilannekuvan parantamista jatketaan osastoille ja yksiköille tuotettavan määräraharaportoinnin kehittämistä.

Arviointi- ja vahvistuslausuma on valmisteltu kansliapäällikön johdolla. Sisäinen tarkastus on käynyt lausuman lävitse ja toteaa, että lausumassa esitetty arvio vastaa sisäiselle tarkastukselle muodostunutta kuvaa ministeriön sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Lausuma on hyväksytty toimintakertomuksen käsittelyn yhteydessä.

1.8 Arviointien tulokset

Vuonna 2020 kirjanpitoyksikköön kuuluvasta toiminnasta ei tehty valtion talousarvion annettun asetuksen (1243/1992) 65 § 1 momentin 8 kohdassa (1786/2009) tarkoitettua laajempaa vaikutusten ja tuloksellisuuden arviointia.

1.9 Yhteenveto havaituista virheistä, väärinkäytöksistä ja takaisinperinnöistä

Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot

Tuomioistuimessa on vireillä erehdyksessä tehdyn suorituksen seurauksena perusteettoman edun palautusta koskeva kanne, jossa kantajana on Suomen valtio/oikeusministeriö.

Yleistä edunvalvontaa koskien on vireillä yksi poliisin esitutkinta koskien päämiesten varojen siirtoon liittyvää epäselvyyttä. Lisäksi tuomioistuimessa on vireillä holhoustoilain mukainen yleiseen edunvalvojan ja valtioon kohdistuva siviiliperusteinen vahingonkorvauskanne.

Poliisin esitutkinnassa on yksi kirjanpitoyksikön viraston EU-hankkeen maksatusta koskeva epäselvyys, jossa EU-hankkeen maksatus ulkomaalaiselle kumppanille yritettiin ohjata kahteen kertaan väärälle ulkomaalaiselle pankkitilille ulkopuolisen toimijan toimesta.

Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot

Vuoden 2020 aikana ei tehty valtiontukien tai rahoituksen varojen takaisinperintöjä.

2 Oikeusministeriön talousarvion toteumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi		Tilinpäätös 2019	Talousarvio 2020 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2020	Vertailu Tilinpäätös- Talousarvio	Toteuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot		304 316,08	264 215	264 214,79	0,00	100
11.04.01.	Arvonlisävero	304 316,08	264 215	264 214,79	0,00	100
12. Sekalaiset tulot		70 070 139,42	28 387 649	27 955 325,94	-432 323,00	98
12.23.99.	Valtioneuvoston kanslian muut tulot	76 925,75				
12.25.10.	Tuomioistuintulot (nettob)	42 753 150,76				
12.25.15.	Yleisen edunvalvonnan tulot	26 894 204,24	28 200 000	27 767 677,00	-432 323,00	98
12.25.99.	Oikeusministeriön hallinnonalan muut tulot	284 582,73	169 304	169 304,20	0,00	100
12.39.10.	Muut sekalaiset tulot	61 275,94	18 345	18 344,74	0,00	100
Tuloarviotilit yhteensä		70 374 455,50	28 651 864	28 219 540,73	-432 323,00	98

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2019	Talousarvio 2020 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2020 määrärahojen		Tilinpäätös 2020	Vertailu Talousarvio- Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö 2020	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2020	Käyttö vuonna 2020 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
23. Valtioneuvoston kanslia	486 080,61	1	0,74		0,74	0,00	7 786,92	7 786,92	7 786,92	0,00
23.01.24. Suomen EU-puheenjohtajuus (S2)	479 000,00						7 786,92	7 786,92	7 786,92	
23.01.24.1. Lisähenkilöstön palk- kausmenot sekä muut kulutusme- not (EK)	463 000,00						7 786,92	7 786,92	7 786,92	
23.01.24.2. Kokouksista aiheutuvat menot (EK)	16 000,00									
23.01.29. Arvonlisäveromenot (A)	7 080,61	1	0,74		0,74	0,00				
25. Oikeusministeriön hallinnonala	525 884 584,71	121 090 038	100 810 140,90	19 763 562,16	120 573 703,06	516 334,76	19 919 029,13	120 604 894,13	100 841 331,97	19 763 562,16
25.01.01. Oikeusministeriön toimintamenot (nettob) (S2)	20 741 693,00	22 258 500	19 325 122,06	2 933 377,94	22 258 500,00	0,00	1 408 087,25	23 666 587,25	20 733 209,31	2 933 377,94
25.01.03. Oikeusministeriön yhteydessä toi- mivien viranomaisten toimintame- not (nettob) (S2)	9 853 000,00	9 541 000	7 623 355,25	1 917 644,75	9 541 000,00	0,00	1 448 201,00	10 989 201,00	9 071 556,25	1 917 644,75
25.01.20. Erityismenot (A)	10 837 190,00	3 142 540	3 108 730,89		3 108 730,89	33 808,61				
25.01.20.1. Onnettomuustutkinta (KPY)	585 244,62	605 000	571 191,39		571 191,39	33 808,61				
25.01.20.3. Muut erityismenot (KPY)	10 251 945,38	2 537 540	2 537 539,50		2 537 539,50	0,00				
25.01.21. Oikeusministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (S2)	245 000,00	448 000	283 515,87	164 484,13	448 000,00	0,00	43 677,51	491 677,51	327 193,38	164 484,13
25.01.22. Toimisto- ja viestintäjärjestelmien valtavirtaistaminen (S3)	2 505 000,00						413 639,06	413 639,06	413 639,06	0,00
25.01.29. Oikeusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	17 721 642,14	2 886 687	2 886 687,32		2 886 687,32	0,00				
25.01.50. Avustukset (K)	8 342 000,00	12 781 000	12 640 261,32		12 640 261,32	140 738,68				
25.01.50.1. Avustukset saamelais- ten kulttuuri-itsehallinnon ylläpitä- miseen (EK) (enintään)	3 977 000,00	4 156 000	4 156 000,00		4 156 000,00	0,00				

Päälukon, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2019	Talousarvio 2020 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2020 määrärahojen		Tilinpäätös 2020	Vertailu Talousarvio-Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö 2020	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2020	Käyttö vuonna 2020 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
25.01.50.2. Avustukset rikosten uhrien tukipalveluja tuottaville yhteisöille (EK) (enintään)	4 145 000,00	4 130 000	4 129 708,00		4 129 708,00	292,00				
25.01.50.3. Muut avustukset (EK) (enintään)	220 000,00	4 495 000	4 354 553,32		4 354 553,32	140 446,68				
25.10.01. Korkeimman oikeuden toimintamenot (nettob) (S2)	8 777 000,00	0	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
25.10.02. Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenot (nettob) (S2)	12 018 000,00	0	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
25.10.03. Muiden tuomioistuinten toimintamenot (nettob) (S2)	251 315 000,00	0	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
25.10.04. Oikeusapu- ja edunvalvontapiirien ja kuluttajariitalautakunnan toimintamenot (nettob) (S2)	72 271 000,00	68 438 365	53 690 309,66	14 748 055,34	68 438 365,00	0,00	16 605 424,31	85 043 789,31	70 295 733,97	14 748 055,34
25.10.50. Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset (A)	76 383 052,68	1 155 000	1 151 309,88		1 151 309,88	3 690,12				
25.10.50.1. Oikeusapu ja puolustus (KPY)	65 812 740,19	1 155 000	1 151 309,88		1 151 309,88	3 690,12				
25.10.50.2. Asianomistajan avustaminen (KPY)	708 679,25	0				0,00				
25.10.50.3. Yksityishenkilön velkajärjestely (KPY)	2 088 056,58	0				0,00				
25.10.50.4. Syytteestä vapautetun oikeudenkäyntikulujen korvaus (KPY)	6 988 311,83	0	0,00		0,00	0,00				
25.10.50.5. Konkurssilain mukaisen julkisselvittäjien ja pesänhoitajien palkkiot sekä julkisselvityksestä aiheutuvat muut konkurssimenettelyn menot (EK) (enintään)	785 264,83	0				0,00				
25.50.20. Vaalimenot (A)	34 875 006,89	438 946	100 848,65		100 848,65	338 097,35				
25.50.20.1. Eduskuntavaalit (KPY)	15 097 686,82									

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2019	Talousarvio 2020 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2020 määrärahojen		Tilinpäätös 2020	Vertailu Talousarvio- Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö 2020	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2020	Käyttö vuonna 2020 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
25.50.20.2. Europarlamenttivaalit (KPY)	14 477 027,88									
25.50.20.4. Kuntavaalit (KPY)		100 000	29 592,27		29 592,27	70 407,73				
25.50.20.5. Saamelaiskäräjävaalit (KPY)	555 000,00	12 000	11 079,68		11 079,68	920,32				
25.50.20.6. Vaalitietojärjestelmän menot (KPY)	4 578 058,22	264 946				264 946,00				
25.50.20.9. Muut vaalimenot (KPY)	167 233,97	62 000	60 176,70		60 176,70	1 823,30				
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	206 593,05	43 952	43 952,00		43 952,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
28.01.29. Valtiovarainministeriön hallinnon- alan arvonnisäveromenot (A)	27 181,05									
28.60.12. Osaamisen kehittäminen (A)	179 412,00	43 952	43 952,00		43 952,00	0,00				
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnon- ala	35 390,72	32 366	15 974,20		15 974,20	16 391,80	0,00	0,00	0,00	0,00
29.91.50. Rahapelitoiminnan tuotot nuoriso- työn edistämiseen (A)	35 390,72	32 366	15 974,20		15 974,20	16 391,80				
29.91.50.07. Kokeilu, kehittäminen ja tutkimus (KPY)	35 390,72	32 366	15 974,20		15 974,20	16 391,80				
29.91.50.07.3. Opetus- ja kulttuuri- ministeriön käytettäväksi (KPY)	35 390,72	32 366	15 974,20		15 974,20	16 391,80				
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	789 324,09	500 814	500 813,78		500 813,78	0,00	0,00	500 813,78	500 813,78	0,00
32.30.51. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (S2)	789 324,09	500 814	500 813,78		500 813,78	0,00		500 813,78	500 813,78	0,00
32.30.51.07. Palkkatuetty työ, valti- onhallinto (KPY)	789 324,09	500 814	500 813,78		500 813,78	0,00		500 813,78	500 813,78	0,00
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnon- ala		263 734,13	475 920	175 920,22	300 000,00	475 920,22	0,00	0,00	300 000,00	0,00
33.20.50. Valtionosuus työttömyysetuuksien ansioturvasta ja vuorottelukorvauk- sesta (A)	69 454,76	41 719	41 719,27		41 719,27	0,00				

Päälukon, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2019	Talousarvio 2020 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2020 määrärahojen		Tilinpäätös 2020	Vertailu Talousarvio- Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö 2020	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2020	Käyttö vuonna 2020 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
33.20.50.01. Palkkatuettu työ, valti- onhallinto	69 454,76	41 719	41 719,27		41 719,27	0,00				
33.20.52. Valtionosuus työttömyysetuusten perusturvasta (nettob) (A)	194 279,37	134 201	134 200,95		134 200,95	0,00				
33.20.52.01. Palkkatuettu työ, valti- onhallinto	194 279,37	134 201	134 200,95		134 200,95	0,00				
33.60.39. Palvelurakenteen kehittäminen (S3)		300 000		300 000,00	300 000,00	0,00		300 000,00		300 000,00
33.60.39.07. Ikäohjelma		300 000		300 000,00	300 000,00	0,00		300 000,00		300 000,00
Määrärahatilit yhteensä	527 665 707,31	122 143 091	101 546 801,84	20 063 562,16	121 610 364,00	532 726,56	19 926 816,05	121 413 494,83	101 349 932,67	20 063 562,16

3 Oikeusministeriön tuotto- ja kululaskelma

	1.1.2020–31.12.2020		1.1.2019–31.12.2019	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	32 276 670,97		74 800 148,81	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	0,00		93 029,94	
Muut toiminnan tuotot	<u>784 783,48</u>	33 061 454,45	<u>3 908 890,73</u>	78 802 069,48
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	1 091 190,70		4 906 543,97	
Henkilöstökulut	86 672 119,13		299 948 448,04	
Vuokrat	5 898 796,04		41 505 021,12	
Palvelujen ostot	10 592 003,81		89 482 435,87	
Muut kulut	826 502,37		5 695 867,92	
Valmistus omaan käyttöön (-)	0,00		-13 063 839,68	
Poistot	<u>847 710,61</u>	<u>-105 928 322,66</u>	<u>5 737 535,88</u>	<u>-434 212 013,12</u>
JÄÄMÄ I		-72 866 868,21		-355 409 943,64
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	169 127,38		220 265,02	
Rahoituskulut	<u>-9 681,66</u>	159 445,72	<u>-221 319,53</u>	-1 054,51
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	24 974,51		11 115,06	
Satunnaiset kulut	<u>-102 005,28</u>	<u>-77 030,77</u>	<u>-187 928,82</u>	<u>-176 813,76</u>
JÄÄMÄ II		-72 784 453,26		-355 587 811,91
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Kulut				
Siirtotalouden kulut paikallishallinnolle	1 281 550,00		18 950 680,40	

	1.1.2020–31.12.2020		1.1.2019–31.12.2019	
Siirtotal.kulut voittoa tavoittelemattomille	11 750 402,83		9 148 045,38	
Siirtotalouden kulut kotitalouksille	738 744,40		322 359,95	
Muut siirtotalouden kulut ulkomaille	225 987,48		230 467,58	
Siirtotalouden kulut valtionhallinnolle	107 626,78		313 883,00	
Muut siirtotalouden kulut	<u>1 151 309,88</u>	<u>-15 255 621,37</u>	<u>76 167 622,08</u>	<u>-105 133 058,39</u>
JÄÄMÄ III		-88 040 074,63		-460 720 870,30
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Perityt arvonlisäverot	264 214,79		304 316,08	
Suoritettut arvonlisäverot	-2 889 740,74	<u>-2 625 525,95</u>	-17 764 782,98	<u>-17 460 466,90</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		<u>-90 665 600,58</u>		<u>-478 181 337,20</u>

4 Oikeusministeriön tase

Tase vastaavaa

	31.12.2020		31.12.2019	
VASTAAVAA				
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIK. SIJOITUKSET				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Muut pitkävaikutteiset menot	3 194 325,10		16 011 245,53	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	0,00	3 194 325,10	19 194 675,15	35 205 920,68
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Koneet ja laitteet	0,00		983 550,63	
Kalusteet	71 677,93		258 975,16	
Muut aineelliset hyödykkeet	0,00		394 497,28	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	0,00	71 677,93	60 584,60	1 697 607,67
KÄYTTÖOMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SIJOITUKSET		0,00		0,00
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIJOITUKSET YHTEENSÄ		3 266 003,03		36 903 528,35
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	4 033 446,99		12 194 657,63	
Siirtosaamiset	120 655,46		468 114,99	
Muut lyhytaikaiset saamiset	90 186,60		440 371,35	
Ennakkomaksut	0,00	4 244 289,05	8 826,92	13 111 970,89
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kirjanpitoyksikön tulotilit	1 730,39		755,50	
Kirjanpitoyksikön menotilit	-546,06		0,00	

	31.12.2020		31.12.2019	
Muut pankkitilit	0,00		22 359,13	
Sisäisen rahaliikkeen tilit	0,00	1 184,33	65,52	23 180,15
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ		13 135 151,04		13 135 151,04
VASTAAVAA YHTEENSÄ		7 511 476,41		50 038 679,39

Tase vastattavaa

	31.12.2020		31.12.2019	
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998	-24 052 801,86		-24 052 801,86	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-19 042 718,54		-26 418 637,58	
Pääoman siirrot	115 072 728,65		489 736 616,56	
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	<u>-90 665 600,58</u>	-18 688 392,33	<u>-478 181 337,20</u>	-38 916 160,08
VIERAS PÄÄOMA				
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA				
Saadut ennakot	654 619,80		319 734,76	
Ostovelat	1 219 971,56		16 690 395,83	
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	1 761 316,00		5 813 454,09	
Edelleen tilittettävät erät	1 719 162,51		5 959 863,62	
Siirtovelat	17 925 107,48		57 936 986,23	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>2 919 691,39</u>	<u>26 199 868,74</u>	<u>2 234 404,94</u>	<u>88 954 839,47</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		26 199 868,74		88 954 839,47
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		7 511 476,41		50 038 679,39

5 Liitetiedot

5.1 Tilinpäätöslaskelmien liitteet

Liite 1	Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja vertailtavuus
Liite 2	Nettoutetut tulot ja menot
Liite 3	Arviomäärärahojen ylitykset
Liite 4	Peruutetut siirretyt määrärahat – ei ilmoitettavaa
Liite 5	Henkilöstökulujen erittely
Liite 6	Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset
Liite 7	Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot
Liite 8	Rahoitustuotot ja -kulut
Liite 9	Talousarvionaloudesta annetut lainat – ei ilmoitettavaa
Liite 10	Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset – ei ilmoitettavaa
Liite 11	Taseen rahoituserät ja velat – ei ilmoitettavaa
Liite 12	Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut
Liite 13	Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat – ei ilmoitettavaa
Liite 14	Taseeseen sisältymättömät rahastoidut varat – ei ilmoitettavaa

- Liite 15 Velan muutokset
- ei ilmoitettavaa
- Liite 16 Velan maturiteettijakautuma ja duraatio
- ei ilmoitettavaa
- Liite 17 Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Oikeusministeriön tilinpäätöksen liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

Budjetointia koskevat muutokset ja muutosten tärkeimmät vaikutukset talousarvion toteutumalaskelmaan, tuotto- ja kululaskelmaan ja taseeseen sekä niiden vertailtavuuteen

Momentin 25.01.01 Oikeusministeriön toimintamenot määrärahaa käytetään varainhoitovuodesta 2020 lukien myös oikeudenkäyntiavustajalautakunnasta ja yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnasta aiheutuvien menojen maksamiseen. Vuosina 2018 ja 2019 oikeudenkäyntiavustajalautakunnasta aiheutuvien menojen maksamiseen käytettiin momenttia 25.10.03 Muiden tuomioistuimien toimintamenot ja yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnasta aiheutuvien menojen maksamiseen momenttia 25.01.03 Oikeusministeriön yhteydessä toimivien viranomaisten toimintamenot.

Selvitys edellistä vuotta koskevista tiedoista, jos ne eivät ole vertailukelpoisia tilinpäätösvoiton tietojen kanssa

Oikeusministeriön kirjanpitoyksikön tilinpäätöksestä ilmenee tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikkömuutos 1.1.2020 lukien. Tuomioistuimet ovat 31.12.2019 saakka kuuluneet oikeusministeriön kirjanpitoyksikköön 150. Tuomioistuimet kuuluvat 1.1.2020 lukien tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikköön 155. Taseen jaon periaatteet on kuvattu liitteessä 17.

Oikeusministeriö myönsi Oikeusrekisterikeskukselle käyttö- ja kirjausoikeuden oikeusministeriön hallinnonalan ICT-menoihin momentille 25.01.01. Oikeusministeriön toimintamenot 1 490 000 euroa, momentille 25.01.03 Oikeusministeriön yhteydessä toimivien viranomaisten toimintamenot 600 000 euroa, momentille 25.10.04 Oikeusapu- ja edunvalvontapiirien ja kuluttajariitalautakunnan toimintamenot 10 748 635 euroa, momentille 25.50.20 (25.50.20.6 Vaalitietojärjestelmän menot) 3 083 054 euroa ja momentille 25.01.20 (25.01.20.1. Onnettomuustutkinta) 35 000 euroa. Vuonna 2019 vastaavat tietohallintomenot on kirjattu oikeusministeriön kirjanpitoyksikössä Oikeusrekisterikeskuksen laskutuksen perusteella. Oikeusrekisterikeskuksen vuoden 2019 raportoinnin mukaan tietohallintomenot olivat momentilla 25.01.01 noin 1 390 000 euroa, momentilla 25.01.03 noin 560 000 euroa, momentilla 25.10.04 noin 9 600 000 euroa, momentilla 25.50.20 noin 4 580 000 euroa ja momentilla 25.01.20 noin 35 000 euroa. Käyttö- ja kirjausoikeus myönnettiin lisäksi momentille 25.01.21 Oikeusministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha siltä osin kuin Oikeusrekisterikeskus toteutti vuonna 2020 hallinnonalan tuottavuushankkeita.

Yhteistoiminnan kustannusten korvausten ja yhteisrahoitteisen toiminnan rahoitusosuuksien tilien numerointi ja sijainti tilikarttahierarkiassa muuttuivat vuoden 2020 alussa. Tilien kertymät raportoidaan tuotto- ja kululaskelmassa tilikarttahierarkian mukaisesti laskelman rivillä Palvelujen ostot. Aiemmin nämä erät on esitetty omalla rivillä Sisäiset kulut. Tuotto- ja kululaskelmassa esitetyt vuoden 2019 tiedot on muutettu vastaamaan vuoden 2020 käytäntöä.

Aikaisempiin vuosiin kohdistuvat tuotot ja kulut, talousarviotulot ja -menot sekä virheiden korjaukset

Palkat on kirjattu maksuperusteisesti vuoden 2017 tilinpäätöksestä lähtien. Tammi-kuussa 2021 maksettiin 85 000 euroa vuoden 2020 palkkoja ja palkkioita. Tammi-kuussa 2020 maksettiin 44 000 euroa vuoden 2019 ja edeltävien vuosien palkkoja ja palkkioita oikeusministeriön kirjanpitoyksiköstä.

Oikeusministeriön Suomen EU-puheenjohtajakauteen liittyvän EU:n perusoikeuskirjan 10-vuotisjuhlan lasku 33 402,24 euroa kirjattiin vuodelle 2020. Juhlakonferenssi järjestettiin Brysselissä 12.11.2019.

Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimistolle kirjattiin yhteisrahoitteisen toiminnan tuottoja varainhoitovuodelle 2020 sisäministeriön 7.4.2020 maksatuspäätöksen mukaan 57 308,09 euroa. Tulot liittyvät Palautusten valvonnan vaikuttavuus -hankkeen maksatushakemukseen. Maksatushakemus koskee ajanjaksoa 1.7.2019–31.12.2019.

Oikeusministeriön Against Hate -hankkeen tuloutus 20 943,62 euroa vuoden 2019 menoja vastaavasti kirjattiin varainhoitovuodelle 2020.

Kriminaalipolitiikan instituutti Heunin FAIR-hankkeen tuloutus 10 672,87 euroa vuoden 2019 menoja vastaavasti kirjattiin varainhoitovuodelle 2020.

Kriminaalipolitiikan instituutti Heunin CCM-GBV (Solwodi) -hankkeen tuloutus 15 016,05 euroa vuoden 2019 menoja vastaavasti kirjattiin varainhoitovuodelle 2020.

Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiirin Kaiku -työelämän kehittämisrahan (projekti 15000-KAIKU0-19-01) vuoden 2019 menoja vastaava yhteistoiminnan kustannusten korvaus 17 335,20 euroa kirjattiin varainhoitovuodelle 2020.

Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiirin, Itä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiirin sekä Pohjois-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiirin edunvalvonnan os-topalvelujen vuoden 2019 arvonlisäveron määrää vastaavia hyvityksiä kirjattiin varainhoitovuodelle 2020 yhteensä 225 461,47 euroa.

Länsi- ja Sisä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiirin vuoden 2019 edunvalvonnan ostopalvelumeno yhteensä 43 875 euroa kirjattiin varainhoitovuodelle 2020.

Oikeusministeriön tilinpäätöksen liite 2: Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2019	Talousarvio 2020 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2020	Vertailu Tilinpäätös-Talousarvio	Toteutuma %
12.25.10.	Bruttotulot	42 753 150,76				
Tuomioistuintulot (netto)	Bruttomenot	0,00		0,00		
	Nettotulot	42 753 150,76	0,00		0,00	

Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2019	Talousarvio 2020 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2020 määrärahojen		Tilinpäätös 2020	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2020	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2020	Käyttö vuonna 2020 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
25.01.01.	Bruttomenot	21 226 467,27	23 358 500	20 257 327,54		23 190 705,48				21 665 414,79	
Oikeusministeriön toimintamenot (nettob)	Bruttotulot	484 774,27	1 100 000	932 205,48		932 205,48				932 205,48	
(Siirtomääräraha 2 v)	Nettomenot	20 741 693,00	22 258 500	19 325 122,06	2 933 377,94	22 258 500,00	0,00	1 408 087,25	23 666 587,25	20 733 209,31	2 933 377,94
25.01.03.	Bruttomenot	10 258 999,52	9 741 000	8 080 793,92		9 998 438,67				9 528 994,92	
Oikeusministeriön yhteydessä toimivien viranomaisten toimintamenot (nettob)	Bruttotulot	405 999,52	200 000	457 438,67		457 438,67				457 438,67	
(Siirtomääräraha 2 v)	Nettomenot	9 853 000,00	9 541 000	7 623 355,25	1 917 644,75	9 541 000,00	0,00	1 448 201,00	10 989 201,00	9 071 556,25	1 917 644,75
25.10.01.	Bruttomenot	8 781 632,54		0,00		0,00				0,00	
Korkeimman oikeuden	Bruttotulot	4 632,54		0,00		0,00				0,00	
	Nettomenot	8 777 000,00	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2019	Talousarvio 2020 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2020 määrärahojen		Tilinpäätös 2020	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2020	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2020	Käyttö vuonna 2020 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
toimintamenot (nettob) (Siirtomääräraha 2 v)											
25.10.02.	Bruttomenot	12 038 155,85		0,00		0,00				0,00	
Korkeimman hallinto-oi- keuden toimintamenot (nettob) (Siirtomäärä- raha 2 v)	Bruttotulot	20 155,85									
	Nettomenot	12 018 000,00	0	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
25.10.03.	Bruttomenot	254 876		0,00		0,00				0,00	
Muiden tuomioistuinten toimintamenot (nettob) (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttotulot	3 561 866,92		0,00		0,00				0,00	
	Nettomenot	251 315 000,00	0	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
25.10.04.	Bruttomenot	76 688 435,56	73 438 365	57 596 940,91		72 344 996,25				74 202 365,22	
Oikeusapu- ja edunval- vontapiirien ja kulutta- jariitalautakunnan toi- mintamenot (nettob) (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttotulot	4 417 435,56	5 000 000	3 906 631,25		3 906 631,25				3 906 631,25	
	Nettomenot	72 271 000,00	68 438 365	53 690 309,66	14 748 055,34	68 438 365,00	0,00	16 605 424,31	85 043 789,31	70 295 733,97	14 748 055,34
33.20.52.	Bruttomenot	194 279,37		134 200,95		134 200,95					
Valtionosuus työttö- myysetuuksien perus- turvasta (nettob) (Ar- viomääräraha)	Bruttotulot	0,00									
	Nettomenot	194 279,37	134 201	134 200,95		134 200,95	0,00				

Oikeusministeriön tilinpäätöksen liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Pääloukan ja momentin numero ja nimi	Talousarvio (TA + LTA:t)	Ylitys	Ylitys %
25. Oikeusministeriön hallinnonala	33 993 000,00	147 165,29	0,4
25.01.20. Erityismenot	33 993 000,00	147 165,29	0,4
Pääloukat yhteensä	33 993 000,00	147 165,29	0,4

*) Momenttia ovat käyttäneet Oikeusministeriön (1500) lisäksi kirjanpitoyksiköt Ulosottolaitos (1530), Oikeusrekisterikeskus (1540) ja Tuomioistuinlaitos (1550).

Oikeusministeriön tilinpäätöksen liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Oikeusministeriöllä ei ole esitettävää liitteelle 4.

Oikeusministeriön tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2020	2019
Henkilöstökulut	72 876 440,82	252 779 904,50
Palkat ja palkkiot	75 811 492,70	246 315 806,73
Tulosperusteiset erät		
Lomapalkkavelan muutos	-2 935 051,88	6 464 097,77
Henkilösivukulut	13 795 678,31	47 168 543,54
Eläkekulut	13 009 593,98	42 740 475,69
Muut henkilösivukulut	786 084,33	4 428 067,85
Yhteensä	86 672 119,13	299 948 448,04
Johdon palkat ja palkkiot, josta	2 131 995,18	11 405 951,26
tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	1 920,00	10 924,00
Johto	960,00	8 212,00
Muu henkilöstö	960,00	2 712,00

Oikeusministeriön tilinpäätöksen liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Oikeusministeriöllä ei ole esitettävää liitteelle 6.

Oikeusministeriön tilinpäätöksen liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Oikeusministeriöllä ei ole esitettävää liitteelle 7.

Oikeusministeriön tilinpäätöksen liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot	2020	2019	Muutos 2020–2019
Korot euromääräisistä saamisista	168 711,86	219 462,79	-50 750,93
Osingot	0,00	0,00	0,00
Muut rahoitustuotot	415,52	802,23	-386,71
Rahoitustuotot yhteensä	169 127,38	220 265,02	-51 137,64

Rahoituskulut	2020	2019	Muutos 2020–2019
Korot euromääräisistä veloista	9 681,66	221 164,53	-211 482,87
Muut rahoituskulut	0,00	155,00	-155,00
Rahoituskulut yhteensä	9 681,66	221 319,53	-211 637,87
Netto	159 445,72	-1 054,51	160 500,23

Oikeusministeriön tilinpäätöksen liite 9: Talousarviotaloudesta annetut lainat

Oikeusministeriöllä ei ole esitettävää liitteelle 9.

Oikeusministeriön tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Oikeusministeriöllä ei ole esitettävää liitteelle 10.

Oikeusministeriön tilinpäätöksen liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

Oikeusministeriöllä ei ole esitettävää liitteelle 11.

Oikeusministeriön tilinpäätöksen liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Kirjanpitoyksiköllä ei ole takauksia ja takuita

Muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarviomenot 2020	Määrärahatarve 2021	Määrärahatarve 2022	Määrärahatarve 2023	Määrärahatarve myöhemmin	Määrärahatarve yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	7 703 216,52	6 922 858,11	2 650 852,42	1 891 464,43	2 484 580,62	13 949 755,58

Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarviomenot 2020	Määrärahatarve 2021	Määrärahatarve 2022	Määrärahatarve 2023	Määrärahatarve myöhemmin	Määrärahatarve yhteensä
Muut sopimukset ja sitoumukset						
Oikeusministeriön päätös 21.12.2017 19/26/2017 julkisen palveluvelvoitteen antamisesta rikosten uhrien yleisten tukipalveluiden turvaamiseksi vuosille 2018-2027 Uhdirektiivin (2012/29/EU) mukaisesti, Suomen Mielenterveysseuran Rikosuhripäivystystoiminta (mom. 25.01.50)	4 105 000,00	4 105 000,00	4 105 000,00	4 105 000,00	16 156 000,00	28 471 000,00
OM:n päätös 21.12.2011 2/559/2008, Saamelaiskulttuurikeskuksen vuokrasopimus (mom. 25.01.50)	1 284 036,72	1 141 648,68	1 141 648,68	1 141 648,68	9 133 189,44	12 558 135,48
Yhteensä	5 389 036,72	5 246 648,68	5 246 648,68	5 246 648,68	25 289 189,44	41 029 135,48

Oikeusministeriön tilinpäätöksen liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Oikeusministeriöllä ei ole esitettävää liitteelle 13.

Oikeusministeriön tilinpäätöksen liite 14: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Oikeusministeriöllä ei ole esitettävää liitteelle 14.

Oikeusministeriön tilinpäätöksen liite 15: Velan muutokset

Oikeusministeriöllä ei ole esitettävää liitteelle 15.

Oikeusministeriön tilinpäätöksen liite 16: Velan maturiteettijakautuma ja duraatio

Oikeusministeriöllä ei ole esitettävää liitteelle 16.

Oikeusministeriön tilinpäätöksen liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

KIRJANPITOYKSIKKÖMUUTOKSEN JOHDOSTA TEHDYN TASEEN JAON PERIAATTEET

1. Taseen jaon perusteet

Oikeusministeriön kirjanpitoyksikön (1500) taseen saldot on jaettu tilinpäätöksen 2019 tietojen mukaisesti uudelle kirjanpitoyksikölle Tuomioistuinlaitokselle (1550) tuomioistuimien kustannuspaikkatiedon mukaisesti. Tämän perusteella jaettiin lkp-tilien 11400000, 12700000, 17000000, 17000100, 17008000, 17008100, 17390000, 17490000, 26110000, 26190000, 26290000 ja 26290011 saldot. Lkp-tilien 11910000, 12580000, 12690000, 12790000, 1280000 ja 12940000 saldot siirrettiin kustannuspaikan perusteella kokonaisuudessaan kirjanpitoyksikölle 1550. Lkp-tili Annetut etukäteisvarat olivat vain tuomioistuimien käytössä, jonka perusteella saldo on siirretty kokonaisuudessaan Tuomioistuinlaitokselle. Pankkitilit 19110503, 19390001 ja 19390002 olivat tuomioistuimien käytössä, jonka perusteella pankkitilit sekä niiden saldot siirrettiin Tuomioistuinlaitokselle. Lkp-tilin 20700000 Edellisten tilikausien pääoman muutos saldo on jaettu laskennallisesti.

2. Liikekirjanpidon tilinpäätöksen 2019 saldojen siirto Oikeusministeriön kirjanpitoyksiköstä (1500) Tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikköön (1550)

		OM (1500) 31.12.2019	OM (1500) 1.1.2020	TI (1550) 1.1.2020
VASTAAVAA				
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIK SIJOITUKSET				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
11400000	Itse valmistetut ja teetetyt tietojärje	15 868 613,32	3 866 662,01	12 001 951,31
11490000	Muut pitkävaikutteiset menot	142 632,21	142 632,21	
Muut pitkävaikutteiset menot		16 011 245,53	4 009 294,22	12 001 951,31
11910000	Keskeneräiset aineettomat käyttöomaisu	19 194 675,15		19 194 675,15
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		19 194 675,15		19 194 675,15
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET YHTEENSÄ		35 205 920,68	4 009 294,22	31 196 626,46
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
12560000	Toimistokoneet ja laitteet	14,33	14,33	

		OM (1500) 31.12.2019	OM (1500) 1.1.2020	TI (1550) 1.1.2020
12580000	Audiovisuaaliset koneet ja laitteet	715 310,63		715 310,63
12690000	Muut koneet ja laitteet	268 225,67		268 225,67
Koneet ja laitteet		983 550,63	14,33	983 536,30
12700000	Asuinhuoneisto- ja toimistokalusteet	213 603,86	91 299,09	122 304,77
12790000	Muut kalusteet	45 371,30		45 371,30
Kalusteet		258 975,16	91 299,09	167 676,07
12800000	Taide-esineet	394 497,28		394 497,28
Muut aineelliset hyödykkeet		394 497,28		394 497,28
12940000	Muut ennakkomaksut	60 584,60		60 584,60
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		60 584,60		60 584,60
AINEELLISET HYÖDYKKEET YHTEENSÄ		1 697 607,67	91 313,42	1 606 294,25
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET YHTEENSÄ		36 903 528,35	4 100 607,64	32 802 920,71
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
17000000	Myyntisaamiset (T)	5 160,49	5 160,49	8 069 857,12
17000100	Myyntisaamiset (T), Kieku-reskontra	11 944 079,34	3 913 092,33	
17008000	Myyntisaamiset, sisäiset (T)			147 695,36
17008100	Myyntisaamiset, Kieku-reskontra, sisäis	245 417,80	103 218,38	
Myyntisaamiset		12 194 657,63	4 021 471,20	8 217 552,48
17390000	Muut siirtosaamiset (T)	189 630,67	151 828,81	37 801,86
17398000	Siirtosaamiset, sisäiset (T)	278 484,32	278 484,32	
Siirtosaamiset		468 114,99	430 313,13	37 801,86
17490000	Muut lyhytaikaiset saamiset (T)	194,82	1,69	193,13
17490100	Muut lyhytaikaiset saamiset (T), Kieku-	89 632,68	50 762,57	
17490300	Muut lyhytaikaiset saamiset (T), palkat	249 268,90	249 268,90	
17498100	Muut lyhytaikaiset saamiset, Kieku-resk	101 274,95	95 779,01	
Muut lyhytaikaiset saamiset		440 371,35	395 812,17	193,13
17910000	Annetut etukäteisvarat	8 826,92		8 826,92
Ennakkomaksut		8 826,92		8 826,92
LYHYTAIKAISET SAAMISET YHTEENSÄ		13 111 970,89	4 847 596,50	8 264 374,39
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
19110502	Muut maksuliiketulotilit (T), OP 2	255,50	255,50	
19110503	Muut maksuliiketulotilit (T), OP 3	500,00		500,00
Kirjanpitoyksikön tulotilit		755,50	255,50	500,00
19390001	Muut pankkitilit (T) 1	11 377,31		11 377,31
19390002	Muut pankkitilit (T) 2	10 981,82		10 981,82
Muut pankkitilit		22 359,13		22 359,13
19980101	Rahaliikkeen selvittelytili (T)	65,52	65,52	
Sisäisen rahaliikkeen tilit		65,52	65,52	
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT		23 180,15	321,02	22 859,13
RAHOITUSVARAT YHTEENSÄ				
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ		13 135 151,04	4 847 917,52	8 287 233,52

		OM (1500) 31.12.2019	OM (1500) 1.1.2020	TI (1550) 1.1.2020
VASTAAVAA YHTEENSA		50 038 679,39	8 948 525,16	41 090 154,23
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
20000000	Valtion pääoma 1.1.1998	24 052 801,86	24 052 801,86	
Valtion pääoma 1.1.1998		24 052 801,86	24 052 801,86	
20700000	Edellisten tilikausien pääoman muutos	26 418 637,58	30 597 997,90	-4 179 360,32
Edellisten tilikausien pääoman muutos		26 418 637,58	30 597 997,90	-4 179 360,32
20800000	Siirrot valtion yleisiltä maksuliikemen	-566 438 121,74	-566 438 121,74	
20810000	Siirrot valtion yleisille maksuliiketul	81 764 474,65	81 764 474,65	
20820000	Siirrot läheteiden tililtä (T)	-5 062 969,47	-5 062 969,47	
Pääoman siirrot		-489 736 616,56	-489 736 616,56	
Tilikauden tuotto-/kulujaama		478 181 337,20	478 181 337,20	
VALTION PÄÄOMA YHTEENSA		38 916 160,08	43 095 520,40	-4 179 360,32
OMA PÄÄOMA YHTEENSA		38 916 160,08	43 095 520,40	-4 179 360,32
VIERAS PÄÄOMA				
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA				
25690000	Muut saadut ennakot	-319 734,76	-319 734,76	
Saadut ennakot		-319 734,76	-319 734,76	
25700100	Ostovelat (T), Kieku-reskontra	-4 153 655,78	-4 153 655,78	
25700300	Ostovelat (T), matkalaskut	-125 745,79	-125 745,79	
25700600	Ostovelat (T), maksuaikakortit Nordea	37 778,98	37 778,98	
25700700	Ostovelat (T), matkatili Nordea	25 333,27	25 333,27	
25708100	Ostovelat, Kieku-reskontra, sisäiset (T)	-12 474 106,51	-12 474 106,51	
Ostovelat		-16 690 395,83	-16 690 395,83	
25800100	Ennakonpidätykset (T)	-5 424 777,78	-5 424 777,78	
25800200	Ennakonpidätykset, lähdevero (ml Sv-ma)	-227,50	-227,50	
25810000	Sosiaaliturvamaksut (T)	-153 061,25	-153 061,25	
25820000	Tapaturmamaksut (T)	-235 387,56	-235 387,56	
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset		-5 813 454,09	-5 813 454,09	
25920000	Työnantajan eläkemaksut (T)	-3 368 399,11	-3 368 399,11	
25930100	Työntekijän eläkemaksut (T), JuEL	-1 446 366,21	-1 446 366,21	
25940000	Jäsenmaksut (T)	-51 780,12	-51 780,12	
25960000	Työttömyysvakuutusmaksut (T)	-883 600,30	-883 600,30	
25980100	Palkkojen yleinen selvittelytili (T)	-83 030,19	-83 030,19	
25980600	Nettomaksujen ja -palautusten selvittel	-53 087,69	-53 087,69	
26090000	Muut edelleen tilitettävät erät (T)	-73 600,00	-73 600,00	
Edelleen tilitettävät erät		-5 959 863,62	-5 959 863,62	
26110000	Lomapalkkavelka	-56 987 286,52	-20 606 897,95	-36 380 388,57
26190000	Muut siirtovelat (T)	-949 699,71	-747 692,40	-202 007,31
Siirtovelat		-57 936 986,23	-21 354 590,35	-36 582 395,88
26220000	Taseessa seurattava talousarvion ulkopu	-155 391,10	-155 391,10	
26270100	Siirtotalouden vastikkeettomat velat (T)	-1 597 477,59	-1 597 477,59	

		OM (1500) 31.12.2019	OM (1500) 1.1.2020	TI (1550) 1.1.2020
26290000	Muut lyhytaikaiset velat (T)	-235 433,93	-63 401,73	-172 032,20
26290011	Muut lyhytaikaiset velat 1 (T)	-246 102,32	-89 736,49	-156 365,83
	Muut lyhytaikaiset velat	-2 234 404,94	-1 906 006,91	-328 398,03
	LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	-88 954 839,47	-52 044 045,56	-36 910 793,91
	VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	-88 954 839,47	-52 044 045,56	-36 910 793,91
	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	-50 038 679,39	-8 948 525,16	-41 090 154,23

3. Kirjanpitoyksikkömuutoksen johdosta laaditut tilijaottelun siirrettyjen määrärahojen alkusaldomuutokset

Siirretyn määrärahan numerotunnus	Nimi	Kirjanpitoyksikkö	Alkusaldo varainhoitovuoden alussa	Aikaisemmat alkusaldomuutokset varainhoitovuonna	Uusi muutos	Alkusaldo muutoksen jälkeen
419251001	Korkeimman oikeuden toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)	150	1 547 083,48	0,00	-1 547 083,48	0,00
419251001	Korkeimman oikeuden toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)	155	0,00	0,00	1 547 083,48	1 547 083,48
419251002	Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2v)	150	5 659 214,09	0,00	-5 659 214,09	0,00
419251002	Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2v)	155	0,00	0,00	5 659 214,09	5 659 214,09
419251003	Muiden tuomioistuinten toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)	150	46 874 447,51	0,00	-46 874 447,51	0,00
419251003	Muiden tuomioistuinten toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)	155	0,00	0,00	46 874 447,51	46 874 447,51
620	Talousarviomenot, jotka odottavat kirjaamista talousarviolille	150	8 826,92	0,00	-8 826,92	0,00
620	Talousarviomenot, jotka odottavat kirjaamista talousarviolille	155	0,00	0,00	8 826,92	8 826,92

VALTION SAAMISET, JOTKA EIVÄT SISÄLLY TASEESEEN

Rikosoikeudelliset saamiset vastapuolen korvauksista

Vastapuolen korvaukset KIEKU-reskontrasta ennen Rajsan käyttöönottoa

	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2017 ⁸	31.12.2016
Helsingin oikeusaputoimisto	117 445,29	118 628,70	121 704,91	127 667,44	127 432,00
Itä-Uudenmaan oikeusaputoimisto	38 376,34	39 231,71	39 424,27	40 126,76	40 441,18
Keski-Uudenmaan oikeusaputoimisto	75 998,84	76 470,02	78 670,90	80 296,41	78 650,14
Länsi-Uudenmaan oikeusaputoimisto	136 164,97	138 751,95	141 403,49	147 720,82	149 012,13
Åland Rättshjälps- och intressebevakningb	7 712,64	7 712,64	7 743,19	7 743,19	15 610,37
Rauman oikeusaputoimisto	32 530,95	40 033,66	40 664,91	41 851,37	40 994,78
Satakunnan oikeusaputoimisto	100 273,74	103 152,46	104 470,49	110 780,25	111 536,69
Varsinais-Suomen oikeusaputoimisto	133 041,24	136 724,42	141 464,95	147 324,64	148 362,53
Kanta-Hämeen oikeusaputoimisto	41 347,79	52 397,54	53 445,39	53 919,84	52 467,43
Kymenlaakson oikeusaputoimisto	44 814,16	54 089,94	54 741,44	56 684,91	57 015,14
Lappeenrannan oikeusaputoimisto	63 976,38	64 342,79	65 185,68	65 499,18	66 100,73
Päijät-Hämeen oikeusaputoimisto	54 445,48	65 538,63	66 984,93	69 110,58	69 579,60
Etelä-Pohjanmaan oikeusaputoimisto	104 573,79	105 563,65	107 313,21	109 026,43	109 989,68
Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan oikeusapu	89 038,63	92 143,60	95 165,03	96 435,31	97 033,75
Keski-Suomen oikeusaputoimisto	91 229,05	106 717,59	109 535,99	113 483,22	112 692,85
Pirkanmaan oikeusaputoimisto	231 608,54	234 479,49	240 534,83	246 963,09	244 926,44
Etelä-Savon oikeusaputoimisto	76 108,28	78 327,90	79 439,16	82 037,64	83 466,50
Pohjois-Savon oikeusaputoimisto	44 386,36	57 277,24	58 254,76	59 184,43	58 052,72
Pohjois-Karjalan oikeusaputoimisto	84 074,67	86 964,03	87 949,11	89 436,37	88 925,81
Lapin oikeusaputoimisto	91 803,93	108 206,06	111 405,29	114 485,46	114 893,11
Kainuun oikeusaputoimisto	50 532,60	50 600,05	52 157,23	52 948,78	53 514,09
Oulun oikeusaputoimisto	55 401,89	56 716,67	56 825,23	58 127,66	56 112,23
Ylivieskan oikeusaputoimisto	33 630,40	37 875,08	38 362,25	38 685,73	38 424,85
Yhteensä⁹	1 798 515,96	1 911 945,82	1 952 846,64	2 009 539,51	2 015 234,75
Muutos edelliseen vuoteen	-5,9 %	-2,1 %	-2,8 %	-0,3 %	-5,1 %

⁸ 2016 tilinpäätöksessä vuoden 2016 luvut liian suuria yhteensä 48 298,29

⁹ 2016 tilinpäätöksessä kaavat laskivat väärin

Vastapuolen korvaukset RAJSA-järjestelmästä, 12.6.2013 korvausten perintä siirretty Oikeusrekisterikeskukselle

	31.12.2020	31.12.2019 ¹⁰	31.12.2018 ¹¹	31.12.2017	31.12.2016
Oikeusavun korvaukset	1 989 176,38	2 204 499,90	1 978 962,08	1 714 837,96	1 412 147,16
korkosaatavat	465 557,67	326 747,95	212 148,58		
Yhteensä	2 454 734,05	2 531 247,85	2 191 110,66	1 714 837,96	1 412 147,16
Muutos edelliseen vuoteen	-3,0 %	15,50 %	27,80 %	21,4 %	

Vastapuolen korvaukset Kieku- ja RAJSA-järjestelmistä yhteensä

	31.12.2020	31.12.2019 ¹²	31.12.2018 ¹³	31.12.2017	31.12.2016
Valtion saamiset yhteensä	4 253 250,01	4 443 193,67	4 143 957,30	3 724 377,47	3 427 381,91
Muutos edelliseen vuoteen	-4,3 %	7,20 %	11,30 %	8,7 %	

¹⁰ Vuoden 2019 tilinpäätöksessä olleet virheelliset luvut on korjattu. 31.12.2019: Muutos edelliseen vuoteen.

¹¹ Vuoden 2019 tilinpäätöksessä olleet virheelliset luvut on korjattu. 31.12.2018: Yhteensä, Muutos edelliseen vuoteen.

¹² Vuoden 2019 tilinpäätöksessä olleet virheelliset luvut on korjattu. 31.12.2019: Valtion saamisten muutos edelliseen vuoteen.

¹³ Vuoden 2019 tilinpäätöksessä olleet virheelliset luvut on korjattu. 31.12.2018: Valtion saamiset yhteensä sekä näiden Muutos edelliseen vuoteen.

5.2 Muut liitteet

Liite A Oikeusapu- ja edunvalvontapiirien tulostavoitteiden toteutuminen

Oikeusavun toiminnallinen tehokkuus

	Brutto- toiminta- menot (toteutuma)	Maksullisen toiminnan tulot (toteutuma)	Netto- toiminta- menot (tavoite)	Netto- toiminta- menot (toteutuma)	%- muutos	Tuottavuus (tavoite)	Tuottavuus (toteutuma)	%- muutos	Taloudelli- suus (tavoite)	Taloudellisuus (toteutuma)	%- muutos	Painotettu työmäärä (tavoite)	Painotettu työmäärä (toteutuma)	%- muutos
Etelä-Suomi	5 744 199	467 326	5 828 438	5 276 873	-9,5 %	392	341	-13,0 %	163	185	13,3 %	35 670	28 505	-20 %
Itä-Suomi	3 586 345	742 405	3 119 733	2 843 940	-8,8 %	481	451	-6,2 %	115	116	0,8 %	27 158	24 558	-10 %
Kaakkois- Suomi	3 012 475	469 481	2 540 422	2 542 994	0,1 %	484	423	-12,7 %	111	126	13,3 %	22 888	20 214	-12 %
Lounais-Suomi	4 472 999	716 305	3 880 717	3 756 694	-3,2 %	391	393	-0,5 %	144	143	-0,7 %	26 881	26 204	-3 %
Länsi- ja Sisä-Suomi	5 836 338	877 513	5 737 638	4 958 825	-13,6 %	389	330	-15,0 %	158	173	10,1 %	36 413	28 583	-22 %
Pohjois-Suomi	4 211 789	596 669	3 585 986	3 615 120	0,8 %	466	418	-10,2 %	119	133	12,4 %	30 228	27 109	-10 %
YHTEENSÄ	26 864 146	3 869 699	24 692 934	22 994 447	-6,9 %	420	384	-8,5 %	138	148	7,5 %	179 238	155 175	-13 %

Oikeusavun tuotokset

	Saapuvat (arvio)	Saapuvat (toteutuma)	%- muutos	Käsitellyt (tavoite)	Käsitellyt (toteutuma)	%- muutos	Oikeusapu- päätökset (tavoite)	Oikeusapu- päätökset (toteutuma)	%- muutos	HTV (tavoite) OA	HTV (toteutuma) OA	%- muutos	Jonotus- aika (ka) tavoite, pv	Jonotus- aika (ka) toteutuma, pv	Muutos, pv
Etelä-Suomi	12047	11135	-8 %	12210	11637	-5 %	314	431	37 %	92,5	83,6	-8,9 %	15,0	20,4	5,4
Itä-Suomi	6926	6882	-1 %	6927	6979	1 %	7810	6772	-13 %	57,0	54,5	-2,6 %	12,0	11,8	-0,2
Kaakkois- Suomi	5280	4533	-14 %	5433	4626	-15 %	5510	6351	-15 %	48,0	47,8	-0,2 %	10,5	10,1	-0,4
Lounais- Suomi	7295	6951	-5 %	6854	7487	9 %	3780	3123	-17 %	69,5	66,7	-2,8 %	8,5	7,7	-0,8
Länsi- ja Sisä-Suomi	10760	9608	-11 %	10760	9916	-8 %	2338	1799	-23 %	94,5	86,5	-8,0 %	11,0	12,7	1,7
Pohjois- Suomi	8000	7539	-6 %	8030	7828	-3 %	7200	6192	-14 %	65,5	64,8	-0,7 %	11,0	12,1	1,1
YHTEENSÄ	50308	46648	-7 %	50214	4873	-3 %	26952	24668	-8 %	427,0	403,9	-23,1 %	11,0	12,9	

Talous- ja velkaneuvonnan toiminnallinen tehokkuus ja tuotokset

TALOUS- JA VELKANEUVONTA	Bruttotoimintamenot (toteutuma)	Käsitellyt asiat sisältäen talousneuvonnan (toteutuma)	Tuottavuus, käsitelty asia/htv (toteutuma)	Taloudellisuus, euroa/käsitelty asia (toteutuma)	HTV (toteutuma)
Etelä-Suomi	2 998 123	12 328	222	243	55,4
Itä-Suomi	1 037 279	4 157	212	250	19,6
Kaakkois-Suomi	1 146 907	6 387	283	180	22,6
Lounais-Suomi	1 304 462	4 941	190	264	26,1
Länsi- ja Sisä-Suomi	2 335 771	8 681	199	269	43,5
Pohjois-Suomi	1 225 911	4 438	194	276	22,9
YHTEENSÄ	10 048 454	40 932	215	245	190,0

Yleisen edunvalvonnan toiminnallinen tehokkuus

	Bruttotoiminta- menot (tavoite)	Bruttotoiminta- menot (toteutuma)	%- muutos	Tuottavuus (tavoite)	Tuottavuus (toteutuma)	%- muutos	Taloudellisuus (tavoite)	Taloudellisuus (toteutuma)*	%- muutos
Etelä-Suomi	8 104 673	7 443 820	-8,2 %	64	63	-1,1 %	795	755	-5,1 %
Itä-Suomi	5 203 628	5 372 511	-3,2 %	70	64	-8,7 %	739	809	9,5 %
Kaakkois-Suomi	4 126 103	4 052 901	-1,8 %	73	69	-5,6 %	737	760	3,1 %
Lounais-Suomi	3 973 184	3 852 355	-3,0 %	69	66	-4,3 %	770	763	-0,9 %
Länsi- ja Sisä-Suomi	6 887 203	6 640 414	-3,6 %	75	71	-4,8 %	707	722	2,0 %
Pohjois-Suomi	5 487 500	5 395 045	-17 %	65	61	-5,7 %	782	799	2,3 %
YHTEENSÄ	33 782 291	32 757 026	-3,0 %	69	66	-4,4 %	755	765	1,3 %

Yleisen edunvalvonnan tuotokset

	Päämiesmäärä oma toiminta (tavoite)	Päämiesmäärä oma toiminta (toteutuma)	%- muutos	Päämiesmäärä ostopalvelu (tavoite)	Päämiesmäärä ostopalvelu (arvio)	HTV (tavoite)	HTV (toteutuma)	Muutos
Etelä-Suomi	8 471	8 208	-3,1 %	1 723	1 655	133,5	129,8	-3,7
Itä-Suomi	6 560	6 154	-6,2 %	484	485	94,8	96,9	2,1
Kaakkois-Suomi	5 595	5 330	-4,7 %	0	0	77,0	77,7	0,7
Lounais-Suomi	4 680	4 509	-3,7 %	480	541	68,8	68,3	-0,5
Länsi- ja Sisä-Suomi	9 028	5 877	-5,3 %	707	655	121,5	120,2	-1,3
Pohjois-Suomi	6 080		-3,3 %	940	872	93,6	96,0	2,4
YHTEENSÄ	40 414	38 624	-4,4 %	4 334	4 208	589,2	588,8	-0,4

Liite B Henkilöstövoimavarat

Oikeusministeriön henkilöstövoimavarat

	2018		2019		2020		Muutos 2019/2020
Henkilötyövuosien määrä vuoden aikana	270,5		276,5		233,3		-43,2
Henkilöstömäärä vuoden lopussa	270		288		238		-50
Naisten osuus henkilöstä vuoden lopussa	194	71,9 %	209	72,6 %	177	74,4 %	-32
Miesten osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	76	28,1 %	79	27,4 %	61	25,6 %	-18
Kokoaikaisten henkilöiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	260	96,3 %	274	95,1 %	229	96,2 %	-45
Osa-aikaisten henkilöiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	10	3,7 %	14	4,9 %	9	3,8 %	-5
Määräaikaisissa viroissa tai tehtävissä toimivien osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	67	24,8 %	77	26,7 %	48	20,2 %	-29
Keski-ikä vuoden lopussa, vuotta	46,5		45,7		46,8		1,1
Vähintään 45-vuotiaiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa		53,0 %		53,1 %		57,1 %	4,0
Kokonaistyöttömyisyys	3,8		3,6		3,8		0,2
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv	6,4		6,2		4,4		-1,8
Sairauspoissaolojen pituus, työpäivää/tapaus	3,3		3,1		4,4		1,3
Koulutustasoindeksi vuoden lopussa	6,5		6,4		6,5		0,1
Henkilötyövuoden hinta vuoden aikana (työvoimakustannukset euroa/henkilötyövuosi)	75 352		79 164		82 487		4,2 %

Kriminaalipoliitiikan instituutin henkilöstövoimavarat

	2018		2019		2020		Muutos 2019/2020
Henkilötyövuosien määrä vuoden aikana	8,1		9,0		8,2		-0,8
Henkilöstömäärä vuoden lopussa	8		8		8		0
Naisten osuus henkilöstä vuoden lopussa	7	87,5 %	8	100,0 %	8	100,0 %	0
Miesten osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	1	12,5 %	0	0,0 %	0	0,0 %	0
Kokoaikaisten henkilöiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	7	87,5 %	7	87,5 %	8	100,0 %	1
Osa-aikaisten henkilöiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	1	12,5 %	1	12,5 %	0	0,0 %	-1
Määräaikaisissa viroissa tai tehtävissä toimivien osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	2	25,0 %	1	13,0 %	2	25,0 %	1
Keski-ikä vuoden lopussa, vuotta	41,7		42,5		42,2		-0,3
Vähintään 45-vuotiaiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa		25,0 %		37,5 %		37,5 %	0,0
Kokonaistyötyytyväisyys	-		-		-		
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv	6,6		4,3		6,7		2,4
Sairauspoissaolojen pituus, työpäivää/tapaus	2,5		2,0		4,6		2,6
Koulutustasoindeksi vuoden lopussa	5,9		5,9		5,8		-0,1
Henkilötyövuoden hinta vuoden aikana (työvoimakustannukset euroa/henkilötyövuosi)	60 168		63 059		64 841		2,8 %

Tietosuoja- ja valtuutetun toimiston ja tiedusteluvalvontavaltuutetun henkilöstövoimavarat

	2018		2019		2020		Muutos 2019/2020
Henkilötyövuosien määrä vuoden aikana	27,4		40,6		45,6		5
Henkilöstömäärä vuoden lopussa	31		46		48		2
Naisten osuus henkilöstä vuoden lopussa	25	80,6 %	36	78,3 %	38	79,2 %	2
Miesten osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	6	19,4 %	10	21,7 %	10	20,8 %	0
Kokoaikaisten henkilöiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	28	90,3 %	43	93,5 %	46	95,8 %	3
Osa-aikaisten henkilöiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	3	9,7 %	3	6,5 %	2	4,2 %	-1
Määräaikaisissa viroissa tai tehtävissä toimivien osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	11	35,5 %	16	34,8 %	10	20,8 %	-6
Keski-ikä vuoden lopussa, vuotta	42,5		41,6		39,9		-1,7
Vähintään 45-vuotiaiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa		48,4 %		41,3 %		35,4 %	-5,9
Kokonaistyötyytyväisyys	3,3		-		-		
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv	11,5		11,5		10,7		-0,8
Sairauspoissaolojen pituus, työpäivää/tapaus	4,1		3,5		4,0		0,5
Koulutustasoindeksi vuoden lopussa	5,7		6,3		6,3		0
Henkilötyövuoden hinta vuoden aikana (työvoimakustannukset euroa/henkilötyövuosi)	64 704		67 564		73 596		8,9 %

Onnettomuustutkintakeskuksen henkilöstövoimavarat

	2018		2019		2020		Muutos 2019/2020
Henkilötyövuosien määrä vuoden aikana	16,1		16,1		16,6		0,5
Henkilöstömäärä vuoden lopussa	16		16		16		0
Naisten osuus henkilöstä vuoden lopussa	4	25,0 %	6	37,5 %	5	31,3 %	-1
Miesten osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	12	75,0 %	10	62,5 %	11	68,8 %	1
Kokoaikaisten henkilöiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	16	100,0 %	16	100,0 %	16	100 %	0
Osa-aikaisten henkilöiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa			0	0,0 %	0	0,0 %	0
Määräaikaisissa viroissa tai tehtävissä toimivien osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	1	6,3 %	1	6,3 %	1	6,3 %	0
Keski-ikä vuoden lopussa, vuotta	48,3		48,4		48,5		0,1
Vähintään 45-vuotiaiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa		56,3 %		62,5 %		75,0 %	12,5
Kokonaistyötyytyväisyys	3,8		-		-		
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv	4,0		6,5		4,2		-2,3
Sairauspoissaolojen pituus, työpäivää/tapaus	2,0		3,5		8,8		5,3
Koulutustasoindeksi vuoden lopussa	6,4		6		6,2		0,2
Henkilötyövuoden hinta vuoden aikana (työvoimakustannukset euroa/henkilötyövuosi)	78 606		83 025		77 708		-5,2 %

Lapsiasiavaltuutetun toimiston henkilöstövoimavarat

	2018		2019		2020		Muutos 2019/2020
Henkilötyövuosien määrä vuoden aikana	5,9		5,2		6,3		1,1
Henkilöstömäärä vuoden lopussa	6		6		7		1
Naisten osuus henkilöstä vuoden lopussa	4	66,7 %	6	100,0 %	6	85,7 %	0
Miesten osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	2	33,3 %	0	0,0 %	1	14,3 %	1
Kokoaikaisten henkilöiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	5	83,3 %	5	83,3 %	7	100 %	2
Osa-aikaisten henkilöiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	1	16,7 %	1	16,7 %	0		-1
Määräaikaisissa viroissa tai tehtävissä toimivien osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	2	33,3 %	3	50,0 %	3	42,9 %	0
Keski-ikä vuoden lopussa, vuotta	48,8		46,9		45,8		-1,1
Vähintään 45-vuotiaiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa		50,0 %		33,3 %		42,9 %	9,6
Kokonaistyöttömyyväisyys			-		-		
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv	29,7		20,2		2		-18,2
Sairauspoissaolojen pituus, työpäivää/tapaus	21,9		35,3		2,2		-33,1
Koulutustasoindeksi vuoden lopussa	6,8		7		6,9		-0,1
Henkilötyövuoden hinta vuoden aikana (työvoimakustannukset euroa/henkilötyövuosi)	64 846		73 917		67 341		-7,7 %

Tasa-arvovaltuutetun toimiston henkilöstövoimavarat

	2018		2019		2020		Muutos 2019/2020
Henkilötyövuosien määrä vuoden aikana	10,4		11,4		11,7		0,3
Henkilöstömäärä vuoden lopussa	11		12		12		0
Naisten osuus henkilöstä vuoden lopussa	9	81,8 %	10	83,3 %	10	83,3 %	0
Miesten osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	2	18,2 %	2	16,7 %	2	16,7 %	0
Kokoaikaisten henkilöiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	11	100 %	12	100,0 %	10	83,3 %	-2
Osa-aikaisten henkilöiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	0	0,0 %	0	0,0 %	2	16,7 %	2
Määräaikaisissa viroissa tai tehtävissä toimivien osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	2	18,2 %	5	41,7 %	3	25 %	-2
Keski-ikä vuoden lopussa, vuotta	46,8		46,6		51,7		5,1
Vähintään 45-vuotiaiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa		45,5 %		58,3 %		66,7 %	8,4
Kokonaistyöttömyyväisyys	-		3,6		-		
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv	7,3		8,0		7,7		-0,3
Sairauspoissaolojen pituus, työpäivää/tapaus	2,8		2,1		4,1		2,0
Koulutustasoindeksi vuoden lopussa	7		6,9		7		0,1
Henkilötyövuoden hinta vuoden aikana (työvoimakustannukset euroa/henkilötyövuosi)	68 285		73 302		76 816		4,8 %

Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimiston henkilöstövoimavarat

	2018		2019		2020		Muutos 2019/2020
Henkilötyövuosien määrä vuoden aikana	22,2		24,0		22,5		-1,5
Henkilöstömäärä vuoden lopussa	21		25		23		-2
Naisten osuus henkilöstä vuoden lopussa	14	66,7 %	18	72,0 %	16	69,6 %	-2
Miesten osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	7	33,3 %	7	28,0 %	7	30,4 %	0
Kokoaikaisten henkilöiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	21	100,0 %	22	88,0 %	21	91,3 %	-1
Osa-aikaisten henkilöiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	0	0,0 %	3	12,0 %	2	8,7 %	-1
Määräaikaisissa viroissa tai tehtävissä toimivien osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	4	19,0 %	10	40,0 %	10	43,5 %	0
Keski-ikä vuoden lopussa, vuotta	44,3		42,8		42,3		-0,5
Vähintään 45-vuotiaiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa		42,9 %		40,0 %		34,8 %	-5,2
Kokonaistyöttömyyisyys	3,7		3,8		-		
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv	8,2		10,3		6,2		-4,1
Sairauspoissaolojen pituus, työpäivää/tapaus	2,7		3,2		3,5		0,3
Koulutustasoindeksi vuoden lopussa	6,6		6,4		6,4		0
Henkilötyövuoden hinta vuoden aikana (työvoimakustannukset euroa/henkilötyövuosi)	67 245		66 321		71 351		4,0 %

Oikeusapu- ja edunvalvontapiirien henkilöstövoimavarat

	2018		2019		2020		Muutos 2019/2020
Henkilötyövuosien määrä vuoden aikana	997,9		1162,4		1203,7		41,3
Henkilöstömäärä vuoden lopussa	1018		1187		1216		29
Naisten osuus henkilöstä vuoden lopussa	824	80,9 %	967	81,5 %	993	81,7 %	26
Miesten osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	194	19,1 %	220	18,5 %	223	18,3 %	3
Kokoaikaisten henkilöiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	969	95,2 %	1130	95,2 %	1160	95,4 %	30
Osa-aikaisten henkilöiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	49	4,8 %	57	4,8 %	56	4,6 %	-1
Määräaikaisissa viroissa tai tehtävissä toimivien osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	231	22,7 %	228	19,2 %	221	18,2 %	-7
Keski-ikä vuoden lopussa, vuotta	47,9		48,1		47,8		-0,3
Vähintään 45-vuotiaiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa		61,3 %		60,2 %		59,5%	-0,7
Kokonaistyöttömyisyys	3,37		-		-		
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv	10,6		10,3		9,1		-1,2
Sairauspoissaolojen pituus, työpäivää/tapaus	4,8		4,5		6,2		1,7
Koulutustasoindeksi vuoden lopussa	5,4		5,1		5,5		0,4
Henkilötyövuoden hinta vuoden aikana (työvoimakustannukset euroa/henkilötyövuosi)	48 958		49 851		50 811		1,9 %

Kuluttajariitalautakunnan henkilöstövoimavarat

	2018		2019		2020		Muutos 2019/2020
Henkilötyövuosien määrä vuoden aikana	37,4		38,3		38,1		-0,2
Henkilöstömäärä vuoden lopussa	38		39		40		1
Naisten osuus henkilöstä vuoden lopussa	18	47,4 %	19	48,7 %	20	50 %	1
Miesten osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	20	52,6 %	20	51,3 %	20	50 %	0
Kokoaikaisten henkilöiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	37	97,4 %	37	94,9 %	37	92,5 %	0
Osa-aikaisten henkilöiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	1	2,6 %	2	5,1 %	3	7,5 %	1
Määräaikaisissa viroissa tai tehtävissä toimivien osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	12	31,6 %	11	28,2 %	13	32,5 %	2
Keski-ikä vuoden lopussa, vuotta	43,1		43,5		43,4		-0,1
Vähintään 45-vuotiaiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa		39,5 %		38,5 %		37,5 %	-1,0
Kokonaistyöttömyys	3,5		-		-		
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv	9,0		12,4		5,6		-6,8
Sairauspoissaolojen pituus, työpäivää/tapaus	3,6		4,9		5,0		1,5
Koulutustasoindeksi vuoden lopussa	5,7		5,7		5,7		0
Henkilötyövuoden hinta vuoden aikana (työvoimakustannukset euroa/henkilötyövuosi)	53 604		55 571		58 738		5,7%

6 Allekirjoitukset

Tilinpäätös on hyväksytty Helsingissä 18.2.2021.

Anna-Maja Henriksson
Oikeusministeri

Thomas Blomqvist
Pohjoismaisen yhteistyön ja tasa-arvon ministeri

Pekka Timonen
Kansliapäällikkö

Tilintarkastajan merkintä

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tarkastanut tämän tilinpäätöksen ja tarkastuksesta on annettu tarkastuskertomus.

Helsingissä . .2021

Oikeusministeriö
PL 25
00023 Valtioneuvosto
www.oikeusministerio.fi

Justitieministeriet
PB 25
00023 Statsrådet
www.justitieministeriet.fi

ISSN 2490-208X (PDF)
ISBN 978-952-259-872-1 (PDF)